

też, żądając odzyskać, niepotrzebny,
je to całe do nich nie należało.

który Dekret Powaga swą z m.
ca, 10. dnia Miesiąca Wier-

Henryk Kocój

tegoż Rabin
który powro-

Bibliografia

z okazji dziewięćdziesiątych urodzin Profesora

zau wola 10. dnia Miesiąca Wier-
ten: przez Szolmisa w Szkole
Ich obwołac, ainy go za Rabin
awego Kamejs go dawno mu zna
no, y uszellić mu dochody należą-
ce oddawano, z Czego Jemin Żydow.
ści bardzo content, y spodziewają-
się, że już nie mieżlić się składni-
li na te Prawo przez Kukat na-
bitowane ustana, ponieważ one
byli bardzo znawne kiedy mizerne
v. a Bogu y 1000.
Zach

Henryk Kocój

Bibliografia
z okazji pięćdziesiątych urodzin
Profesora

Henryk Kocój

Bibliografia
z okazji pięćdziesiątych urodzin
Profesora

Prof. zw. dr hab. Henryk Kocój

Henryk Kocój — życiorys naukowy

Prof. zw. dr hab. Henryk Kocój to historyk znany i ceniony, a w Jego dorobku naukowym można znaleźć wiele publikacji odnoszących się do kluczowych wydarzeń w historii Polski od końca XVIII do pierwszej połowy XIX wieku. Zainteresowania badawcze Henryka Kocója dotyczą stosunków Rzeczypospolitej z sąsiadami i relacji międzynarodowych. Od początku kariery naukowej szczególnie uwagę poświęcał czasom Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 maja, insurekcji kościuszkowskiej oraz powstaniu listopadowemu.

Henryk Kocój urodził się 3 marca 1931 roku w Oświęcimiu jako syn Mieczysława i Heleny z domu Kotlarskiej. Jest wnukiem powstańca styczniowego z Oświęcimia, Jana Kotlarskiego. Od najwcześniejszych lat wychowywano go w duchu patriotycznym, nie dziwi więc, że to właśnie epoka powstań narodowych zajęła szczególne miejsce w jego zainteresowaniach naukowych. Uczył się w VI Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie-Podgórzu i v Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Kochanowskiego w Krakowie. Zamiłowanie do historii zaprowadziło Go w 1950 roku na studia historyczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W trakcie studiów był aktywnym członkiem Koła Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, w latach 1953—1954 objął funkcję prezesa Koła. Studia ukończył, uzyskując magisterium

na podstawie pracy: *Polska a Francja w czasie Rewolucji Francuskiej*, napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr Celiny Bobińskiej. Podjął wówczas pracę jako asystent w Katedrze Historii Nowożytnej i Najnowszej Polski Uniwersytetu Jagiellońskiego, swoje zainteresowania badawcze koncentrując na epoce Sejmu Czteroletniego. Pracował tam do 1959 roku.

Pierwszą pracą drukowaną Henryka Kocója z tego okresu jest rozprawka *Niedoszła misja Stanisława Kostki Potockiego do Paryża* („Zeszyty Naukowe UJ” 1960). Te niewielkie opracowanie oparte jest o bardzo solidną bazę archiwalną (Archiwum Główne Akt Dawnych, Ossolineum, rękopisy PAN w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich). Niemniej starannie wykorzystana jest publicystyka okresu. W następnym roku Henryk Kocój wydrukował rozprawkę o działalności Descorchesa, posła pełnomocnego Francji w Polsce w epoce sejmu Czteroletniego, zatytułowaną *Misja Descorchesa — posła pełnomocnego Francji w Polsce w latach 1791—1792* („Zeszyty Nauk. UJ” 1961). Tak jak poprzednia i ta rozprawka oparta była na bogatej kwerendzie archiwalnej. W następnych latach Henryk Kocój pracował kolejno w Katedrze Podstaw Marksizmu i Leninizmu przy Wyższej Szkole Inżynierskiej na Politechnice Krakowskiej, a w końcu jako starszy asystent (1959), w Katedrze Historii Powszechnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie.

Henryk Kocój zwrócił się wówczas ku studiom nad powstaniem listopadowym, prowadzonym w zespole badawczym, kierowanym przez prof. dra hab. Józefa Dutkiewicza, pod którego opieką naukową uzyskał 22 października 1962 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie stopień doktora na podstawie rozprawy *Prusy wobec powstania listopadowego 1830—1831*. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Henryk Wereszycki i prof. dr hab. Marian Tyrowicz. Henryk Kocój był jednym z dwóch pierwszych doktorów w zakresie historii, którzy uzyskali ten stopień w Wyższej Szkole Pedagogicznej. Żmudne badania archiwalne w Merseburgu oraz w archiwach krajowych pozwoliły Henrykowi Kocójowi stworzyć bardzo rzeczową i wartościową rozprawę doktorską.

Jest to praca cenna źródłowo i niewątpliwie uzupełnia ona badania nad historią dyplomatyczną powstania listopadowego zainicjowane jeszcze przez Szymona Askenazego, a kontynuowane przez promotora Józefa Dutkiewicza. To w nim Henryk Kocój znalazł kierownika naukowego i pod jego wpływem zainteresował się stosunkami polsko-pruskimi z innymi krajami niemieckimi w dobie powstania listopadowego. Zbadanie polityki rządu pruskiego i nastawienia pruskiej opinii publicznej wobec powstania listopadowego było istotne dla pełnego ukazania dziejów dyplomatycznych powstania z lat 1830—1831. Henryk Kocój poszedł w tych badaniach za przykładem Józefa Dutkiewicza i oparł swe wywody na dokładnie i systematycznie przeprowadzonej kwerendzie źródłowej, we wszystkich dostępnych wówczas archiwach, zawierających dokumenty naczelnych władz pruskich, jak i lokalnych poznańskich oraz władz, urzędów i osobistości polskich. Kwerendę przeprowadził bardzo szeroko, zarówno na terenie Niemiec, jak i Polski. Wprawdzie polityka Berlina wobec sprawy polskiej była znana, bo co do zasadniczego nastawienia Prus wobec powstania nie mogło być wątpliwości i od dawna wiadano, że król pruski i jego doradcy byli wrogami Polski walczącej o niepodległość, ale badania Henryka Kocója pozwoliły odpowiedzieć na kluczowe pytania, jak daleko rząd pruski był skłonny iść w swojej życzliwości dla Mikołaja I i czy był gotowy do interwencji zbrojnej oraz dlaczego się na nią nie zdecydował.

Kolejne zagadnienie analizowane przez Henryka Kocója dotyczyło nastawienia społeczeństwa pruskiego i w ogóle niemieckiego do walki Polaków o niepodległość. Przebadanie tego problemu pozwalało zadać kolejne kluczowe pytanie o wpływ opinii publicznej na politykę rządu pruskiego wobec powstania. Istniały grupy sprzyjające Polakom, nie wiadomo było jednak, jaką siłą oddziaływania miała tzw. *Polenfreundschaft*, między innymi dlatego, że wcześniejsza historiografia niemiecka starała się bagatelizować objawy niemieckiej sympatii dla sprawy polskiej i odnosiła się niechętnie do propolskiego nastawienia wśród Niemców w pierwszej

połowie XIX wieku. Sympatie propolskie silniejsze były w Niemczech zachodnich i południowych, a najsłabsze właśnie w Prusach, co wpływało na stosunki w czasie powstania z zachodnim sąsiadem. Henryk Kocój nie pominął zagadnień związanych z działalnością strony polskiej w stosunku do rządu i władz pruskich, jak i wobec pruskiej i, szerzej, niemieckiej opinii publicznej. Służyło to stwierdzeniu, czy polskie działania zdołały powstrzymać rząd pruski przed bardziej zdecydowaną antypolską polityką i na ile rządy Francji i Anglii mogły wpłynąć na wyhamowanie wrogiego nastawienia Prus wobec powstania. Co najważniejsze, poszukiwania Henryka Kocója, odnoszące się do wpływu i nastawienia opinii publicznej prusko-niemieckiej wobec polityki dworu berlińskiego oraz powstania listopadowego, pozwoliły ujawnić wiele nowych, nieznanych lub niedokładnie poznanych szczegółów.

Badania Henryka Kocója pomogły jednak przede wszystkim potwierdzić nieżyczliwość rządu pruskiego wobec powstania i słabości pruskiej opinii przyjaznej dla sprawy polskiej. Pozwoliły również stwierdzić, że to nie działania polskie wpłynęły na fakt, iż Prusy nie zdecydowały się na czynną interwencję w Królestwie Polskim w 1831 roku. Po kilku latach praca doktorska została opublikowana pod tytułem: *Niemcy a powstanie listopadowe. Sprawy powstania listopadowego w niemieckiej opinii publicznej i w polityce pruskiej 1830—1831. Zagadnienia wybrane* (PAX, Warszawa 1970). W końcu znacznie pogłębioną oraz poszerzoną wersję tej rozprawy, zaopatrzoną w nieznanne dotąd, cenne teksty dyplomatyczne z Zentrales Staatsarchiv w Merseburgu Henryk Kocój wydał w 1980 roku w Państwowym Wydawnictwie Naukowym.

Po obronie pracy doktorskiej Henryk Kocój pracował jako adiunkt w Katedrze Historii Powszechniej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie oraz w szkolnictwie średnim: od 1967 roku w XII Liceum Ogólnokształcącym w Nowej Hucie, w Technikum Geodezyjnym w Krakowie, a w końcu od 1968 roku jako starszy wykładowca w Zakładzie Podstaw Nauk Politycznych w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego. Jak podkreślał jeden z recenzent-

tów jego dorobku naukowego, Henryk Kocój w trudnych warunkach uczył się ciągle i poszerzał stale swą wiedzę. Uniwersytet Jagielloński, niezależnie od woli Profesora, skierował go do pracy w Katedrze Postaw Marksizmu i Leninizmu, i to w szkołach niehumanistycznych. Dopiero pewien czas później przeszedł do Wyższej Szkoły Pedagogicznej, znowu jednak nie na właściwe historykowi miejsce. Mimo przeszkód Henryk Kocój nadal zajmował się zagadnieniami stosunków międzynarodowych Polski, w szczególności polsko-saskimi, polsko-pruskimi czy polsko-francuskimi.

Lata po 1964 roku Henryk Kocój poświęcił przygotowaniom do rozprawy habilitacyjnej, której temat, tak jak temat rozprawy doktorskiej, zasugerował mu prof. zw. dr hab. Józef Dutkiewicz. Kolejne lata kwerend w archiwach polskich i zagranicznych, we Francji i w Niemczech, pozwoliły na przygotowanie rozprawy pod tytułem: *Polska a Saksonia w okresie Sejmu Czteroletniego*, która ukończona została w 1966 roku, a w 1967 roku opublikowano ją w Krakowie nakładem autora. 22 kwietnia 1969 roku na Uniwersytecie Łódzkim odbyło się kolokwium, podczas którego Henryk Kocój uzyskał stopień doktora habilitowanego. Recenzentami dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej *Saksonia a Polska w czasie Sejmu Czteroletniego* zostali prof. dr hab. Kazimierz Opałek, prof. dr hab. Józef Dutkiewicz, prof. dr hab. Bogusław Leśnodorski. Zgodnie stwierdzono, że opublikowane prace Henryka Kocója dotyczą przede wszystkim dwóch wątków tematycznych w zakresie historii politycznej — a właściwie dyplomatycznej — szeregu zagadnień stosunków międzynarodowych Polski okresu Sejmu Czteroletniego oraz problematyki stosunku Prus i Saksonii do powstania listopadowego. Jako wątek nowy, bliski pierwszemu z wyżej wymienionych, pojawiła się problematyka powstania kościuszkowskiego, ujmowana również w aspekcie stosunków międzynarodowych. Recenzenci podkreślali przy tym, że badania Henryka Kocója były oparte na oryginalnych pracach źródłowych, własnej kwerendzie Autora materiałów w wielu przypadkach dotąd nieprzebadanych przez polskich historyków i siłą rzeczy, taki dorobek

stanowi znaczący wkład do nauki historii Polski. Dodawali przy tym, że we wszystkich pracach Henryk Kocój zaprezentował niemały kapitał własnych sumiennych studiów archiwalnych, krajowych i zagranicznych oraz wykazał w pełni opanowanie warsztatu badań źródłowo-historycznych, w tym umiejętność posługiwania się naukową metodą w pracy historycznej.

Co do oceny rozprawy habilitacyjnej Recenzenci zgodnie stwierdzali, że praca prezentuje — jakkolwiek „w powiększeniu” — ten sam typ źródłowej pracy historycznej, z którym spotkaliśmy się w dotychczasowych mniejszych rozprawach i artykułach Henryka Kocója, ale faktycznym jej tematem pozostaje sprawa sukcesji tronu w Polsce w okresie Sejmu Czteroletniego. Układ rozprawy uwzględnia chronologię wydarzeń, podkreśla się w nim i wydobywa wydarzenia wiodące w poszczególnych etapach omawianej sprawy, takie jak misje Augusta Franza Essena, Adama Kazimierza Czartoryskiego, Ottona Ferdinanda Loebena. W całej pracy Henryk Kocój kreśli obraz gry dyplomatycznej związanej ze sprawą sukcesji, jak również stosunek do niej mocarstw europejskich, przede wszystkim zaborczych. Układ pracy recenzenci uznali za jasny i prawidłowy. W ich ocenie monografia o Polsce i Saksonii w czasie Sejmu Czteroletniego skrupulatnie zestawia fakty, które Autor mógł zebrać na podstawie obfitej i skrupulatnej kwerendy w archiwach polskich i obcych oraz w dotychczasowej literaturze przedmiotu. Natomiast w sposób maksymalny, jak to było możliwe, zebrał Autor i usystematyzował fakty dotyczące ściśle stosunków między Polską a Saksonią. Nowością jest wyjście poza pertraktacje, poświęcone objęciu tronu przez elektora saskiego i stosunku Saksonii do dokonywanej przebudowy ustroju w Polsce, oraz ukazanie planów gospodarczych czy wojskowych, związanych z ewentualnym przywróceniem unii osobistej oraz zbliżeniem obu krajów na różnych polach.

Temat rozprawy recenzenci zgodnie uznali za należący do pierwszego z poprzednio scharakteryzowanych wątków twórczości Henryka Kocója i podkreślali, że nie był on przezeń przedtem

w pracach mniejszych „eksploatowany”. Świadczy to o poważnym potencjale twórczym Autora, o Jego szerokim przygotowaniu źródłowym, stanowiącym podstawę do badania różnych problemów. W pracy Henryk Kocój wykorzystał materiały wtórne, opracowania, nad którymi całkowicie zapanował, a swój wywód zbudował w oparciu o przebadany materiał źródłowy. Towarzyszy temu obfita i bogata źródłowa dokumentacja w przypisach. Monografia jest bowiem oparta przede wszystkim na materiale archiwalnym, w tym na zasobach archiwum w Dreźnie. W nieznacznym tylko stopniu wykorzystał je Józef Ignacy Kraszewski, a Henryk Kocój przebadał w tym archiwum oprócz korespondencji Essena z Warszawy, także dokumenty posłów saskich z Petersburga, Berlina i Wiednia. Przeanalizował dyplomatyczną korespondencję francuską dotychczas niedrukowaną z paryskiego archiwum ministerstwa spraw zagranicznych, której drobne fragmenty wydrukował prof. Bronisław Dembiński w źródłach do drugiego i trzeciego rozbioru Polski. Autor skorzystał także z relacji naszych reprezentantów przy dworze elektora, dość mocno rozproszonych depesz króla Stanisława Augusta z Debolim i korespondencji polskich misji dyplomatycznych z innych stolic europejskich. Uzupełniają te materiały źródła drukowane z tego okresu, polskie i zagraniczne, w tym czasopiśmiennictwo, ponadto broszury i druki ulotne. Na tej podstawie przedstawił Autor w sposób szczegółowy całość problemu sukcesji, stanowisko samego Fryderyka Augusta III, a także stosunek mocarstw sąsiedzkich do uchwały sejmowej o sukcesji saskiej w Polsce. Zaprezentował przy tym także polskie zabiegi w tej kwestii.

Jak podkreślali Recenzenci, Henryk Kocój ujął wprawdzie w swej pracy problematykę węższą, niż to zapowiedział w tytule, niemniej bardzo ważną, za taką bowiem musi uchodzić sprawa sukcesji saskiej u progu upadku Rzeczypospolitej. Odtworzył przy tym z pełną dokładnością, w oparciu o bogatą bazę źródłową, działania wszystkich stron w powyższej kwestii i w świetle tego stwierdzenia rozprawa stanowi cenny i nowy wkład do nauki

historii Polski. W zasadniczym toku wywodów wnioski Autora co do przebiegu sprawy sukcesji, przyczyn jej niepowodzenia oraz rzeczywistych intencji różnych stron w nią zaangażowanych są prawidłowe. Henryk Kocój zrewidował w nich niektóre twierdzenia i wnioski dotychczasowej polskiej historiografii, co do spraw i wydarzeń związanych z kwestią sukcesji saskiej. Dowiódł swoją pracą opanowanie metod i całego warsztatu historycznych badań źródłowych. Recenzenci oceniając całość dotychczasowego dorobku Henryka Kocója podkreślali, że jest to historyk oddany nauce, którego pasją są poszukiwania źródłowe. To także badacz odznaczający się dużą pracowitością i ambicją.

Wyniki badań Henryka Kocója zyskały też pozytywną ocenę historyków niemieckich. Hermann Vahle w swojej recenzji w „Jahrbuch für Geschichte Osteuropas“, podkreślił, że praca jest udaną prezentacją polsko-saskich negocjacji w sprawie sukcesji tronu, a Herbert Langer w „Zeitschrift für Geschichtswissenschaft“, zaznaczył, że autor dał w swojej monografii bardzo ważny wykład nie tylko o stosunkach polsko-niemieckich, ale o całej polityce europejskiej przełomu lat 80-tych i 90-tych XVIII wieku.

Henryk Kocój, dzięki prof. zw. dr. hab. Józefowi Dutkiewiczowi związany z łódzkim środowiskiem historyków, przeprowadził przewód habilitacyjny na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Po kolokwium odbytym 22 czerwca 1969 roku uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego. Od 1970 roku zatrudniony był jako docent i kierownik Zakładu Podstaw Nauk Politycznych w Instytucie Nauk Społecznych Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. Od 1975 roku Henryk Kocój rozpoczął pracę na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, pełniąc m. in. funkcję kierownika studium doktoranckiego w dziedzinie nauk politycznych w Instytucie Nauk Społecznych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Mimo pracy w tak różnych instytucjach Henryk Kocój znalazł czas na rozwijanie twórczości naukowej. W 1972 roku Profesor rozwinął temat pracy habilitacyjnej w monografii *O sukcesję saską*, opartej

na bogatej podstawie źródłowej, pozyskanej podczas kwerendy w kilkunastu archiwach polskich i zagranicznych.

Obowiązki dydaktyczno-wychowawcze kierowały Henryka Kocója w stronę wykładów i tematów prac doktorskich z innych zakresów niż własne, główne badania naukowe. Jedną z serii prac obejmuje sprawy rozwoju kultury fizycznej w różnych regionach Małopolski, druga dotyczy studiów nad stosunkami międzynarodowymi i polityką wielkich mocarstw w XX wieku. Mimo to w pracy naukowej Henryk Kocój pozostał wierny zainteresowaniom związanym z dziejami Sejmu Czteroletniego, insurekcji kościuszkowskiej i powstania listopadowego. We wszystkich badanych okresach centrum Jego zainteresowań stanowiły różne aspekty działań dyplomatycznych. Jeszcze w 1967 roku ukazała się rozprawka syntetyczna *Polska i Francja w latach 1788–1790*, ogłoszona w „Roczniku naukowo-dydaktycznym WSP w Krakowie”. Był to wstęp do misji Descorchesa i tak jak w innych pracach, tak i tutaj Henryk Kocój wykorzystał w niej różne materiały rękopiśmienne.

Po pobycie w Paryżu Henryk Kocój po raz kolejny powrócił do tematu relacji polsko-francuskich, publikując artykuł *Karta z dziejów stosunków Polski z rewolucyjną Francją, poseł rewolucyjnej Francji w Warszawie 1791–1792* („Zeszyty Naukowe WSWF” 1972). Główną podstawą pracy stały się materiały paryskie, ale tym razem Autor cytował także archiwa wiedeńskie, drezdeńskie, pruskie z Merseburga i polskie z Archiwum Głównego Akt Dawnych, Biblioteki Czartoryskich i Ossolineum. Jak poprzednio wykorzystał wiele czasopism polskich i obcych (ostatnich najwięcej). To, co w poprzedniej pracy mogło być jedynie zasygnalizowane, teraz w wykładzie znacznie obszerniejszym zostało rozwinięte i przedstawione obszerniej i bardziej szczegółowo.

Pracując w Instytucie Nauk Politycznych na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, Henryk Kocój wystąpił w 1976 roku o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego. Oceny jego dorobku naukowego i dydaktyczno-wychowawczego przy-

gotowali: prof. dr hab. Bogusław Leśnodorski, prof. dr hab. Kazimierz Opałek, prof. dr hab. Józef Dutkiewicz, prof. dr hab. Zofia Libiszowska i prof. dr hab. Andrzej Zahorski. Oceniając dotychczasowy dorobek Recenzenci stwierdzili, że prace naukowe Henryka Kocója stanowią trwały wkład w rozwój badań nad dziejami politycznymi Polski końca XVIII i pierwszej połowy XIX wieku. Uznali, że Henryk Kocój jest jednym z liczących się w polskiej nauce historycznej znawców polityki zagranicznej okresu Sejmu Czteroletniego i insurekcji kościuszkowskiej oraz międzynarodowych aspektów powstania listopadowego. Jego warsztat naukowy wykazuje szereg cech charakterystycznych dla osiągnięć tych nauczycieli akademickich, którzy kierowali początkami jego kariery naukowej, czyli prof. zw. dra hab. Józefa Dutkiewicza i, w pewnej mierze, prof. Emila Kipy. Kontynuując kierunki, a także metody prowadzonych przez nich badań, wniósł kandydat własny wkład do podejmowanych problemów przez obu profesorów. Podczas gdy prof. zw. dr hab. Dutkiewicz opisał stosunek do powstania listopadowego Anglii, Austrii i Francji, Henryk Kocój naświetlił w swej pracy doktorskiej stosunek Prus do polskiego powstania, starał się jednak także uwzględnić rolę ówczesnej niemieckiej opinii publicznej.

Również w pracy habilitacyjnej kandydata, poświęconej stosunkom polsko-saskim w dobie Sejmu Czteroletniego, podjęte zostało zagadnienie w dotychczasowych badaniach uwzględniane tylko w sposób marginesowy, a istotne dla tego przełomowego okresu naszych dziejów.

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego (1969) kandydat wzbogacił swój dorobek o trzy dalsze monografie, uzupełniając i rozszerzając wcześniejsze prace (*Niemcy a Powstanie Listopadowe*, 1970; *O sukcesję saską. Sprawa następstwa tronu polskiego w czasach Sejmu Czteroletniego*, 1972), bądź też podejmując wątki nowe, aczkolwiek rozwijające konsekwentnie jako kolejne kierunki zainteresowań: (*Francja a upadek Polski. Polskie rachuby na pomoc Francji w czasie Sejmu Czteroletniego i Insurekcji Kościuszkowskiej*, Kraków

1976). Uznano przy tym, że ta ostatnia praca stanowi poważny wkład do nauki. Mocną jej stroną, tak jak w poprzednich książkach Henryka Kocója, była obszerna baza źródłowa. Oprócz archiwów polskich Henryk Kocój przebadał materiał do interesującego go problemu w archiwach drezdeńskich, wiedeńskich, a także francuskich — przede wszystkim w Archives du Ministère des Affaires Etrangères w Paryżu. Przeanalizował też wyczerpująco obszerną literaturę naukową do tego zagadnienia. Trzon pracy stanowią depeche posła francuskiego w Polsce Descorchesa, oraz relacje dyplomatów rezydujących w Warszawie. Autor wykorzystał w dużej skali diariusze Sejmu Czteroletniego i korespondencję króla Stanisława Augusta i Ignacego Potockiego. Monografia napisana jest z zacięciem i znawstwem przedmiotu, koncentruje się jednak niemal wyłącznie na działaniach Descorchesa, którego rola i możliwości były ograniczone. Jakkolwiek tematyka stosunków polsko-francuskich była już przedmiotem wielu badań i została dość szczegółowo przestudiowana (Józef Feldman, Aleksander Kraushar, Szymon Askenazy, Włodzimierz Dzwonkowski i inni) to książka Henryka Kocója znacznie ją wzbogaciła. Co więcej, dzięki dobremu wykładowi usystematyzowała i uwypukliła sprawy polskie na tle europejskich zmaganiań.

Z kolei trzy publikacje źródłowe (w tym jedna opublikowana wspólnie z Zofią Libiszowską) Henryk Kocój poświęcił międzynarodowym aspektom upadku Rzeczypospolitej, a konkretnie relacjom zagranicznym rezydentów na temat wydarzeń w Polsce. Z wydawnictw źródłowych największe znaczenie mają: *Z okien ambasady saskiej* (relacje dyplomatyczne J.J. Patza o Warszawie 1794 roku), relacje posła saskiego w Warszawie, wstęp napisała Zofia Libiszowska, Henryk Kocój opracował tekst i przypisy oraz *Dyplomacja pruska w przeddzień drugiego rozbioru Polski* (raporty posła pruskiego Girolamo Lucchesiniego, Kraków 1973), źródła ważne, a po raz pierwszy wydobyte na światło dzienne. Jak podkreślał prof. Józef Dutkiewicz, z korespondencji Lucchesiniego korzystali dotychczas prof. Bronisław Dembiński i on, bowiem

Szymona Askenazego nie wpuszczono do tajnego pruskiego archiwum w Berlinie. Jednak i prof. Dutkiewicz, i prof. Dembiński korzystali z wcześniejszych raportów Lucchesiniego. Henryk Kocój wydobył na światło dzienne raporty z ostatniego okresu pobytu pruskiego dyplomaty w Warszawie, z czasów pertraktacji o drugi rozbiór. Henryk Kocój opublikował również wybór źródeł: *100-lecie Komuny Paryskiej* ze wstępem Kocója (Kraków 1973).

Recenzenci byli zgodni, że mają do czynienia z dorobkiem bogatym, którego znaczenie w polskiej historiografii, zwłaszcza z punktu widzenia wiedzy faktograficznej, podkreślają wszyscy opiniujący. W pracach swych dotarł Henryk Kocój do wielu źródeł dotąd nieprzebadanych, dając nowe ustalenia historyczne. Oceniano, że we wszystkich pracach dominuje materiał archiwalny, a Henryk Kocój przywiązuje do swych wytrwałych poszukiwań wielkie znaczenie. Zapewnia to wiele nowości. Określano kiedyś Władysława Konopczyńskiego mianem „archiwozercy”. To określenie odnoszono również do działań Henryka Kocója. O wadze tego dorobku świadczy również duża ilość recenzji w periodykach fachowych, nie tylko polskich, ale i zagranicznych (francuskich, austriackich oraz z RFN i NRD), co wydaje się wskazywać także i na walory badań Henryka Kocója dla historii powszechnej. Recenzenci nie mieli przy tym wątpliwości, że jest On badaczem autentycznym, historykiem, zajmującym się również naukami politycznymi. Jest również sumiennym nauczycielem akademickim, dbającym o dobro swoich wychowanków i zabiegającym o pozyskanie ich dla nauki. Tytuł profesora nadzwyczajnego Henryk Kocój otrzymał w 1978 roku. W kolejnych latach pracy już w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego był w latach 1977—1986 opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Historyków.

Już po rozpoczęciu pracy w Instytucie Historii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, w którym pracował do emerytury, kierując między innymi Zakładem Historii Nowożytnej, Henryk Kocój rozpoczął starania o tytuł profesora zwyczaj-

nego. Recenzentami Jego dorobku zostali prof. dr hab. Władysław Zajewski, prof. dr hab. Zofia Libiszowska, prof. dr hab. Władysław Rostocki i prof. dr hab. Tadeusz Mencel. Wszyscy oni uznali, że od czasu uzyskania profesury nadzwyczajnej w 1978 roku dorobek naukowy Henryka Kocója został bardzo poważnie wzbogacony. Ukazały się jego trzy książki naukowe (*Prusy wobec powstania listopadowego*, PWN 1980; *Preussen und Deutschland gegenüber dem Novemberaufstand 1830—1831*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1990; *Wielka Rewolucja Francuska a Polska. Zarys stosunków dyplomatycznych polsko-francuskich w okresie Sejmu Wielkiego i powstania kościuszkowskiego*, PAX, Warszawa 1986), jedna własna publikacja popularna (*Zaborcy wobec konstytucji 3 maja*, Katowice 1991), cztery tomy prac zbiorowych pod jego redakcją: *Powstanie czy rewolucja? W 150 rocznicę powstania listopadowego*, Katowice 1981; *Zwycięstwo czy klęska? W 190 rocznicę powstania kościuszkowskiego*, Katowice 1984; *Cztery lata nadziei. 200 rocznica Sejmu Wielkiego*, Katowice 1988; *Pierwsza w Europie. 200 rocznica konstytucji 3 maja 1791*, Katowice 1989, wszystkie wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Badania historyczne Henryka Kocója nad XVIII i XIX wiekiem cechuje przede wszystkim bardzo wszechstronna i obszerna podstawa źródłowa. Jego poszukiwania w archiwach drezdeńskich, wiedeńskich, berlińskich, paryskich, poprzedzone gruntownymi kwerendami w archiwach i bibliotekach polskich, umożliwiły mu opracowanie poszczególnych zagadnień na szerokim tle dyplomatycznym i politycznym oraz społecznym. Dzięki temu mógł zrozumieć nie tylko postawę tych państw i ich rządów do Rzeczypospolitej, ale także wskazać na to, jak widziały one stosunki w Polsce. Omówił także działalność ich przedstawicieli oraz wpływ na rządy swoich państw w sprawach polskich. Jednocześnie Henryk Kocój prowadził badania nad opinią publiczną w oparciu o wszechstronną dokumentację, nie tylko o akta urzędowe, ale o prasę i publicystykę, co znalazło wyraz w wielu przedstawionych przez niego kwestiach międzynarodowych. W swoich badaniach sto-

sunków dyplomatycznych zdołał wykorzystać ważne materiały archiwalne, np. korespondencję dyplomatyczną przedstawicieli państw obcych w Rzeczypospolitej: Saksonii — Essena i Patza, Prus — Girolamo Lucchesiniego i Ludwiga Buchholtza, Austrii — Benedikta de Cachégo, Francji — Descorches'a. Jego twórczość cechuje sumienne wykorzystanie dotychczasowych opracowań, zarówno polskich, jak obcych, co pozwala na unikanie powtórzeń. Dzięki wszechstronnym i sumiennym badaniom archiwalnym Henryk Kocój nie tylko uzupełnia dotychczasową wiedzę historyczną, ale wprowadza do obiegu naukowego nowe problemy. Jest przede wszystkim historykiem dziejów powszechnych, głównie dziejów polityki i dyplomacji XVIII i XIX wieku, ale także dziejów opinii publicznej i jej stosunku w różnych krajach Europy do sprawy polskiej oraz do polskich powstań narodowych.

Henryk Kocój uprawia także historię regionalną, a jego dwie książki (napisane wspólnie ze Zdzisławem Janeczkiem), czyli *Śląsk a Insurekcja Kościuszkowska* (Katowice 1986) i *Odgłosy nocy listopadowej na Śląsku* (Katowice 1984), stanowią interesujące studia regionalne przygotowane w oparciu o gruntownie zebrany materiał źródłowy, opracowania i prasę. Dotyczą one z jednej strony działalności społeczeństwa polskiego na Śląsku, a z drugiej polityki pruskiej wobec insurekcji 1794 roku i powstania z lat 1830—1831.

Oddzielnym nurtem publikacji Henryka Kocója, poważnie rozwiniętym po 1978 roku, są wydawnictwa relacji dyplomatycznych związanych bądź z Sejmem Czteroletnim, bądź też z insurekcją kościuszkowską. Henryk Kocój podjął wielki trud gromadzenia odpisów relacji dyplomatycznych z archiwów Wiednia, Merseburga i Paryża. Zgromadził depesze austriackiego pośła de Caché, pruskich Goltza i Lucchesiniego i francuskiego Descorchesa. Trud to wielki i niedostatecznie doceniony przez kręgi naukowe i wydawców, którzy bronią się przed tego rodzaju publikacjami, wymagającymi szczególnej opieki i zabiegów edytorskich. Powstają też problemy wyboru i selekcji. Źródło, jakie stanowią relacje dyplomatyczne, choć prezentują materiał pierw-

szoplanowy dla badań nad dziejami politycznymi, ze względu na swoje rozmiary, nie może być w całości udostępnione drukiem. Szczególnie w badaniach nad insurekcją z 1794 roku Henryk Kocój zaznaczył swoją indywidualność, publikując relacje dyplomatyczne z Warszawy posła pruskiego Ludwiga Buchholtza (PAX, Warszawa 1983) oraz austriackiego *chargé d'affaires* Benedikta de Cachégo (PAX, Warszawa 1985). Opublikował nadto relacje de Cachégo związane z obradami Sejmu Wielkiego (PWN, Warszawa 1988) i również dyplomaty pruskiego Girolamo Lucchesiniego (PAX, Warszawa 1988). Relacje dyplomatyczne, zaopatrzone w bogaty aparat naukowy, są ważnym wzbogaceniem źródłowej podstawy do badań nad historią dyplomatyczną, a także źródłem o doniosłym znaczeniu dla ocen towarzyszących wypadkom, nastrojom i fluktuacjom opinii publicznej. Relacje dyptomatów wskazują bowiem nie tylko na gabinetowe kombinacje, próby i pomysły, ale stanowią, i to jest przede wszystkim ich wartością, kopalnię informacji o naszym własnym społeczeństwie i osobliwościach życia politycznego.

Publikacje Profesora Henryka Kocója były wielokrotnie recenzowane na łamach czołowych czasopism historycznych w Europie. Szczególne zainteresowanie budziły wydawane przez Profesora relacje dyptomatów rezydujących w Rzeczypospolitej. W 1975 roku na łamach „Revue historique” profesor Jacques Godechot pisał, że dla lepszego poznania stosunków między Polską a mocarstwami europejskimi w końcu XVIII wieku przydałoby się opublikowanie francuskiego wydania wszystkich tych listów. Pozytywne oceny publikacje Profesora Kocója uzyskały na łamach „Annales Historiques de la Révolution Française” oraz „Zeitschrift für Geschichtswissenschaft”, czy „Zeitschrift für Ostforschung”.

Wszystkie te tomy korespondencji dyplomatycznej spotkały się z żywą i baczną uwagą historyków. W ocenie recenzentów było to bardzo poważne osiągnięcie Henryka Kocója, który uprzyśtępnia zarówno historykom zawodowym i kręgom „czytajacej” publiczności sprawozdania i raporty dyptomatów rezydujących

w Warszawie, w latach przełomowych dla Sejmu Czteroletniego, zwłaszcza ostatniego jego roku 1791—1792, gdy ważyły się losy konstytucji i istnienia państwa, jak i powstania kościuszkowskiego — pierwszego zrywu niepodległościowego, który zwrócił uwagę całej Europy i zatrwożył dwory zaborców. Zważywszy na wysiłek i czasochłonność opracowywania do druku tekstów obcojęzycznych, często jeszcze w pierwotnej formie pisanych szyfrem, zadbanie o ich wierny i adekwatny w stosunku do intencji autora tekstu przekład, jest pracą ogromną i niewielu spośród historyków jest skłonnych — jak Henryk Kocój — w pojedynkę przedzierać się przez rękopiśmienne tomy tych, nie zawsze dobrze zachowanych, świadectw źródłowych. Tytuł profesora zwyczajnego Henryk Kocój otrzymał w 1993 roku. Na Uniwersytecie Śląskim pracował do 2004 roku, wiążąc się zawodowo z Zakładem Kultury Fizycznej, a później z Katedrą Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej w Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach.

Końcowe lata pracy na uczelni Henryk Kocój poświęcił na publikację kolejnych tomów relacji dyplomatycznych. Tak jak wcześniej, jego badania koncentrowały się na ostatnich latach Rzeczypospolitej i powstaniu listopadowym. Przedstawił je do druku w języku oryginału, choć dla ułatwienia poprawnego odczytania według obecnie obowiązujących reguł ortografii, a nie — jak w pierwszych swoich publikacjach źródłowych — w tłumaczeniu na język polski. Uzupełnił wcześniejsze studia archiwalne nad stosunkiem dyplomacji pruskiej, saskiej, austriackiej i francuskiej do Konstytucji 3 maja, postania kościuszkowskiego i listopadowego. Rozszerzył też zakres chronologiczny Ogłosił drukiem raporty posła pruskiego Ludwiga Buchholtza dotyczące konfederacji targowickiej i sejmu grodzieńskiego z 1793 roku oraz korespondencję posła saskiego w Warszawie Augusta Franza Essena z ministrem spraw zagranicznych Saksonii Heinrichem Gottliebem Stutterheimem z 1787 roku. Wyraźnie przyświecał mu cel udostępnienia badaczom bogatych plonów swoich poszukiwań archiwalnych. Nie podjął się dzieła pełnej syntezy obecnego stanu wiedzy o polityce

mocarstw wobec Polski w przełomowych momentach jej dziejów. Konsekwentnie dostarczał materiału wzbogacającego faktografię i pozwalającego lepiej zrozumieć niuanse polityki międzynarodowej i wewnętrznej Rzeczypospolitej. Dzięki jego badaniom wiemy więcej o tym, jak przebiegała gra dyplomatyczna i na podstawie jakiej wiedzy gabinety europejskie wypracowywały swoje decyzje polityczne.

W ostatnich latach pracy po przejściu na emeryturę Profesor związał się z Akademią Wychowania Fizycznego w Katowicach, gdzie pracował w Katedrze Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej.

Przez cały okres działalności naukowej uczestniczył w 15 konferencjach i kolokwiach międzynarodowych w byłej NRD, RFN, Austrii, Francji, i we Włoszech oraz w kilkuset konferencjach krajowych. Jego referaty wygłoszone na tych spotkaniach naukowych związane były z Sejmem Czteroletnim, Konstytucją 3 maja oraz insurekcjami z 1794 roku i 1830 roku. Czynnie brał udział w Zjazdach Polskiego Towarzystwa Historycznego. Henryk Kocój był też inicjatorem i organizatorem wielu konferencji naukowych. Przyczynił się do utworzenia w Katowicach środowiska historyków zajmującego się czasami upadku Rzeczypospolitej i ruchem niepodległościowym. Umiał pozyskać pasjonatów spośród młodej kadry, wciągając do zespołu autorskiego specjalistów z kraju i zagranicy. Zyskał sławę także poza granicami kraju. Publikował w językach obcych (francuskim i niemieckim). Prace jego recenzowane były wielokrotnie w czasopiśmie zagranicznych, trafiły też do „Zeszytów Historycznych” (paryskich) i czasopism niemieckich. Nazwisko Kocója jest często cytowane w nauce międzynarodowej. Włączając młodych kolegów do prac zespołowych i dając im szansę druku, wyrósł na autorytet jako nauczyciel akademicki. Przez kilkadziesiąt lat pracy dydaktycznej w Wyższej Szkole Pedagogicznej i Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, a następnie na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach Henryk Kocój wypromował ponad 200 magistrów i 25 doktorów oraz

zrecenzował 20 prac doktorskich i jedną rozprawę habilitacyjną. Doktoranci wspominają wspólne wyprawy na kwerendy archiwalne i na konferencje naukowe, zawsze wzbogacane o wizyty w antykwariatach i wieczory w teatrze. Przez wiele lat Profesor sprawował opiekę naukową nad Studenckim Kołem Naukowym Historyków Uniwersytetu Śląskiego.

Henryk Kocój był też autorem wielu artykułów popularnonaukowych zamieszczonych w prasie, które są świadectwem Jego zaangażowania w szerzenie wiedzy historycznej, a także rozpowszechnianie znajomości wyników badań naukowych, które osiągnął żmudną pracą opartą w ogromnej mierze na źródłach archiwalnych. W tej działalności przyświecała mu troska o polską pamięć historyczną, aby społeczeństwo znajdowało ciągle żywe treści w przełomowych wydarzeniach upadku Rzeczypospolitej i walk narodowowyzwoleńczych. Angażował się zwłaszcza w obchody rocznic ważnych wydarzeń z obszaru swoich zainteresowań badawczych. Wielokrotnie wspominał, jak rywalizował z profesorem Jerzym Łojkiem, który z nich upamiętni rocznicę większą liczbą artykułów w tygodnikach społeczno-kulturalnych i prasie codziennej. Jego aktywność popularyzatorska nie ograniczała się do samych publikacji. Chętnie uczestniczył w konferencjach popularnonaukowych i wygłaszał rocznicowe odczyty. Jego pasja popularyzatorska była „zaraźliwa”. Potrafił zaangażować w nie swoich uczniów i szersze grono studentów historii Uniwersytetu Śląskiego. Szczególną aktywność przejawiał w animowaniu obchodów dwusetnej rocznicy powstania kościuszkowskiego. Współpracował z samorządem lokalnym w organizacji upamiętnienia wydarzeń sprzed dwustu lat, godząc jego dążenia do promocji regionu z utrwalaniem pamięci historycznej. Współorganizował konferencje naukowe w Raławicach i Szczekocinach.

W swoich publikacjach naukowych i działalności dydaktycznej konsekwentnie zwracał uwagę na konieczność gruntownego wykorzystania literatury przedmiotu, zwłaszcza tej starszej, nie zawsze docenianej przez historyków, a opartej często na bezpow-

rotnie utraconych źródłach. Starał się usilnie przywrócić ją do obiegu naukowego. Przestrzegał, aby „nie wyważać otwartych drzwi”, konstruując hipotezy poddane już wcześniej weryfikacji w oparciu o dawniejsze badania archiwalne. Szczególną estymą darzył prace Wacława Tokarza, które uważał za wzór rzetelności badawczej. Złożył hołd temu historykowi wydając z własnym wstępem jego od wielu lat nie wznawianą pracę *Warszawa przed wybuchem powstania 17 kwietnia 1794*. Edytował również w oryginalnej redakcji oraz w polskim tłumaczeniu cenioną przez siebie, lecz rzadko już cytowaną broszurę Heinricha Theodora Flathego *Die Verhandlungen über die dem Kurfürsten Friedrich August III von Sachsen angebotene Thronfolge in Polen und der sächsische Geheime Legationsrat von Essen z 1870 roku ze wstępem Woldemara Lippert*.

Prof. zw. dr hab. Henryk Kocój wniósł cenny wkład do historiografii polskiej, kontynuując badania historyków, np. Szymona Askenazego (o stosunku Francji do upadku Polski) czy Józefa Dutkiewicza (o stosunku mocarstw europejskich do powstania listopadowego) i wypełniając luki w literaturze historycznej. Postawą źródłową twórczości naukowej Henryka Kocója zawsze były szerokie badania archiwalne zagraniczne i krajowe: w Dreźnie, Merseburgu, Wiedniu, Paryżu, Warszawie, Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu. Kwerendy archiwalne prowadził z ogromną konsekwencją, wykazując się wprost benedyktyńską pracowitością i niestrudzoną pasją badawczą. Za swoją działalność naukową i dydaktyczną został nagrodzony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, kilkoma nagrodami i stopnia Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz tytułem Zasłużonego dla Miasta Krakowa.

Opracowali Maciej Kucharski, Dariusz Nawrot, Dariusz Rolnik

Bibliografia prac prof. zw. dr. hab. Henryka Kocója za lata 1959—2020

Opracowania naukowe

Prace zwarte

1. *Polska a Saksonia w czasie Sejmu Czteroletniego*. Kraków 1967, ss. 173. Rec.: Inge **Auerbach**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel-u. Ostdeutschlands* 1972, Bd. 21, S. 377—379; Ulrich **Haustein**, *Zeitschr. F. Ostforsch.* 1972, Jg. 21, H. 2, S. 368—370; Jörg K[onrad] **Hoensch**, *Hist. Zeitschr.* 1970, Bd. 210, H. 1, S. 134—135; Herbert **Langer**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1968, Nr. 3, S. 398—399; Joachim **Letz**, *Jahrb. f. Gesch. Osteuropas* 1971, Bd. 18, H. 3, S. 464—465; Jerzy **Michalski**, *Przegl. Hist.* 1968, t. 59, z. 4, s. 804—808; Jacek A. **Ojrzyński**, *Kwart. Hist.* 1968, R. 75, nr 4, s. 995—997; Jacek **Staszewski**, *Studia Hist.* 1970, R. 13, z. 2, s. 295—299; Polem.: *Odpowiedź Panu Doktorowi Jackowi Staszewskiemu na recenzję pracy „Polska a Saksonia w czasie Sejmu Czteroletniego”*. *Studia Hist.* 1970, R. 13, z. 4, s. 613—617; Jacek **Staszewski**, *Odpowiedź recenzenta*, tamże, s. 617—619.
2. *Niemcy a powstanie listopadowe. Sprawy powstania listopadowego w niemieckiej opinii publicznej i w polityce pruskiej 1830—1831. Zagadnienia wybrane*. PAX, Warszawa 1970, ss. 179. Rec.: Otton **Beiersdorf**, *Studia*

- Hist. 1972, R. 15, nr 2, s. 290—292; Hermann **Böhm**, *Zeitschr. f. Ostforsch.* 1978, Jg. 27, H. 1, S. 129—131; Jakub **Forst-Battaglia**, *Deutschland und die Polen, 1830—1831. Österreichische Osthefte* 1973, Jg. 15, H. 2, S. 207—209; Józef **Grzelak**, *Odgłosy* 1970, nr 44, s. 4; Janusz **Jasiński**, *Komunikaty Mazur.-Warm.* 1970, R. 14, nr 4, s. 614—616; Herbert **Langer**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1971, Nr. 12, S. 1609; Dolores **Müller**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel-u. Ostdeutschlands* 1974, Bd. 23, S. 318—319; Karol **Olejn**ik, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1975, t. 4, s. 166—169; G.W. **Strobel**, *Jahrb. f. Gesch. Osteuropas* 1977, Jg. 25, H. 1, S. 148—149; Władysław **Zajewski**, *Przegl. Humanist.* 1972, R. 16, nr 2, s. 170—172; Franciszek **Ziemski**, *Kwart. Hist.* 1973, R. 80, nr 2, s. 467—469; Jan **Ziółek**, *Z dziejów Polska a Niemcy. Zesz. Nauk. KUL.* 1971, R. 14, nr 2, s. 70—72.
3. *Karta z dziejów stosunków Polski z rewolucyjną Francją. Poset [Descorches Marie de Saint-Croix] rewolucyjnej Francji w Warszawie 1791—1792.* Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego, Kraków 1972, ss. 147. Rec.: Daniel **Beauvois**, *Ann. Hist. de la Révolution Française* 1973, vol. 45, no 4, p. 613—615; K[arp] E. **Dzędzula**, *Recenzija na knihu Henrika Kocuja „Franko-pol’s’ki widnosini periodu velikoji francuz’koi burżuaznoji rewoluciji kincja xviii st.”.* *Wisnik Kijiws’koho Uniwersitetu. Serija Istoriji.* 1975, no 17, s. 97—100; Henry **Rollet**, *Rev. d’Hist. Diplom.* 1974, vol. 88, no 1/2, p. 173—174.
  4. *O sukcesję saską. Sprawa następstwa tronu polskiego w czasach Sejmu Czteroletniego.* PAX, Warszawa 1972, ss. 157. Rec.: Hermann **Böhm**, *Zeitschr. f. Ostforsch.* 1976, Jg. 25, H. 2, S. 328—330; M[arian] **Drozdowski**, *Mówią Wieki* 1973, nr 7, s. 37; Herbert **Langer**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1974, Jg. 22, H. 2, S. 251; Jerzy **Łojek**, *Elektor saski a Konstytucja 3 maja. Nowe Książki* 1973, R. 25, nr 3, s. 6—7; Hermann **Vahle**, *Jahrb. f. Gesch. Osteuropas* 1974, Bd. 22, H. 3, S. 444—446; Krystyna **Wojtenko**, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1976, t. 5, s. 230—232.
  5. *Francja a upadek Polski. Polskie rachuby na pomoc Francji w czasie Sejmu Czteroletniego i Insurekcji Kościuszkowskiej.* Wydaw. Lit., Kraków 1976, ss. 186. Rec.: Marian **Drozdowski**, *Roczniki Hist.* 1978, R. 44, s. 191—193; A[ndrzej] **Krasiński**, *France and the partitions. Pol. Perspect.* 1976, vol. 19, no 10, s. 63—66; A[ndrzej] **Krasiński**, *La France et les partages.*

- Perspect. Pol.* 1976 vol. 19 no 10, s. 74—77; A[ndrzej] **Krasiński**, *Zur Geschichte der polnisch-französischen Beziehungen*. *Pol. Perspekt.* 1976, Jg. 6, Nr. 10, S. 77—80; A. **Majewicz**, *Mówią Wieki* 1977, nr 4, s. 38—39; A. **Majewicz**, *Wpływy francuskie w Polsce w okresie wielkiego przełomu*. *Przeł. Humanist.* 1976, nr 12, s. 93—94; Stefan **Meller**, *Polska a Francja*. *Kultura* 1976, R. 14, nr 42, s. 6.
6. *Prusy wobec powstania listopadowego*. PWN, Warszawa 1980, ss. 267. Rec.: Heinz **Lemke**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1983, Jg. 31, H. 12, S. 1124—1125; Witold **Molik**, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1983, t. 12, s. 219—222; Hans-Werner **Rautenberg**, *Zeitschr. f. Ostforsch.* 1984, Jg. 33, H. 3, S. 459—461; Stanisław **Skrzypczak**, *Prusy w 1831 r.* *Nowe Książki* 1981, nr 9, s. 22; Jan **Ziółek**, *Roczn. Lubelski* 1983/1984, t. 25/26, s. 211—214.
  7. *Powstanie listopadowe w świetle współczesnej korespondencji dyplomatycznej pruskiej*. Kraków [Nakł. aut.] 1981, ss. 21.
  8. *Przeddzień powstania kościuszkowskiego w świetle relacji dyplomatycznych posła pruskiego w Warszawie Ludwiga Buchholtza*. [Nakł. aut.], Kraków 1981, ss. 21.
  9. [Współaut.] **Janeczek** Zdzisław, *Odgłosy nocy listopadowej na Śląsku*. Śl. Inst. Nauk., Katowice 1984, ss. 156, tabl. 12. Śląskie Epizody Historyczne. Rec.: j**b**, *Slez. Sborn.* [Opava] 1985, R. 83, s. 75—76; Mieczysław **Pater**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 1985, R. 40, nr 2, s. 292—294; Dariusz **Złotkowski**, *Przeł. Humanist.* 1986, R. 30, nr 3/4, s. 175—178; Dariusz **Złotkowski**, *Studia Hist.* 1987, R. 30, z. 1, s. 154—157.
  10. [Współaut.] **Janeczek** Zdzisław, *Śląsk a insurekcja kościuszkowska*. Śląski Inst. Nauk., Katowice 1986, 274 s., ilustr. Śląskie Epizody Historyczne. Rec.: Mirosław **Brańczyk**, *Przeł. Hist.* 1987, t. 78, z. 4, s. 800—803; Antoni **Budny**, *Legenda i czyn*. *Trybuna Robotnicza* 1986, nr 237, s. 4, 5; Marian **Drozdowski**, *Historycy z Katowic o roli Prus i Austrii w powstaniu kościuszkowskim*. *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1986, t. 15, s. 221—230; Dariusz **Złotkowski**, *Zaranie Śląskie* 1987, R. 50, nr 1/2, s. 139—142.
  11. *Wielka Rewolucja Francuska a Polska. Zarys stosunków dyplomatycznych polsko—francuskich w okresie Sejmu Wielkiego i powstania*

- kościuszkowskiego (problemy wybrane). PAX, Warszawa 1987, 269 s., tabl. 16, ilustr., rés., Zsf. Rec.: A.L., Odrodzenie 1988, R. 6, nr 3, s. 11; Daniel **Beauvois**, *Revue des Études Slaves* 1987, vol. 61, no 4, p. 21—23; Suzanne **Champonnois**, *Rev. des Études Slaves* 1987, vol. 59, no 4, p. 905; Athanassios **Christou**, *Balkan Studies* [Thessaloniki] 1987, vol. 28, nr 2, S. 404—405; Jan **Engelgard**, *Niespełnione nadzieje. Kultura — Oświata — Nauka* 1988, nr 9/10, s. 155—159; Jacques **Godechot**, La période révolutionnaire et impériale, *Rev. Hist.* CCLXX/I, p. 186; Jacques **Godechot**, (suite), *Rev. Hist.* CCLXXX/I, p. 232—233; Władysław **Grzędzielski**, Czy wydarzenia w Polsce uratowały francuską rewolucję? *Życie Warszawy*. [Dod.] *Historia i życie* 1989, nr 8, s. 3; Kurt **Holzappel**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1988, Jg. 36, H. 9, S. 856; Zdzisław **Janeczek**, *Polskie rachuby i iluzje. Trybuna Robotnicza* 1987, nr 303, s. 3; Zdzisław **Janeczek**, *Sojusznik na zachodzie — oczekiwania i rzeczywistość. Nowe Książki* 1988, nr 2, s. 7—8; Zdzisław **Janeczek**, *Studia Hist.* 1989, R. 32, z. 2, s. 329—332; Ł.K. [Łukasz **Kądziela**] *Przeł. Hist.* 1990, t. 81, z. 3/4, s. 722—723; Tomasz **Kizwalter**, *Polska, Francja, rewolucja. Kierunki* 1987, R. 32, nr 47, s. 8; Krzysztof **Masłoń**, *Ludzie i historia. Życie Warszawy* 1987, nr 245, s. 7; M[ihai] **Miting**, *Rev. d'Études Sud-Est Européennes* 1989, t. 27, no 4, p. 372—373; Michael G. **Müller**, *Jahrb. f. Gesch. Osteuropas* 1990, Bd. 3, H. 1, S. 134—136; Dariusz **Nawrot**, *Przeł. Humanist.* 1988, R. 32, nr 11/12, s. 190—194; Abel **Poitrineau**, *Cahiers d'hist.* 1988, p. 201—203; Maciej **Serwański**, *Życie i Myśl* 1988, nr 10, s. 74—77; Jerzy **Stankiewicz**, *Descorches w Warszawie. Tygodnik Polski* 1988, R. 7, nr 3, s. 6; „Tout est dit, il n'y a plus de Pologne”. *Floréal. Bulletin Trimestriel du Club d'Études sur la Révolution Française* 1988, no 6, p. 8, 12; Tadeusz **Wyrwa**, *Rev. hist. de droit français et étranger* 1988, vol. 66, no 2 p. 260—262; Klaus **Zernack**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel-u. Ostdeutschlands* 1988, Bd. 37, S. 271—273.
12. *Preussen und Deutschland gegenüber dem Novemberaufstand 1830—1831. Aus dem poln. übers. von Christoph Schatte. Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach. Nr 1161. Uniw. Śl., Katowice 1990, ss. 167, tabl. 8. Rec.: Helde **Barmeyer**, *Historisch-Politische Buch* 1992, Jg. 40, S. 33; Jörg*

- Hackmann**, *Jahrb. f. Gesch. Osteuropas* 1992, Bd. 40, H. 3, S. 456—458;
 Peter C. **Hartmann**, *Hist. Jahrb.*, Jg. 16, 114/1, S. 254.
13. *Kościuszek i współczesna mu scena polityczna. Mocarstwa europejskie wobec powstania kościuszkowskiego. Zagadnienia wybrane*. Śląsk, Katowice 1994, ss. 196. Rec.: Felix **Escher**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 2000, Bd. 45, S. 342—343; Maciej **Kucharski**, *Tajemnice pruskiej dyplomacji*. Trybuna Śląska 1994, nr 159, s. 3; Bartłomiej **Szyndler**, *Przegl. Humanist.* 1995, R. 39, nr 4, s. 137—138; Władysław **Zajewski**, *Mocarstwa europejskie wobec insurekcji 1794. Zeszyty Hist.* (Paryż) 1995, nr 112, s. 216—219; Władysław **Zajewski**, *Rocznik Gdański* 1995, t. 40, z. 1, s. 145—147.
  14. *Beiträge zur Preussens Stellung gegenüber dem Kościuszek-Aufstand vom Jahre 1794. Ausgewählte Probleme*. [Nakł. aut.], Katowice 1995, ss. 125.
  15. *Mocarstwa europejskie a Konstytucja 3 Maja*. [Nakł. aut.], Katowice 1995, ss. 185.
  16. *Österreich und der Kościuszek-Aufstand (Der Kościuszek Aufstand im Lichte der Mitteilung des österreichischen Diplomaten de Caché. Die Briefe von de Caché aus Warschau im Jahre 1794)*. [Nakł. aut.], Katowice 1995, ss. 118.
  17. *Der sächsische Kurfürst Friedrich August III und die Verfassung vom 3 Mai 1791*. [Nakł. aut.], Katowice 1995, ss. 146.
  18. *Elektor saski Fryderyk August III wobec Konstytucji 3 Maja. Zagadnienia wybrane*. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 260.
  19. *Prusy, Austria i Rosja wobec Konstytucji 3 Maja. Zagadnienia wybrane*. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 186. Rec.: Kazimierz **Bartkiewicz**, *Rocznik Lubuski* 1997, t. 23, cz. 1, s. 174—178; Felix **Escher**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 2000, Bd. 45, S. 342—343; Zdzisław **Janeczek**, *Przegl. Humanist.* 1997, R. 41, nr 2 (341), s. 155—158; Zdzisław **Janeczek**, *Studia Historica Slavo-Germanica* 1996, t. 21, s. 196—197; Zdzisław **Janeczek**, *Studia Hist.* 1997, t. 40, z. 1 (156), s. 125—128; Kerstin S. **Jobst**, *Österreichische Osthefte* 1998, Jg. 40, s. 609—611; Leokadia **Posten**, *Historisk Tid Skrift* 1997, nr 2, s. 345; Marcin **Wieczorek**, *Wobec Konstytucji 3 Maja*. Śląsk. Miesięcznik społeczno-kulturalny 1997, R. 3, nr 5(19), s. 76; Władysław **Zajewski**, *Dyplomacja Prus, Austrii*

- i Rosji wobec Konstytucji 3 maja 1791. *Zeszyty Hist.* (Paryż) 1996, nr 116, s. 170—174; Władysław Zajewski, *Rocznik Gdański* 1996, t. 56, z. 1, s. 199—203; Jan Ziółek, *Przeł. Uniw.* 1998, R. 10, nr 1(51), s. 24.
20. *Elektor saski Fryderyk August III wobec Konstytucji 3 maja. Zagadnienia wybrane.* [Nakł. aut.], Katowice 1997, ss. 363. Rec.: Kazimierz **Bartkiewicz**, *Rocznik Lubuski* 1997, t. 23, cz. 1, s. 174—178; Zdzisław **Janeczek**, *Elektor saski Fryderyk August III wobec Konstytucji 3 maja. Górnice Wieści* 1997, nr 5(48), s. 12—13; Wojciech **Janik**, *Biuletyn Hist. Pismo Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniw. Śl.* 1998, R. 5, nr 11, s. 13—14; Wojciech **Janik**, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1997, [wyd. 1999], t. 22, s. 241—243; Wojciech **Janik**, *Wobec Konstytucji. Śląsk. Miesięcznik społeczno-kulturalny* 1998, R. 4, nr 11(37), s. 76; Marcin **Wieczorek**, *Komu korona, Trybuna Śląska* 1997, nr 89, s. 10; Marcin **Wieczorek**, *Z relacji dyplomatów. Nowe Książki* 1998, nr 4, s. 61; Ewa **Ziółek**, *Elektor saski Fryderyk August III wobec Konstytucji 3 maja. Przeł. Uniw.* [Lublin] 1998, R. 10, nr 2(52), s. 26.
21. *Francja a Konstytucja 3 maja. (Obrady Sejmu Wielkiego w relacjach przedstawicieli Francji w Warszawie). Zagadnienia wybrane.* [Nakł. aut.], Katowice 1997, 447 s. Rec.: Zdzisław **Janeczek**, *Francja a Konstytucja 3 maja. Górnice Wieści* 1998, nr 4(59), s. 4—5; Wojciech **Janik**, *Biuletyn Hist. Pismo Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniw.* 1998, R. 5, nr 12, s. 14—15; Wojciech **Janik**, *Dyplomacja polsko-francuska. Śląsk. Miesięcznik społeczno-kulturalny* 1998, R. 4, nr 5(31), s. 75; Wojciech **Janik**, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1997 [wyd. 1999], t. 22, s. 243—245; Wojciech **Janik**, *Univ. Gedan.* 1998, nr 1(18), s. 171—176; Claude **Mazauric**, *Ann. Hist. de la Révolution française* 1998, No 314, p. 771—772; Marcin **Wieczorek**, *Z relacji dyplomatów. Nowe Książki* 1998, nr 4, s. 61.
22. *Österreich und die polnische Verfassung vom 3. Mai 1791 (Beratungen des Grossen Sejms im Lichte der Berichte des chargé d'affaires des Wiener Hofes Benedikt de Caché). Ausgewählte Probleme.* [Nakł. aut.], Katowice 1997, ss. 282. Rec.: Wolfram von **Scheliha**, *Österreichische Osthefte* 1998, S. 607—609; Helmut **Reinalter**, *Neue Forschungen zu den österreichischen, preussischen und polnischen Beziehungen im Ausgehenden 18 Jahrhundert.* [In:] *Aufklärung — Vormärz — Revolution*

- Jahrbuch der „Internationalen Forschungsstelle Demokratische Bewegungen in Mitteleuropa von 1770—1850“ an der Universität Innsbruck.* Bd. 16/17 (1996/1997), S. 276—279.
23. *Preussens Stellung zur Verfassung vom 3. Mai 1791 (Ausgewählte Probleme).* [Nakł. aut.], Katowice 1997, ss. 414. Rec.: Helmut **Reinalter**, *Neue Forschungen zu den österreichischen, preussischen und polnischen Beziehungen im Ausgehenden 18 Jahrhundert.* [In:] *Aufklärung — Vormärz — Revolution. Jahrbuch der „Internationalen Forschungsstelle Demokratische Bewegungen in Mitteleuropa von 1770—1850“ an der Universität Innsbruck.* Bd. 16/17 (1996/1997), S. 276—279.
  24. *Dyplomacja Prus, Austrii i Rosji wobec Konstytucji 3 maja 1791 roku. Zagadnienia wybrane.* Wydaw. UJ, Kraków 1998, ss. 260. Rec.: Christian **Müller**, *Zeitschr. f. Ostmitteleuropa-Forschung* 1999, H. 3, S. 465—466; K.W., *Dziennik Polski* 1998, nr 104, s. 6; Tomasz **Proksa**, *Biuletyn Hist. Pismo Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniw. Śl.* 1999, R. 6, nr 14, s. 7—8; Tomasz **Proksa**, *Rocznik Historyczno-Archiwalny [Przemyśl]* 1998, t. 13, s. 223—226; Tomasz **Proksa**, *Studia Hist.* 1999, R. 42, z. 2 (165), s. 310—312; Seweryn A. **Wisłocki**, *Niepodległość i Pamięć* 2000, R. 7, nr 1, s. 187—189; Zofia **Zielińska**, *Kwart. Hist.* 1999, R. 106, nr 3, s. 108—120; Dariusz **Złotkowski**, *Berlin wobec Warszawy.* Nowe Książki 1998, nr 9, s. 21.
  25. *Beiträge zur Preussens Stellung gegenüber dem Kościuszko-Aufstand vom Jahre 1794. Ausgewählte Probleme.* [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 235.
  26. *Elektor saski Fryderyk August III wobec Konstytucji 3 maja. Zagadnienia wybrane.* [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 363.
  27. *Elektor saski Fryderyk August III wobec Konstytucji 3 maja.* Wydaw. UJ, Kraków 1999, ss. 259. Rec.: Zdzisław **Janeczek**, *Konstytucja i Książę Wielkich Nadziei.* Nowy Gwóźdź Programu 2000, nr 16, s. 22—23.
  28. *Francja a Konstytucja 3 maja. (Obrady Sejmu Wielkiego w relacjach przedstawicieli Francji w Warszawie, Marie Louisa Descorchesa, Jeana Alexandra Bonneau i Josepha Auberta).* Zagadnienia wybrane. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 447.
  29. *Österreich und die polnische Verfassung vom 3. Mai 1791 (Beratungen des Grossen Sejms im Lichte der Berichte des chargé d'affaires des Wiener*

- Hofes Benedikt de Caché). *Ausgewählte Probleme*. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 282.
30. *Der sächsische Kurfürst Friedrich August III. und die Verfassung vom 3. Mai 1791*. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 227.
31. *Der Untergang des Mai-Verfassung vom 1791. im Lichte der Korrespondenz Friedrichs Wilhelms II. mit dem preussischen Gesandten Girolamo Lucchesini*. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 118.
32. *Die Verfassung vom 3. Mai 1791 in der Berichten des sächsischen Gesandten Franz Essen*. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 227.
33. *Beiträge zur Preussens Stellung gegenüber dem Kościuszko-Aufstand vom Jahre 1794. Ausgewählte Probleme*. [Nakł. aut.], Katowice 2000, ss. 277.
34. *Powstanie listopadowe w relacjach dyplomatów pruskich*. [Nakł. aut.], Katowice 2000, ss. 278
35. *Powstanie listopadowe w relacjach Friedricha Schölera, pośta pruskiego z Petersburga*. [Nakł. aut.], Katowice 2000, ss. 205.
35. *Powstanie listopadowe w świetle relacji ówczesnych dyplomatów pruskich i saskich*. [Nakł. aut.], Katowice 2000, ss. 240.
36. *Prusy i Niemcy wobec powstania listopadowego*. Wydaw. UJ, Kraków 2001. ss. 279. Rec.: Tadeusz Edward **Domański**, *Jeszcze o powstaniu 1830*. *Zesz. Hist.* 2002, z. 139, s. 230—231; Agnieszka **Maj**, *Dziennik Polski* 2001, nr 161, s. 9; Marta **Zajac**, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 2001—2002 [druk.] 2003, t. 26, s. 226—227; Marta **Zajac**, *Univ. Gedan.* 2001, R. 13, nr 23, s. 119—121; Sebastian **Ziółek**, *Przeł. Zachodni* 2002, R. 58, nr 4, s. 181—185; Sebastian **Ziółek**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2002, R. 56, nr 2, s. 274—277.
37. *Od Sejmu Wielkiego do powstania listopadowego. Wybór artykułów, materiałów źródłowych i recenzji*. Wydaw. UJ, Kraków 2002, ss. 245. Rec.: Mariusz **Matuszewski**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2004, R. 59, nr 1, s. 87—88.
38. *Od Konstytucji 3 maja i insurekcji kościuszkowskiej do powstania listopadowego*. T. 1. [Nakł. aut.] Wydaw. Napoleon V., Oświęcim 2016, ss. 322. Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2016, nr 7—8, s. 4.
39. *Dziedzictwo Konstytucji 3 maja. Obraz polskiej rewolucji oczami Zachodu*. [Nakł. aut.] Wydaw. Arcana, Kraków 2016, ss. 387. Rec.: Antoni **Len-**

kiewicz, *Laury i klęski Konstytucji 3 maja*, Wrocławska Gazeta Polska 2017, nr 5/6, s. 1, 4.

40. *Od Konstytucji 3 maja i insurekcji kościuszkowskiej do powstania listopadowego*. T. 2, Wydaw. Napoleon V., Oświęcim 2017, ss. 402. Rec.: Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2017, nr 7—8, s. 3; Adam **Cichosz**, *Z odmětu burzliwych dziejów Rzeczypospolitej wiodły drogi do roku 1918*, cz. 1, *Spadochroniarz* 2017, nr 68/4, s. 57—59; Adam **Cichosz**, *Z odmětu burzliwych dziejów Rzeczypospolitej wiodły drogi do roku 1918*, cz. 2, *Spadochroniarz* 2018, nr 69/1, s. 9—11; Maciej Andrzej **Zarębski**, *O najnowszej książce prof. Henryka Kocója. Goniec Świętokrzyski* 2017, nr 3—4, s. 4.

Redakcje monografii wieloautorskich

1. *Powstanie czy rewolucja? W 150 rocznicę powstania listopadowego*. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 422. Uniw. Śl., Katowice 1981, ss. 343, tabl. 24, rez., rés. Rec.: Władysław **Bortnowski**, *Kwart. Hist.* 1982, R. 89, nr 4, s. 726—730; Hans Henning **Hahn**, *Zeitschr. f. Ostforsch.* 1984, Jg. 33, H. 2, S. 281—283; Heinz **Lemke**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1985, Jg. 33, H. 6, S. 575—576; Wojciech **Saletra**, *Studia Hist.* 1983, R. 26, z. 4, s. 710—714; Jarosław **Sobiepanek**, *Klęska i zwycięstwo powstania listopadowego*. *Kierunki* 1981, nr 47, s. 6, 7.
2. *Zwycięstwo czy klęska? W 190 rocznicę powstania kościuszkowskiego*. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 599. Uniw. Śl., Katowice 1984, ss. 274, tabl. 8, Zsf. Rec.: Dariusz **Złotkowski**, *Zwycięstwo w sensie moralnym, czy klęska w sensie politycznym? Zaranie Śląskie* 1985, R. 48, [z.] 3/4, s. 291—293.
3. *Cztery lata nadziei. 200. rocznica Sejmu Wielkiego*. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 879. Uniw. Śl., Katowice 1988, ss. 267, tabl. 26, rés., rez. Rec.: Andrzej **Gulczyński**, *Studia Hist.* 1991, R. 34, z. 4, s. 650—653; Jacek **Sobczak**, *Czasopismo Prawno-Historyczne* 1991 t. 43, z. 1—2, s. 190—194.
4. *Pierwsza w Europie. 200 rocznica Konstytucji 3 maja. 1791—1991*. *Prace Nauk. Uniw. Śląskiego w Katowicach*. Nr 1024. Uniw. Śl., Katowice 1989, ss. 157.

5. [Dwusetna] 200 rocznica powstania kościuszkowskiego. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 1407. Uniw. Śl., Katowice 1994, ss. 277, tabl. 29, faks., mapy, portr., rys. Rec.: Elżbieta Z. **Wichrowska**, *Kościuszek doceniony*. Nowe Książki 1995, nr 2, s. 21; Ewa **Ziółek**, *Rocznik Lubelski* 1991—1992, R. 33/34, s. 121—122.

Wydawnictwa źródłowe

1. Jan Jakub **Patz**, *Z okien ambasady saskiej. Warszawa 1794 roku w świetle relacji dyplomatycznych przedstawiciela Saksonii w Polsce*. Z rękopisu wyd., przeł. [z franc.] i przypisami opatrz. Zofia **Libiszowska** i Henryk **Kocój**. Wstęp Zofia **Libiszowska**. PAX, Warszawa 1969, ss. 222. Rec.: Maria **Bogucka**, *Mówią Wieki* 1970, nr 8, s. 37; Andrzej **Hamerliński**, *Szyfrowane raporty Patza*. Książka dla Ciebie 1970, nr 4, s. 34; Jerzy **Kowecki**, *Rocznik Warszawski* 1972, t. 11, s. 466—470; Herbert **Langer**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1970, nr 9, S. 1224; Jerzy **Michalski**, *Studia Źródłoznawcze* 1971, [t.] 16, s. 237—238; Tadeusz **Szafrański**, *Warszawa kościuszkowska w oczach saskiego dyplomaty*. *Życie i Myśl* 1970, R. 20, nr 4, S. 150—152; Andrzej **Zahorski**, *Przegl. Hist.* 1971, t. 62, z. 1, s. 146—149; Władysław **Zajewski**, *Nieznana relacja o insurekcji kościuszkowskiej*. *Litery* 1970, R. 9, nr 5, s. 36.
2. *Dyplomacja pruska w przeddzień drugiego rozbioru Polski. (Ostatni rok Sejmu Czteroletniego w świetle raportów dyplomatycznych posła pruskiego w Warszawie Hieronima Lucchesiniego)*, [Oprac. Henryk **Kocój**]. Kraków 1973, ss. 146. Rec.: Marian **Drozdowski**, *Studia Hist. Slavico-Germanica* 1975, t. 4, s. 163—166; J.K.H., *Jahrb. f. Gesch. Osteuropas* 1977, Bd. 24, H. 1, S. 152—153; Jerzy **Łojek**, *Studia Hist.* 1977, R. 20, z. 1, s. 152—155; Stefan **Meller**, *Przegl. Hist.* 1975, t. 66, z. 3, s. 503—505; Henry **Rollet**, *Rev. d'Hist. Diplom.* 1975, p. 168—169; Alfred A. **Strand**, *Zeitschr. f. Ostforsch.* 1975, Jg. 24, H. 3, S. 524—525; Władysław **Zajewski**, *Girolamo Lucchesini*. *Dziennik Bałtycki* 1974, nr 106, s. 5; Władysław **Zajewski**, *Rola dyplomacji pruskiej w drugim rozbiórce Polski*. *Przegl. Humanist.* 1975, R. 19, nr 1, s. 150—153.
3. [Stu-] 100-lecie Komuny Paryskiej. *Wybór opracowań i źródeł*. Red. Henryk **Kocój**. *Zesz. Nauk. AWF* nr 7. Kraków 1973, ss. 198.

4. Ostatni rok Sejmu Czteroletniego w świetle listów chargé d'affaires dworu wiedeńskiego Benedykta de Cachégo. (*Listy de Cachégo do Wacława Kautitza z Warszawy od kwietnia do sierpnia 1792*). Wybór i oprac. Henryk **Kocój**. *Prace Nauk Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 178. Wydaw. Uniw. Śl., Katowice 1977, ss. 165. Rec.: Władysław **Czapliński**, *Kwart. Hist.* 1978, R. 85, nr 3, s. 783—789; Marian **Drozdowski**, *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1980, t. 9, s. 249—251; Alfred **Majewicz**, *Upadek Konstytucji 3 maja w oczach posta austriackiego w Warszawie*. *Przegl. Humanist.* 1978, R. 22, nr 10, s. 160—161.
5. Powstanie kościuszkowskie w świetle listów chargé d'affaires dworu wiedeńskiego Benedykta de Cachégo. (*Listy de Cachégo do Thuguta z 1794 r.*). Wybór Henryk **Kocój** [tekst w j. niemieckim]. [Nakł. aut.], Kraków 1979, ss. 203.
6. Powstanie kościuszkowskie w świetle korespondencji posta pruskiego w Warszawie. *Listy Ludwiga Buchholtza do Fryderyka Wilhelma II (styczeń—czerwiec 1794 r.)*. Z rękopisu [niem.] przeł., wstępem i przyp. Opatrzył Henryk **Kocój**. Warszawa 1983. Rec.: [ak], *Ład* 1984, R. 4, nr 9, s. 6; [bibliofil], *Tygodnik Powszechny* 1984, R. 38, nr 15, s. 8; Mirosław **Brańczyk**, *Raporty pruskiego dyplomaty*. *Kierunki* 1984, nr 50, s. 8; Łukasz **Kądziera**, *Kronika Warszawy* 1984, [R. 15], nr 3, s. 137—140; Bogumiła **Kozieł**, *Oczami pruskiego dyplomaty*. *Trybuna Robotnicza* 1984, nr 201, s. 3; Heinz **Lemke**, *Zeitschr. f. Geschichtswissenschaft* 1986, Jg. 34, H. 7, S. 664; Monika **Malessa**, *O Insurekcji Kościuszkowskiej beznamiętnie*. *Wybrzeże* 1984, R. 3, nr 32, s. 40; Gizela **Malinowska**, *Pruski rezydent o insurekcji*. *Głos Wybrzeża* 1984, nr 55, s. 4; Michael G. **Müller**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 1985, Bd. 34, S. 140—142; Dariusz **Nawrot**, *Powstanie kościuszkowskie w świetle korespondencji posta pruskiego w Warszawie*. *Przegl. Humanist.* 1985, R. 29, nr 3/4, s. 183—185; Bogdan **Pyka**, *O powstaniu kościuszkowskim raz jeszcze*. *Nowe Książki* 1984, nr 5, s. 19; Małgorzata **Rutkowska**, *Powstanie kościuszkowskie w oczach posta pruskiego*. *Słowo Powszechne* 1984, R. 37, nr 15, s. 3; W.K., *Osterreichische Osthefte* 1986, Jg. 28, H. 4, S. 485—486; Dariusz **Złotkowski**, *Studia Hist.* 1986, R. 29, z. 2, s. 304—306.

7. Powstanie kościuszkowskie w świetle korespondencji posta austriackiego w Warszawie. Listy B. de Cachégo do ministra spraw zagranicznych J.A. Thuguta w Wiedniu (styczeń — wrzesień 1794). Z rękopisu przeł., wstępem i przyp. opatrzył Henryk **Kocój**. PAX, Warszawa 1985, ss. 181, tabl. 16, ilustr., Zsf. Rec.: Mirosław **Brańczyk**, *Studia Hist.* 1988, R. 31, z. 1, s. 144—147; Łukasz **Kądziała**, *Kronika Warszawy* 1985, nr 3/4, s. 169—174; L.K., *Więź* 1985, nr 4—5, s. 222—223; Dariusz **Nawrot**, *Depesze sprzed stu dziewięćdziesięciu lat. Trybuna Robotnicza* 1985, nr 3, s. 3; Dariusz **Nawrot**, *Poseł austriacki o powstaniu kościuszkowskim. Kierunki* 1985, R. 31, nr 14, s. 9; Dariusz **Nawrot**, *Powstanie kościuszkowskie w świetle korespondencji posta austriackiego w Warszawie. Przegl. Humanist.* 1985, R. 29, nr 7/8, s. 158—161; W.K., *Österreichische Osthefte* 1986, Jg. 28, H. 4, S. 485—486; Stanisław **Zieliński**, *Austriackie listy. Nowe Książki* 1985, nr 3, s. 67—68.
8. Girolamo Lucchesini. Listy do Fryderyka Wilhelma II. Obraz Sejmu Wielkiego w raportach pruskiego dyplomaty. Przekł. (z franc.), wstęp i oprac. Henryk **Kocój**. PAX, Warszawa 1988, ss. 269, rés., Zsf. Rec.: Władysław **Grządzielski**, *Czy wydarzenia w Polsce uratowały francuską rewolucję? Życie Warszawy*. [Dod.] *Historia i życie* 1989, nr 8, s. 3; Andrzej **Gulczyński**, *Sejm Czteroletni w świetle korespondencji zagranicznych dyptomatów. Życie i Myśl* 1991, R. 39, nr 5/6, s. 125—128; Stefan **Hartmann**, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 1989, Bd. 38, S. 414—416; Dariusz **Rolnik**, *Ostatni rok Sejmu Wielkiego w oczach pruskiego dyplomaty. Kierunki* 1989, R. 34, nr 7, s. 8—9; Dariusz **Rolnik**, *Ostatni rok Sejmu Wielkiego w relacjach posta pruskiego Hieronima Lucchesiniego. Studia Hist. Slavo-Germanica* 1988—1990, t. 17, s. 156—162.
9. Obrady Sejmu Wielkiego w świetle relacji posta austriackiego w Warszawie. Raporty B. de Cachégo do kanclerza W[enzela] Kaunitza w Wiedniu (styczeń — sierpień 1792). Z rękopisu przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Henryk **Kocój**. PWN, Warszawa 1988, ss. 208, tabl. 12, Zsf. Rec.: Athanassios **Christou**, *Balkan Studies (Thessaloniki)* 1987, vol. 28, nr 2, S. 406—407; Andrzej **Gulczyński**, *Sejm Czteroletni w świetle korespondencji zagranicznych dyptomatów. Życie i Myśl* 1991, R. 39, nr 5/6, s. 125—128; [Łukasz **Kądziała**]. *Przegl. Hist.* 1990, R. 81,

- z. 3—4, s. 721—722; [M. O.], Österreich — Polen. Zeitschr. f. Kultur u. Wirtschaft 1988, Nr. 3(160), s. 16; Zofia **Zielińska**, *Dwa wydawnictwa korespondencji dyplomatycznej z czasów Sejmu Czteroletniego*. Kwart. Hist. 1990, R. 97, nr 1—2, s. 149—156; Dariusz **Złotkowski**, *Studia Hist.* 1990, R. 33, z. 3—4, s. 521—524.
10. *Prusy a Konstytucja 3 maja w świetle korespondencji dyplomatów pruskich*. (Wybór z pruskich źródeł archiwalnych). [Oprac. Henryk **Kocój**]. Katowice 1989 [Nakł. aut.], ss. 152.
  11. *Prusy a Konstytucja 3 maja*. (Wybór z pruskich źródeł archiwalnych). [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 1995, ss. 117.
  12. *Listy z Warszawy. Korespondencja dyplomatyczna Marie Louisa Descorchesa i Jeana Aleksandra Bonneau z lat 1791—1792*. Oprac. Henryk **Kocój**, Zofia **Libiszowska**, Dariusz **Rolnik**. Wstęp. Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.], Katowice 1993, ss. 200. Rec.: Marcin **Wieczorek**, *Przegl. Humanist.* 1996, R. 40, nr 1, s. 241.
  13. *Korespondencja dyplomatyczna przedstawicieli Francji w Warszawie Marie Louisa Descorchesa i Jeana Alexandra Bonneau z lat 1791—1792*. Wybór korespondencji. [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 236. Rec.: Marcin **Wieczorek**, *Listy z Warszawy*. *Przegl. Humanist.* 1996, R. 40, nr 1(334), s. 242—244.
  14. *Les lettres de Varsovie. Correspondance diplomatique des envoyés de France à Varsovie. Les années 1791—1792. Textes édités et annotés d'après les manuscrits* par Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 192.
  15. *Das letzte Jahr des „Vierjährigen Reichstages“ im Lichte der Korrespondenz Friedrich Wilhelms II mit dem Preussischen Gesandten Girolamo Lucchesini*. [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 119.
  16. *Ostatnie lata Sejmu Wielkiego w świetle korespondencji dyplomatów francuskich*. [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 235. Rec.: Barbara **Obtułowicz**, *Studia Hist.* 1998, R. 41, z. 3(162), s. 451—454; Władysław **Zajewski**, *Uniw. Gedan.* 1996, nr 15, s. 227—232.
  17. *Österreich und der Kościuszko-Aufstand. (Der Kościuszko-Aufstand im Lichte der Mitteilung des österreichischen Diplomaten Benedikt de Caché. Die Briefe von de Caché aus Warschau im Jahre 1794)*. [Oprac. Henryk **Kocój**]. Wyd. 2. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 118. Rec.: Felix **Escher**,

- Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 2000, Bd. 45, S. 342—343;
Kerstin S. Jobst, *Österreich. Osthefte* 1998, Jg. 40, S. 609—611.
18. *Preussen und der Kościuszko-Aufstand (Die Briefe des preussischen Gesandten Ludwig Buchholtz aus Warschau, Łowicz und Breslau im Jahre 1794)*. [Oprac. Henryk Kocój]. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 179. Rec.: Felix Escher, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 2000, Bd. 45, S. 342—343.
  19. *Prusy a Konstytucja 3 maja*. (Wybór z pruskich źródeł archiwalnych). [Oprac. Henryk Kocój]. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 117.
  20. *Die Verfassung vom 3 Mai 1791 in den Berichten des preussischen Gesandten August Friedrich Ferdinand Goltz*. [Oprac. Henryk Kocój]. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 174. Rec.: Felix Escher, *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel- u. Ostdeutschlands* 2000, Bd. 45, S. 342—343.
  21. *Die Verfassung vom 3 Mai 1791 in den Berichten des sächsischen Gesandten Franz Essen*. [Nakł. aut.], Katowice 1996, ss. 180.
  22. *Konstytucja 3 maja w relacjach posła austriackiego w Warszawie Benedykta de Cachégo*. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 129.
  23. *Konstytucja 3 maja w relacjach posła pruskiego Augusta Ferdynanda Goltza*. Wybór. Z rękopisu francuskiego odczytał, przetłumaczył i przypisami opatrzył Henryk Kocój. Wydaw. UJ, Kraków 1999, ss. 193. Rec.: [A.M.], *Dziennik Polski* 1999, nr 103, s. 4; Wojciech Janik, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 1999, R. 54, nr 4, s. 566—567; Michał Lis, *Raporty z Warszawy sprzed 207 lat. Gazeta Wyborcza. Gazeta w Opolu* 1999 (z 29/30 maja), s. 4.
  24. *Konstytucja 3 maja w relacjach posła saskiego Franciszka Essena*. [Oprac. Henryk Kocój]. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 240.
  25. *Das letzte Jahr des „Vierjährigen Reichstages“ im Lichte der Korrespondenz Friedrichs Wilhelms II mit dem Preussischen Gesandten Girolamo Lucchesini*. [Oprac. Henryk Kocój]. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 118.
  26. *Ostatnie lata Sejmu Wielkiego w świetle korespondencji dyplomatów francuskich. Korespondencja dyplomatyczna przedstawicieli Francji w Warszawie: Marie Louisa Descorchesa, Jeana Alexandra Bonneau i Josepha Auberta z lat 1791—1792*. Wybór. Z francuskiego rękopisu odczytał, wstęp napisał, przypisami i komentarzem całość opa-

- trzył Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 1999, ss. 299. Rec.: Zdzisław **Janeczek**, *Obrady Sejmu Wielkiego w relacjach dyplomatów francuskich z lat 1791—1792*. *Nowy Gwóźdź Programu* 1999, nr 12, s. 8—9; Zdzisław **Janeczek**, *O możliwości zbliżenia polsko-francuskiego w latach 1791—1792*. *Górnice Wieści* 1999, nr 5 (72), s. 6—7; Wojciech **Janik**, *Ostatnie lata Sejmu Wielkiego. Śląsk. Miesięcznik społeczno-kulturalny* 1999, R. 5, nr 4 (42), s. 76; Bartłomiej **Szyndler**, *Kwart. Hist.* 1999, R. 106, nr 4, s. 125—129; Marcin **Wieczorek**, *Oczyrna Francuzów*. *Trybuna Śląska* 1999, nr 75, s. 13; Dariusz **Złotkowski**, *Biuletyn wsp w Częstochowie* 1999, nr 21 (6), s. 121—123.
27. *Österreich und der Kościuszko-Aufstand. (Der Kościuszko-Aufstand im Lichte der Mitteilung des österreichischen Diplomaten de Caché. Die Briefe von de Caché aus Warschau im Jahre 1794)*. [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 118.
28. *Preussen und der Kościuszko-Aufstand. (Die Briefe des preussischen Gesandten Ludwig Buchholtz aus Warschau, Łowicz und Breslau im Jahre 1794)*. Z rękopisu odczytał i wyboru dokonał Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 179.
29. *Problem sukcesji saskiej w latach 1791—1792 w świetle ówczesnej korespondencji dyplomatycznej z Drezna i Merseburga. (Wybór materiałów archiwalnych)*. [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 1999, ss. 78.
30. *Dyplomacja pruska w przeddzień II rozbioru Polski. (Wybór materiałów archiwalnych)*. [Oprac. Henryk **Kocój**]. [Nakł. aut.], Katowice 2000, ss. 288.
31. *Konstytucja 3 maja w relacjach posła: saskiego Franciszka Essena*. Z rękopisu francuskiego odczytał, przetłumaczył i przypisami opatrzył Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2000, ss. 226. Rec.: [Agnieszka **Maj**] *Dziennik Polski* 2000, nr 13, s. 14; Marta **Zajac**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2001, R. 56, nr 2, s. 264—265.
32. *Konstytucja 3 maja w świetle relacji posła austriackiego Benedykta de Cachégo*. Wybór. Z oryginału odczytał, przetłumaczył i przypisami opatrzył Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2000, ss. 140. Rec.: [Agnieszka **Maj**], *Dziennik Polski* 2000, nr 105, s. 13; Maciej **Forycki**, *Konstytucja 3 maja w ostatnich pracach Henryka Kocójja*. *Przegl.*

- Zachodni 2001, R. 57, nr 3, s. 199—205; Dorota **Kubica**, *Jeszcze o Konstytucji. Śląsk. Miesięcznik Społeczno-Kulturalny* 2001, nr 1(63), s. 67. Bogdan **Rok**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2000, nr 4, s. 594—594.
33. *Upadek Konstytucji 3 maja w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z postem pruskim w Warszawie Girolamo Lucchesinim. (Depesze Fryderyka Wilhelma II od listopada 1791 r. do sierpnia 1792 r.)*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2002, ss. 153. Rec.: Maciej **Forycki**, *Studia Historica Slavo-Germanica* 2003 [druk.] 2004, t. 25, s. 206—209; Agnieszka **Kubica**, *Czasop. Prawno-Hist.* 2002, t. 54, z. 2, s. 342—343; Bogdan **Rok**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2002, R. 47, nr 4, s. 530.
34. *Prusy wobec powstania kościuszkowskiego. Na podstawie korespondencji Fryderyka Wilhelma II z postem pruskim w Petersburgu Leopoldem Heinrichem Goltzem (depesze z Berlina do Petersburga i z Petersburga do Berlina z 1794 roku)*. Z francuskiego rękopisu odczytał, wstępem, przypisami i komentarzem całość opatrzył Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2002, ss. 179. Rec.: Monika **Banach**, *Przegl. Zachodni* 2002, nr 4, s. 185—186; Wojciech **Janik**, *Slovo. An Inter-disciplinary Journal of Russian. East-Central European and Eurasian Affairs* 2003, vol. 15, no 1, p. 93—95; Antoni **Lenkiewicz**, 210. rocznica. insurekcji kościuszkowskiej i ogromne zasługi badawcze profesora dr. hab. Henryka Kocója. *Wrocławska Gazeta Polska* 2004, nr 3—4, s. 2; Kamil **Paździor**, *Badania źródłowe. Zbliżenia. Polska — Niemcy* 2003, R. 13, z. 1, s. 119—121; Małgorzata **Taterka**, *Studia Historica Slavo-Germanica* 2003 [druk.] 2004, t. 25, s. 209—211; Grzegorz **Toboła**, *Studia Hist.* 2005, R. 48, z. 2, s. 243—246.
35. *Powstanie kościuszkowskie w świetle korespondencji posłów pruskich z Wiednia, Lucchesiniego i Cesara*. Oprac. Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.], Katowice 2003, ss. 282.
36. *Powstanie listopadowe w relacjach posła pruskiego Fryderyka Schölera*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wyd. UJ, Kraków 2003, ss. 216. Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2003, nr 9, s. 4; Aleksandra **Błaszczak**, *Powstanie okiem Prusaka*, *Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy* 200, 3, nr 47, s. 15; Aleksandra **Błaszczak**, *Univ. Gedan.* 2003, R. 15, nr 3, s. 123—125; Katarzyna **Bucholc-Srogosz**, *Przegl. Humanist.* 2004, R. 48, nr 3, s. 134—136; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Admi-*

- nistracyjno-Prawne 2010, R. 7, s. 369; Marcin **Gugulski**, *Omówienie listów Schölera z okresu powstania listopadowego i krytyczna ocena*. *Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy* 2003, nr 47, s. 15; Grzegorz **Toboła**, *Niepodległość i Pamięć* 2003, nr 19, s. 317—321; Grzegorz **Toboła**, Marzena **Profaska**, *Powstanie listopadowe w relacjach posta pruskiego*. *Dwugłos. Przegl. Historyczno-Wojskowy* 2003, R. 4, nr 4, s. 223—226; Władysław **Zajewski**, *Univ. Gedan.* 2003, R. 15, nr 3, s. 119—122; Sebastian **Ziółek**, *Przegl. Zachodnio-Pomorski* 2004, R. 19, z. 1, s. 239—243.
37. *Powstanie kościuszkowskie w świetle korespondencji postów pruskich z Wiednia [Girolamo] Lucchesiniego i Cesara*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2004, ss. 253, Zsfg. Rec.: Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy* 2004, nr 51, s. 17; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2004, nr 10, s. 6.
38. *Relacje posta pruskiego Ludwiga Buchholtza z Warszawy, Łowicza i Wrocławia o insurekcji kościuszkowskiej. [Zawiera również listy Fryderyka Wilhelma II do Buchholtza]*. Wybór i oprac. Henryk **Kocój**. Kraków Wydaw. UJ, 2004, ss. 319. Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Niepodległość i Pamięć* 2004, R. 11, nr 1, s. 333—335; Józef **Długosz**, *Zaranie Śląskie* 2004, R. 61, nr 9, s. 203—205; Katarzyna **Bucholc-Srogosz**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2004, R. 59, nr 4, s. 618—619; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2004, nr 3—4, s. 2; Grzegorz **Toboła**, *Niepodległość i Pamięć* 2004, R. 11, nr 1, s. 336—340; Grzegorz **Toboła**, *Przegl. Hist.-Wojsk.* 2004, R. 5, nr 4, s. 234—239; Grzegorz **Toboła**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2004, R. 59, nr 2, s. 247—251.
39. *Targowica i sejm grodzieński 1793 w relacjach posta pruskiego Ludwiga Buchholtza*. Wybór i oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2004, ss. 244. Rec.: Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 369—370; Marcin **Gugulski**, *Przygnębienie czy nadzieja*. *Głos. Tygodnik Narodowo-Katolicki* 2004, nr 21, s. 2; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2004, nr 5, s. 4; Marzena **Profaska**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2004, R. 59, nr 4, s. 616—618.
40. *Francja wobec powstania kościuszkowskiego w świetle relacji dyplomatów pruskich*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2005, ss. 385.

- Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Niepodległość i Pamięć* 2005, R. 12, nr 1, s. 307—309; Aleksandra **Błaszczak**, *Univ. Gedan.* 2006, R. 18, nr 1, s. 148—151; Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 370; Marzena **Profaska**, *Przeł. Hist.-Wojsk.* 2005, R. 6, nr 2, s. 205—208; Marzena **Profaska**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2005, nr 6 i 7, s. 4.
41. *Berlin wobec Konstytucji 3 maja w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posłami pruskimi w Warszawie Augustem Fryderykiem Goltzem i Girolamo Lucchesinim*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2006, ss. 586, Zsfg. Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Niepodległość i Pamięć* 2007, nr 25, s. 289—291; Czesław **Bugdalski**, *Przeł. Humanistyczny* 2008, nr 2, s. 148—150; Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 370—371; Marta **Frąckowiak**, *Studia Historica Slavo-Germanica* 2008, t. 27, s. 328—330; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2006, nr 12, s. 4; Ewa **M. Ziółtek**, *Roczniki Humanist.* 2007, t. 55, z. 2, s. 254—256.
42. *Austria wobec Konstytucji 3 maja w świetle relacji posta austriackiego Benedykta de Cachégo przesyłanych do Wacława Kaunitza i Filipa Cobenzla*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2007, 327 s., sum. Rés., Zsfg. Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Univ. Gedan.* 2008, R. 20, nr 2, s. 119—120; Aleksandra **Błaszczak**, [W:], *Z najnowszych dziejów Polski. Szkice historyczno-politologiczne*. Red. P.A. **Leszczyński**, M. **Szczerbiński**. Gorzów Wlkp. 2008, s. 400—401; Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 371; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2008, R. 63, nr 4, s. 530—531; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2008, nr 1—2, s. 4; Jakub **Żołnierek**, *Studia Historica Slavo-Germanica* 2008, t. 27, s. 330—332.
43. *Plany II rozbioru Polski w polityce Berlina w latach 1791—1792. Fryderyk Wilhelm i jego dyplomacja w przeddzień II rozbioru Polski*. Wyd. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2007, ss. 525. Rec.: Aleksandra

- Błaszczak**, [W:] *Z najnowszych dziejów Polski. Szkice historyczno-politologiczne*. Red. P.A. **Leszczyński**, M. **Szczerbiński**. Gorzów Wlkp. 2008, s. 397—398; Aleksandra **Błaszczak**, *Univ. Gedan.* 2008, R. 20, nr 2, s. 121—124; Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 371; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Przegl. Zachodniopomorski* 2007, R. 22, z. 3, s. 192—193; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2007, R. 62, nr 4, s. 520—521; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Niepodległość i Pamięć*. 2007, R. 14, nr 2, s. 386—388; Filip **Wolański**, *Śląski Kw. Hist. Sobótka* 2007, R. 62, nr 4, s. 519—520; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2007, nr 6—7, s. 2.
44. *Powstanie listopadowe w relacjach dyplomatów pruskich, saskich i rosyjskich*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2008, ss. 527. Rec.: Czesław **Bugdalski**, *Przegl. Zachodniopomorski* 2009, R. 24, z. 3, s. 153—154; Piotr **Banaś**, *Univ. Gedan.* 2008, R. 20, nr 2, s. 115—118; Piotr **Banaś**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2010, R. 65, nr 1, s. 121—122; Piotr **Banaś**, *Przegl. Humanist.* 2009, R. 53, s. 158—160; Piotr **Banaś** i Ireneusz **Juralewicz**, [W:] *Wspólne drogi Polaków w kraju i na obczyźnie (1918—2008)*. *Studia Historyczne i Politologiczne*, pod red. Lecha **Kacprzaka** i Marka **Szczerbińskiego**, Piła—Gorzów Wielkopolski 2009, s. 470—473. Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 372; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2008/2009, nr 12/2008—1/2009, s. 4.
45. *Dyplomaci francuscy o Konstytucji 3 maja*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2009, ss. 451. Rec.: Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 372—373; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Przegl. Hist.-Wojsk.* 2009, R. 10, nr 4, s. 159—160; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Przegl. Humanistyczny* 2010, s. 137—138; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Przegl. Zachodniopomorski* 2010, R. 25, z. 2, s. 223—225; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2009, nr 9—10, s. 4.

46. Powstanie kościuszkowskie w świetle relacji z Warszawy posła austriackiego Benedykta de Cachégo do kanclerza Johanna Amadeusa Thuguta z 1794 r. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2009, ss. 165. Rec.: Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2010, nr 1(20), s. 143—151; Józef **Długosz**, *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 2010, R. 7, s. 373; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 2010, R. 65, nr 2, s. 290—292; Agnieszka Elżbieta **Kubica**, *Przegl. Zachodniopomorski* 2010, R. 25, z. 2, s. 220—223; Bartłomiej **Szyndler**, *Univ. Gedan.* 2010, R. 22, t. 39, s. 162—164; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2009, nr 9—10, s. 4.
47. *Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3 maja*. Wyd. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2010, ss. 730. Rec.: Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2010, nr 9—10, s. 3. Janusz **Jasiński**, *Univ. Gedan.* 2010, R. 22, t. 40, s. 263—265. Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra* 2010, nr 3/4(22), s. 159—166; Adam **Cichosz**, *Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3 maja*. *Przegl. Zachodniopomorski* 2011, R. 26(55), nr 1, z. 1, s. 192—194; Marta **Zajac**, *Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3 maja*. *Przegl. Zachodniopomorski* 2011, R. 26(25), nr 1, z. 1, s. 216—218; Adam **Cichosz**, *Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3 maja*. *Tarnowskie Studia Hist.* 2012, t. 2, s. 126—128; Zdzisław **Janeczek**, *Dyplomaci sascy wobec powstania kościuszkowskiego*. *Siemianowicki Rocznik Muzealny* 2014, nr 13, s. 225—232; Adam **Cichosz**, *Dyplomaci sascy wobec powstania kościuszkowskiego*. *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2014, nr 1(35), s. 166—171; Adam **Cichosz**, *Dyplomaci pruscy o powstaniu kościuszkowskim*. *Wiek Stare i Nowe* 2014, t. 6(11), s. 192—204.
48. *Dyplomaci pruscy o powstaniu kościuszkowskim*. Wyd. Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.] Wydaw. UJ, Kraków 2011, ss. 708. Rec.: Adam **Cichosz**, *Przemyskie Zapiski Hist.* 2013, R. 18(2010—2011), s. 199—205; Adam **Cichosz**, *Przegl. Nauk Hist.* 2011, R. 10, nr 2, s. 187—192; Marian Marek **Drozdowski**, *Niepodległość i Pamięć* 2011, R. 18, nr 3—4(35—36); Marian Marek **Drozdowski**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2011, nr 7—8, s. 4; Zdzisław **Janeczek**, *Siemianowicki Rocznik Muzealny* 2011, nr 10, s. 149—156; Bartłomiej **Szyndler**, *Powstanie Kościuszkowskie w świetle relacji z Warszawy posła austriackiego Benedykta de Cachégo do kanc-*

- lerza Johanna Amadeusa Thuguta z roku 1794. *Przeł. Zachodni* 2011, nr 2 (339), s. 152—154; Czesław **Bugdalski**, *Dyplomaci pruscy o powstaniu kościuszkowskim*. *Przeł. Zachodniopomorski* 2012, R. 27 (LVI), z. 1, s. 181—184; Adam **Cichosz**, *Dyplomaci pruscy o powstaniu kościuszkowskim*. *Słupskie Studia Hist.* 2012, nr 18, s. 319—322; Marian Marek **Drozdowski**, *Dyplomaci pruscy o powstaniu kościuszkowskim*. *Przeł. Humanist.* 2012, R. 56, nr 2 (431), s. 128—131; Grzegorz **Toboła**, *Dyplomaci pruscy o powstaniu kościuszkowskim*. *Kwart. Hist.* 2013, R. 70, nr 2, s. 400—403.
49. *Dyplomaci sascy wobec powstania kościuszkowskiego*. Wyd. Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.] Wydaw. UJ, Kraków 2013, ss. 443. Rec.: Zdzisław **Janeczek**, *Dyplomaci sascy wobec powstania kościuszkowskiego*. *Przeł. Zachodniopomorski* 2015, nr 2, s. 166—172; Aleksandra **Błaszczak**, *Dyplomaci sascy wobec powstania kościuszkowskiego*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2015, nr 9—10, s. 4; Paulina **Grobelna**, Adam **Szabiel-ski**, „Polski już nie ma, a rozbiór jest nieunikniony”. *Obraz powstania kościuszkowskiego w pracach Henryka Kocója*. *Czas Przeszły Poznańskie Studia Hist.* 2016, t. 3, s. 123—128.
50. *Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*. Wyd. Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.] Wydaw. UJ, Kraków 2014, ss. 380. Rec.: Zdzisław **Janeczek**, *Univ. Gedan.* 2014, R. 26, t. 48, s. 225—232; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2014, nr 5—6, s. 4; Zdzisław **Janeczek**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2014, nr 11—12, s. 4; Krzysztof **Tracki**, *Czy Polacy mogli wybić się na niepodległość?* *Przeł. Hist.-Wojsk.* 2014, R. 16 (57), nr 4 (254), s. 217—220; Krzysztof **Waliszewski**, *Przeł. Polsko-Polonijny* 2014, nr 7—8, s. 439—440; Adam **Cichosz**, *Zdrowy odruch narodowego instynktu, niezłomna wola istnienia. Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*. *Niepodległość i Pamięć* 2015, R. 22, nr 4 (52), s. 439—446; Adam **Cichosz**, *Studia Hist.* 2015, R. 58, z. 2 (230), s. 265—267; Adam **Cichosz**, *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwart. Naukowy* 2015, nr 2 (40), s. 138—142; Zdzisław **Janeczek**, *Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*. *Siemianowicki Rocznik Muzealny* 2015, nr 14, s. 248—255; Zdzisław **Janeczek**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2015, nr 11—12, s. 4; Dariusz **Nawrot**, *Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*. *Wrocławska*

- Gazeta Polska 2015, nr 3—4, s. 4; Krzysztof **Tracki**, Czy Polacy mogli wybić się na niepodległość? Powstanie listopadowe w oczach dyplomatów saskich. *Śląski Kurier Wnet* 2015, nr 18, s. 18; Marcin **Wieczorek**, *Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*. *Śląsk* 2015, nr 5(234), s. 72; Władysław **Zajewski**, *Powstanie listopadowe w ocenie dyplomatów Saksonii*. *Arcana* 2015, nr 121/1, s. 133—139; Mateusz Piotr **Gancewski**, *Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*. *Seria Nowa. Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie* 2015, t. 8, s. 331—339; Dariusz **Nawrot**, *Dyplomaci sascy o powstaniu listopadowym*, *Zaranie Śląskie* 2016, nr 2, s. 107—111.
51. *Dyplomaci sascy wobec Sejmu Wielkiego*, Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2016, ss. 717. Rec.: Aleksandra **Błaszczak**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 9—10, s. 4; Zdzisław **Janeczek**, *Między saską racją stanu a zmwą obcych dworów*. *Siemianowicki Rocznik Muzealny* 2017, nr 16, s. 213—222; Zdzisław **Janeczek**, *Między saskim tronem a pruską i rosyjską intrygą*. *Niepodległość i Pamięć* 2018, nr 1/61, s. 395—404; Zdzisław **Janeczek**, *Univ. Gedan.* 2016, t. 52, s. 187—195; Adam **Cichosz**, *Studia Historyczne* 2016, z. 3, s. 767—771; Adam **Cichosz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2017, nr 3—4, s. 3; Adam **Cichosz**, *Między Dreznem — Berlinem — Paryżem — Wiedniem — Londynem i Petersburgiem z Warszawą w tle*. *Wiek Stary i Nowy* 2017, t. 12(17), s. 210—217; Adam **Cichosz**, *Na linii Drezno — Warszawa — Berlin — Paryż — Wiedeń — Londyn — Petersburg*. *Biblioteka Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy* 2016, nr 4(46), s. 128—133; Dariusz **Nawrot**, *Zaranie Śląskie. Seria druga* 2017, nr 3, s. 130—134; Jakub **Bajer**, *Kwartalnik Historyczny* 2019, z. 3, s. 616—622.
52. *Przeddzień Sejmu Czteroletniego w świetle korespondencji posta saskiego Augusta Franza Essena z Warszawy 1787 roku przestanej do Drezna do ministra spraw zagranicznych Saksonii Heinricha Gottlieba Stutterheima wraz z jego odpowiedziami*. Oprac. Henryk **Kocój**. [Nakł. aut.], Katowice 2018, ss. 272.
53. *Dyplomaci Prus, Austrii i Rosji wobec Konstytucji 3 maja 1791 roku*. Oprac. Henryk **Kocój**. Wydaw. UJ, Kraków 2019, ss. 223. Rec.: Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska*, 2019, nr 5—6, s. 3; Jan **Jadach**, *Goniec Świętokrzyski* 2019, nr 4/69, s. 4; Krzysztof **Tracki**, „... Ginie Polska, padając łupem dwóch mocarstw chciwości”. *O nowej książce Henryka*

- Kocója, *Dyplomaci Prus, Austrii i Rosji wobec Konstytucji 3 maja 1791 roku*. *Śląski Kwart. Hist.* Sobótka 2019, R. 74, z. 4, s. 188—193.
54. *U progu końca Rzeczypospolitej. Korespondencja pośta saskiego w Warszawie Augusta Essena z ministrem spraw zagranicznych Saksonii Heinrichem Stutterheimem (1787)*. Oprac. Henryk Kocój. Wydawnictwo Arcana, Kraków 2019, ss. 271. Rec.: Jan **Jadach**, *Goniec Świętokrzyski* 2019, nr 3/68, s. 3.
55. *Nieznane relacje dyplomatów pruskich w przeddzień wojny Francji z Austrią i Prusami w 1792 roku*. Oprac. Henryk Kocój. Wydaw. UJ, Kraków 2020, ss. 153. Rec.: Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2020, nr 5—6, s. 6.

Artykuły i recenzje

1960

- *Niedoszła misja Stanisława Kostki Potockiego do Paryża*. *Zesz. Nauk. UJ nr 26, Prace Hist.* 1960, z. 4, s. 107—115, Zsf., Rez.
- [Głos w dyskusji] [Ósmy] *viii Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Krakowie, 14—17 września 1958. Referat i dyskusja. iv: Historia Polski od połowy xviii do połowy xix wieku*. Pod red. Stefana **Kieniewicza**. Warszawa 1960, s. 49—56.
- Rec.: **Dihm** Jan, *Sprawa konstytucji ekonomicznej z 1791 r. (na tle wewnętrznej i zagranicznej sytuacji Polski)*. Wrocław 1959. *Monografie z Dziejów Nauki i Techniki*. (T.) 10. *Wiad. Hist.* 1960, R. 3, nr 1, s. 65—67.

1961

- *Misja Descorchesa — pośta pełnomocnego Francji w Polsce w latach 1791—1792*. *Zesz. Nauk. UJ nr 35, Prace Hist.* 1961, z. 5, s. 101—135, Zsf., rez.
- *Rząd i pruska opinia publiczna wobec powstania listopadowego*. *Kwart. Hist.* 1961, R. 71, nr 1, s. 47—58, rez., rés.

1962

- *Działalność i ideologia „Orki” — organizacji Niezależnej Młodzieży Ludowej na terenie Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1927—1930*. *Pokolenia* 1962, nr 6, s. 84—95.
- *Polskie zabiegi o neutralność Prus w powstaniu listopadowym*. *Roczn. Nauk.-Dydakt. WSP w Krakowie, z. 14, Historia.* 1962, s. 159—175, rés., rez.

1963

- *Ideologia i działalność Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej na Uniwersytecie Jagiellońskim w okresie międzywojennym. Pokolenia* 1963, nr 3, s. 29—42.
- *Prasa polska 1830—1831 r. o stosunku Prus do powstania listopadowego. Roczn. Hist. Czasopiśmien. Polskiego* 1963, R 3, z. 1, s. 63—71.
- *Z dziejów akademickich organizacji młodzieży chłopskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim w okresie międzywojennym. Małop. Studia Hist.* 1963, R. 6, z. 3/4, s. 131—142.

1964

- *Rząd i pruska opinia publiczna wobec powstania listopadowego. Kwart. Hist.* 1964, R. 71, nr 1, s. 47—58.
- *Władze pruskie oraz opinia publiczna Prus i Niemiec wobec powstania listopadowego. Roczn. Hist.* 1964, R. 30, s. 87—128, rés.

1965

- *Berlińskie i poznańskie władze pruskie wobec wybuchu powstania listopadowego. Roczn. Nauk. Dydakt. wSP w Krakowie. Z. 20. Historia.* 1965, s. 101—117, rés.
- [współaut.] **Mazur** St[anisław], *Akademickie Koła Prowincjonalne w Krakowie. Pokolenia* 1965, R. 3, nr 1, s. 89—98.
- *Rec.: Zajewski Władysław, Wolność druku w powstaniu listopadowym 1830—1831. Łódź* 1963. *Kwart. Hist.* 1965, R. 72, nr 1, s. 217—221.

1966

- [współaut.] **Koza** St[anisław], *Studenci krakowscy a święto 1 Maja w latach 1890—1939. Pokolenia* 1966, R. 4, nr 1, s. 24—36.
- *Francja a Polska w latach 1788—1790. Roczn. Nauk. Dydakt. wSP w Krakowie. Z. 26, Prace Hist.* 1967, nr 3, s. 173—188, rés.

1968

- *Losy żołnierzy z oddziałów Chłapowskiego, Rolanda i Rybińskiego po przekroczeniu granicy pruskiej w 1831 r. [W:] Studia i Materiały do Historii Wojskowości. T. 14, cz. 2, Warszawa* 1968, s. 183—191.
- *Opinia publiczna Stuttgartu wobec powstania listopadowego. Kwart. Hist.* 1968, R. 75, nr 1, s. 97—104.

- Rec.: **Gerecke** Anneliese, *Das deutsche Echo auf die polnische Erhebung von 1830*. Wiesbaden 1964. *Kwart. Hist.* 1968, R. 75, nr 2, s. 460—463.

1969

- Rec.: **Libiszowska** Zofia, *Misja polska w Londynie w latach 1769—1795*. Łódź 1966. *Kwart. Hist.* 1969, R. 76, nr 2, s. 487—490.

1970

- *Polskie rachuby w powstaniu kościuszkowskim na pomoc Francji*. *Roczn. Nauk. wswf w Krakowie*. 1970, t. 9, s. 157—189, rez., sum.
- Rec.: **Gerecke** Anneliese, *Das deutsche Echo auf die polnische Erhebung von 1830*. Wiesbaden 1964. *Jahrb. f. d. Gesch. Mittel-u. Ostdeutschlands* 1968, Bd. 16/17, S. 373—375.

1971

- [głos w dyskusji] *Pamiętnik x Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie, 9—13 września 1969 r. Referaty i dyskusja III*. Warszawa 1971, S. 530—533.
- [głos w dyskusji] *Sesja naukowa w stulecie Komuny Paryskiej na Uniwersytecie Łódzkim*. *Z Pola Walki* 1971, R. 14, nr 4, s. 426.

1973

- *Saksonia wobec powstania listopadowego*. *Roczniki Hist.* 1973, R. 39, s. 121—130.
- Rec.: **Seide** Gernot, *Regierungspolitik und öffentliche Meinung im Kaisertum Österreich anlässlich der polnischen Novemberrevolution (1830—1831)*. Wiesbaden 1971, S. 184. *Kwart. Hist.* 1973, R. 80, nr 2, s. 459—462.
- Rec.: **Seide** Gernot, *Österreich und die Polen, 1830—1831*. *Österreichische Osthefte* 1973, Jg. 15, H. 2, S. 203—207.

1974

- Rec.: **Dzędźuła** Karp J., *Rossija i velikaja francuzskaja burżuaznaja revolucija konca XVIII veka*. Kiev 1972, ss. 449. *Kwart. Hist.* 1974, z. 1, s. 187—192.
- Rec.: **Dzędźuła** Karp J., *Rossija i velikaja francuzskaja burżuaznaja revolucija konca XVIII veka*. Kiev 1972. *Ukrajinsk. Ist. Žurn.* 1974, R. 17, nr 2, s. 140—142.
- Rec.: **Guillain** Robert, *Japonia trzecie mocarstwo*. Warszawa 1972, ss. 498. *Studia Nauk Politycznych* 1974, nr 1 (15), s. 208—211.

- Rec.: **Hänsch** Klaus, *Frankreich zwischen Ost und West. Die Reaktion auf den Ausbruch des Ost-West Konflikts 1946—1948*. Berlin 1972, S. 287. *Sprawy Międzynarodowe* 1974, R. 27, z. 8—9, s. 172—174.
- Rec.: **Hänsch** Klaus, *Frankreich zwischen Ost und West. Die Reaktion auf den Ausbruch des Ost-West Konflikts 1946—1948*. Berlin 1972, S. 287. *Studia Nauk Politycznych* 1974, nr 1, s. 207—211.
- Rec.: **Lord** Robert Howard, *Drugi rozbiór Polski*. Przeł. [z ang.] **Andrzej Jaraczewski**. Wstęp **Jerzy Łojek**. PAX, Warszawa 1973, ss. 512. *Kwart. Hist.* 1974, R. 81, [nr] 4, s. 921—924.
- Rec.: **Tarasow** K.S., *SSZA i Latinskaja Amerika (woenno-politiczeskoe i woenno ekonomiceskije otnoszenije)*. Moskwa 1972, ss. 358. *Sprawy Międzynarodowe* 1974, R. 27, z. 3, s. 161—162.

1975

- Rec.: Archives de Jules **Humbert-Droz** I. *Origines et débuts des partis communistes des pays latins (1919—1923)*. Textes établis et annotés par **Siegfried Bahne**. Dordrecht 1970, pp. XLIII, pp. 655, app., index. [współaut.] **Piotr Radzikowski**, *Studia Nauk Politycznych* 1975, nr 4(22) s. 181—187.
- Rec.: Archives de Jules **Humbert-Droz** I. *Origines et débuts des partis communistes des pays latins (1919—1923)*. Textes établis et annotés par **Siegfried Bahne**. Dordrecht 1970, pp. XLIII, pp. 655, app., index [współaut.] **Piotr Radzikowski**, *Z Pola Walki* 1975, R. 18, nr 3, s. 287—292.
- Rec.: *Internationale Politik in den siebzigen Jahren*. Hrsg. **Peter Raina**. Frankfurt/Main 1973, S. 277. [współaut.] **Piotr Radzikowski**, *Sprawy Międzynarodowe* 1975, R. 28, z. 4, s. 151—154.
- Rec.: **Kaeselitz** Rudi, **Trappen** Friedel, **Uschner** Manfred, *Der antiimperialistische Kampf in Lateinamerika. Kleines Nachschlagewerk*. Berlin 1973, S. 469. [współaut.] **Piotr Radzikowski**, *Studia Nauk Politycznych* 1975, nr 3(21), s. 231—235.
- Rec.: **Kantyka** Jan, *Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie w jednym województwie. Związki Zagłębia Dąbrowskiego z Górnym Śląskiem*. Red. **Henryk Rechowicz**, t. 4. Śl. Inst. Nauk., Katowice 1974, ss. 341. *Śląsk i Zagłębie zintegrowane. Zaranie Śląskie* 1975, R. 38, z. 5, s. 121—123.

- Rec.: **Mrozek** Bogusław, *Historia najnowsza Azji południowo-wschodniej 1917—1970 (Zarys polityczny)*. kiw, Warszawa 1973, ss. 507. *Kwart. Hist.* 1975, R. 82, nr 1, s. 194—198.
- Rec.: **Seide** Gernot, *Regierungspolitik und öffentliche Meinung im Kaiser-tum Österreich anlässlich der polnischen Novemberrevolution (1830—1831)*. Wiesbaden 1971, ss. 184. *Publizistik* 1975, Jg. 20, H. 3, S. 875—876.

1976

- Rec.: **Antiuchina-Moskowczenko** W.I., *Marsel Kaszen*. Moskwa 1973, ss. 229. [współaut.] Piotr **Baranowski**, *Z Pola Walki*, 1976, R. 19, nr 2, S. 188—190.
- Rec.: **Dzędźuła** A.J., **Dzędźuła** K.J., *Moris Tores*. Kijew 1975, g. 224. — [współaut.] Piotr **Baranowski**, *Z Pola Walki* 1976, R. 19, nr 2, S. 188—190.
- Rec.: **Mrozek** Bogusław, *Historia najnowsza Azji południowo-wschodniej 1917—1970 (Zarys polityczny)*. kiw, Warszawa 1973, ss. 507. [współaut.] Zdzisław **Radgowski**, *Studia Hist.* 1976, R. 19, z. 4 (75), s. 626—628.
- Rec.: **Pastusiak** Longin, *Komputery a polityka*. Warszawa 1975, ss. 246. [współaut.] Krzysztof **Janik**, *Studia Nauk Politycznych* 1976, nr 3 (25), s. 209—212.
- Rec.: **Serczyk** Władysław A[ndrzej], *Katarzyna II carowa Rosji*. Wrocław 1974, ss. 347. *Kwart. Hist.* 1976, R. 83, nr 2, s. 436—438.
- Rec.: **Serczyk** Władysław A[ndrzej], *Katarzyna II carowa Rosji*. Wrocław 1974, ss. 347 [współaut.] Piotr **Baranowski**, *Przegl. Humanist.* 1976, R. 20, nr 3, s. 118—119.

1977

- Rec.: **Fazan** Mirosław, **Kantyka** Jan, *Młodzież socjalistycznej ojczyźnie. Szkice z dziejów ruchu młodzieżowego w województwie katowickim*. Śl. Inst. Nauk., Katowice 1976, ss. 250. [współaut.] Alfred **Majewicz**, *Nad szkicami z dziejów ruchu młodzieżowego*. *Zaranie Śląskie* 1977, R. 40, z. 4, s. 717—721.
- Rec.: **Nasienko** J.P., *J. Nehru i wnieszniaja politika Indii*. Moskwa 1975, ss. 383. [współaut.] Bogdan **Pyka**, *Studia Nauk Politycznych* 1977, nr 3 (29), s. 207—209; *Studia Historica Slavo-Germanica* 1972—1974,

t. 1—3, s. 23—26; [współaut.] Jerzy **Świeca**, *Studia Hist.* 1977, R. 20, z. 1, s. 165—167.

1978

- Rec.: **Fomiczewa** Margarita W., **Krasilnikow** Aleksandr S., *Kitaj i Afrika. (Podrywnajadejatielnost maoistow w Afrike)*. Moskwa 1976, ss. 263. [współaut.] Franciszek **Stachowicz**, *Studia Nauk Politycznych* 1978, nr 4(34), s. 149—153.
- Rec.: **Knothe** Tomasz, *Ameryka Łacińska w polityce zagranicznej USA 1945—1975*. Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Wrocław 1976, ss. 220. [współaut.] Edward **Szymik**, *Studia Nauk Politycznych* 1978, nr 2(32), s. 187—189.
- Rec.: **Łojek** Jerzy, *Upadek Konstytucji 3 maja. Studium historyczne*. Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Wrocław 1976, ss. 321. *Studia Hist.* 1978, R. 21, z. 3(82), s. 515—518.
- Rec.: **Noack** Paul, *Deutsche Aussenpolitik seit 1945*. Stuttgart 1972, ss. 206. [współaut.] Piotr **Radzikowski**, *Studia Hist.* 1978, R. 21, z. 1, s. 158—162.

1979

- Rec.: **Góralski** Zbigniew, *Austria a trzeci rozbiór Polski*. PWN, Warszawa 1979, ss. 283. [współaut.] Stanisław **Skrzypczak**, *Przełł. Humanist.* 1979, R. 23, nr 10, s. 131—134.
- Rec.: **Kozłowski** Czesław, *Związek Walki Młodych (1943—1948)*. PWN, Warszawa 1978, ss. 576. [współaut.] Bogusława **Grusiewicz**, *Rola ZWM w rozwoju ruchu młodzieżowego w Polsce. Zarynie Śląskie* 1979, R. 42, z. 4, s. 781—787.
- Rec.: **Kubasik** Czesław, *Związek Młodzieży Polskiej na Śląsku w latach 1948—1957*. Wrocław 1978, s. 576. *Zarynie Śląskie* 1979, R. 42, z. 1, s. 189—192.

1980

- *Mocarstwa europejskie wobec powstania listopadowego. Summarium. Sprawozdania Tow. Naukowego KUL* 1980, R. 9(29), s. 5—15.
- [współaut.] Stanisław **Skrzypczak**, *Polska opinia publiczna wobec Prus w początkach powstania listopadowego*. *Kwart. Hist.* 1980, R. 87, nr 3—4, s. 635—642.

- *Pruska opinia publiczna wobec wojny polsko-rosyjskiej w 1831 roku. Przegl. Humanist.* 1980, R. 24, nr 9/10, s. 19—35.
- *Śląsk wobec powstania listopadowego. Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 1980, R. 35, z. 3, s. 513—516.
- *Władze pruskie wobec Powstania Listopadowego. [W:] Powstanie Listopadowe 1830—1831. Dzieje wewnętrzne. Militaria. Europa wobec powstania.* Pod. red. Władysława **Zajewskiego**. PWN, Warszawa 1980, s. 371—396.
- *Władze pruskie wobec upadku powstania listopadowego. Przegl. Humanist.* 1980, R. 24, nr 7 /8, s. 71—85.
- Rec.: **Kowalik** Anastazja, *Z dziejów Polskiej Partii Robotniczej na Dolnym Śląsku w latach 1945—1948.* Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Wrocław 1979, ss. 149. [współaut.] Bogusława **Grusiewicz**, *Zaranie Śląskie* 1980, R. 43, nr 2, s. 371—377.
- Rec.: **Wojnar** Wiesław, *Polityka RFN wobec ChRL 1949—1977.* PWN, Warszawa 1979, ss. 347. [współaut.] Arkadiusz **Kreżel**, *Studia Nauk Politycznych* 1980, nr 5 (47), s. 208—211.

1981

- Rec.: **Gomulski** Edward, *Służba dyplomatyczna w Polsce czasów insurekcji kościuszkowskiej.* Wrocław 1979, ss. 158. [współaut.] Zdzisław **Janecek**, *Przegl. Humanist.* 1981, R. 25, nr 4, s. 167—170.
- Rec.: **Tazbir** Janusz, *Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit. Upadek. Relikty.* Warszawa 1978, ss. 245. [współaut.] Bogusława **Grusiewicz**, *Studia Hist.* 1981, R. 24, z. 1, s. 141—144.
- *Polskie zabiegi dyplomatyczne wobec łamania zasad neutralności przez Prusy w dobie powstania listopadowego. Studia Hist. Slavo-Germanica* 1981, t. 10, s. 51—78.
- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego. Wstęp. [W:] Powstanie czy rewolucja? W 150 rocznicę powstania listopadowego.* Pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach.* Nr 422. Uniw. Śl., Katowice 1981, 343 s., tabl. 24, rez., rés., s. 9—16.
- *Współpraca Prus i Rosji w tłumieniu powstania listopadowego. [W:] Powstanie czy rewolucja? W 150 rocznicę powstania listopadowego.* Pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach.* Nr 422. Uniw. Śl., Katowice 1981, 343 s., tabl. 24, rez., rés., s. 255—268.

1982

- *Der polnische Novemberaufstand in der öffentlichen Meinung Stuttgarts, Dresdens und Leipzigs*. [In:] *Der polnische Freiheitskampf 1830/31 und die liberale deutsche Polenfreundschaft*. Hrsg. Peter **Ehlen**. München 1982, S. 84—112.
- *Reformy Sejmu Wielkiego a francuska opinia publiczna. (Polska a Francja w pierwszych latach Sejmu Wielkiego)*. *Przegl. Humanist.* 1982, R. 26, nr 5/6, s. 1—21.
- *Sejm czteroletni w opinii dyplomaty pruskiego*. *Prace Komisji Naukowych PAN Oddz. w Katowicach* 1982, z. 7, s. 23—24.
- Rec.: **Góralski** Zbigniew, *Austria a trzeci rozbiór Polski*. PWN, Warszawa 1979, ss. 282. [współaut.] Bogusława **Grusiewicz**, *Studia Hist.* 1982, R. 25, z. 1, s. 170—174.

1983

- *Konstytucja 3 maja w opiniach posła saskiego w Warszawie — Augusta Franciszka Essena*. *Przegl. Humanist.* 1983, R. 27, nr 1/2, s. 1—8.
- *Mocarstwa europejskie wobec powstania listopadowego*. [W:] *Powstanie listopadowe 1830—1831. Geneza — uwarunkowania — bilans — porównania*. Pod red. Jerzego **Skowronka** i Marii **Żmigrodzkiej**. Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Wrocław 1983, s. 121—132.
- *Mocarstwa europejskie wobec powstania listopadowego*. [W:] *Spółeczeństwo polskie wobec powstania listopadowego*. *Univ. Lodz. Folia Hist.* 1983, z. 16, s. 81—96.
- *Powstanie kościuszkowskie a rewolucja francuska [cz. 1]*. *Przegl. Humanist.* 1983, R. 27, nr 12, s. 17—30.
- *Powstanie kościuszkowskie w świetle relacji dyplomatycznych Benedykta de Cachégo posła austriackiego w Warszawie*. *Przegl. Humanist.* 1983, R. 27, nr 6, s. 27—34.
- *Stosunki polsko-austriackie w świetle raportów chargé d'affaires Austrii w Warszawie Benedykta de Cachégo*. *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 1983, R. 38, z. 4, s. 553—575.
- Rec.: **Tarczyński** Marek, *Generalicja powstania listopadowego*. Wydaw. MON, Warszawa 1980, ss. 432, il. [współaut.] Zdzisław **Janeczek**, *Studia Hist.* 1983, R. 26, z. 3, s. 537—541.

1984

- *Obrady Sejmu Czteroletniego w relacjach posła Francji Marie Louisa Descorchesa*. [W:] *Prace Komisji Naukowych PAN Oddz. w Katowicach*. 1984, z. 9, s. 14—15.
- *Powstanie kościuszkowskie a rewolucja francuska* [cz. 2]. *Przegl. Humanist.* 1984, R 28, nr 3, s. 41—61.
- *Prusy wobec powstania kościuszkowskiego w świetle korespondencji posła pruskiego w Warszawie Ludwiga Buchholtza z ministrem spraw zagranicznych Prus Philippem Karlem Alvenslebenem*. *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1983, t. 12, s. 57—72.
- *Relacja Benedykta de Cachégo posła austriackiego i Ludwiga Buchholtza o przebiegu i wybuchu powstania w Warszawie 17 i 18 kwietnia 1794 r.* *Prace Komisji Naukowych PAN Oddz. w Katowicach*. 1984, z. 9, s. 17—20.
- *Stosunki polsko-austriackie w świetle raportów chargé d'affaires Austrii w Warszawie Benedykta de Cachégo*. *Prace Komisji Naukowych PAN Oddz. w Katowicach* 1984, z. 9, s. 14—15.
- *Wiedeń wobec powstania kościuszkowskiego w świetle raportów Benedykta de Cachégo, posła austriackiego w Warszawie*. *Studia Hist.* 1984, R. 27, z. 1, s. 21—33.
- *W 190 rocznicę powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Zwycięstwo czy klęska? W 190 rocznicę powstania kościuszkowskiego*. Praca zbiorowa pod red. H. **Kocója**. Uniw. Śl., Katowice 1984, 274 s., tabl. 8, Zsf., s. 7—16.
- *Memoriał Lucchesiniego o początkach powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Zwycięstwo czy klęska? W 190 rocznicę powstania kościuszkowskiego*. Praca zbiorowa pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 599. Uniw. Śl., Katowice 1984, s. 226—237.
- *Rec.: Sułek Zdzisław, Sprzysiężenie Jakuba Jasińskiego*. Warszawa 1982, ss. 279. [współaut.] Bogdan **Pyka**, *Sprzysiężenie Jakuba Jasińskiego*. *Przegl. Humanist.* 1984, R. 28, nr 1, s. 159—161.

1985

- *Francja wobec Konstytucji 3 maja. Pierwszy okres pobytu w Warszawie posła Francji Marie Louisa Descorchesa w świetle korespondencji dyplomatycznej posłów obcych*. *Przegl. Humanist.* 1985, R. 29, nr 5/6, s. 57—71.

- *Ostatni rok Sejmu Wielkiego w świetle korespondencji posła pruskiego w Warszawie Hieronima Lucchesiniego*. *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1985, t. 14, s. 29—67.

1986

- *Misja Hieronima Lucchesiniego posła pruskiego w Warszawie w 1792 roku*. [W:] *Państwo, Kościół, Niepodległość*. Pod red. Jana **Skarbka** i Jana **Ziółka**. TNKUL, Lublin 1986, s. 15—29.

1987

- *Działalność Feliksa Oraczewskiego w Paryżu podczas rewolucji francuskiej w świetle jego korespondencji ze Stanisławem Augustem Poniatowskim i Joachimem Chreptowiczem*. *Przegl. Humanist.* 1987, R. 31, nr 9, s. 93—113.

1988

- *Wstęp*. [W:] *Cztery lata nadziei. 200. rocznica Sejmu Wielkiego*. Praca zbiorowa pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 879. Uniw. Śl., Katowice 1988, s. 8—24.
- *Nieznany memoriał Marie Louisa Descorchesa posła Francji w Warszawie w 1792 r.* [W:] *Cztery lata nadziei. 200. rocznica Sejmu Wielkiego*. Praca zbiorowa pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 879. Uniw. Śl., Katowice 1988, s. 223—236.
- *Misja Feliksa Oraczewskiego w Paryżu podczas Sejmu Wielkiego w świetle jego korespondencji ze Stanisławem Augustem Poniatowskim i Joachimem Chreptowiczem*. [W:] *W dwusetną rocznicę wolnego Sejmu. Ludzie, państwo, prawo czasów Sejmu Czteroletniego*. Pod red. Adama **Lityńskiego**. *Prace Nauk. Uniw. Śląskiego w Katowicach*. Nr 950. Uniw. Śl., Katowice 1988, s. 15—40.

1989

- *Das letzte Jahr des „Vierjährigen Reichstages im Lichte der Korrespondenz des preussischen Gesandten Girolamo Lucchesini mit Friedrich Wilhelm II von Preussen“*. *Studien zur Geschichte der deutsch-polnischen Beziehungen* 1989, H. 15, S. 69—81.
- *Le rôle et l'activité de l'envoyé de France en Pologne Marie Louis Descorches dans la dernière année de la Grande Diète (1792)*. [W:] *L'idée de nation et l'idée de citoyenneté en France et dans les pays de langue allemande sous la révolution*. *Actes du Colloque International de Belfort* 1989, p. 307—322.

- 200 rocznica Konstytucji 3 maja. Wstęp. [W:] *Pierwsza w Europie. 200 rocznica Konstytucji 3 maja. 1791—1991*. Praca zbiorowa pod red. H. Kocója. 157 s. *Prace Nauk. Uniw. Śląskiego w Katowicach*. Nr 1024. Uniw. Śl., Katowice 1989, s. 9—17.
- *Konstytucja 3 maja w relacjach posta pruskiego Augusta Friedricha Ferdynanda Goltza*. [W:] *Pierwsza w Europie. 200 rocznica Konstytucji 3 maja. 1791—1991*. Praca zbiorowa pod red. H. Kocója. *Prace Nauk. Uniw. Śląskiego w Katowicach*. Nr 1024. Uniw. Śl., Katowice 1989, s. 112—145.

1990

- *Polen und die Grosse Revolution in Frankreich. Reaktion auf die Tätigkeit des französischen Gesandten Marie Louis Descorches in Polen im letzten Jahre des Grossen Sejms*. [In:] *200 Jahre Grosse Französische Revolution. Carnot-Ehrung der DDR*. Magdeburg 1990, S. 76—95.
- *Der sächsische Kurfürst Friedrich August III. und die Verfassung vom 3. Mai 1791*. [In:] *Sachsen und die Wettiner Chancen und Realitäten. Internationale Wissenschaftliche Konferenz. Dresden vom 27. bis 29. Juni 1989*. Dresden 1990, S. 145—151.
- [współaut.] Dariusz Nawrot, *Udział duchowieństwa w powstaniu kościuszkowskim w świetle relacji dyplomatów obcych*. [W:] *Sukmana i krzyż. Studia z dziejów insurekcji kościuszkowskiej. Zagadnienia militarne i organizacyjne. Udział duchowieństwa. Legenda Naczelnika*. Pod red. Jana Ziółka. TNKUL, Lublin 1990, s. 145—151.
- *Władze pruskie wobec powstania listopadowego*. [W:] *Powstanie Listopadowe 1830—1831. Dzieje wewnętrzne. Militaria. Europa wobec powstania*. Pod red. Władysława Zajewskiego. Wyd. II poszerz. uzup. PWN, Warszawa 1990, s. 482—502.

1991

- *Fryderyk August III elektor saski a Konstytucja 3 maja*. [W:] *Konstytucja 3 maja w tradycji i kulturze polskiej*. Pod red. Aliny Barszczewskiej-Krupy. Wyd. Łódz., Łódź 1991, s. 55—63.
- *Die Meinung preussischer und sächsischer Diplomaten zur Rolle des französischen Gesandten Descorches bei der Verbreitung des Jakobinismus in Polen*. [In:] *Die Auswirkungen der Französischen Revolution ausserhalb*

- Frankreichs. Referate des 10. interdisziplinären Colloquiums des Zentralinstituts. Hrsg. Hans-Albert **Steger**. Neustadt 1991, Bd. 30, S. 85—99.
- *Saksonia wobec Konstytucji 3 maja*. [W:] *Dzieło 3 maja próbą ratowania niepodległości Rzeczypospolitej*. Fundacja „Polonia Restituta”, Sulejówek 1991, s. 189—214.
- *Stosunek Prus do Konstytucji 3 maja*. [W:] *Dzieło 3 maja próbą ratowania niepodległości Rzeczypospolitej*. Fundacja „Polonia Restituta”, Sulejówek 1991, s. 138—188.
- *Stosunek Prus do Konstytucji 3 maja*. [W:] *Konstytucja 3 maja w tradycji i kulturze polskiej*. Pod red. Aliny **Barszczewskiej-Krupy**. Wyd. Łódź., Łódź 1991, s. 49—54.
- *Stosunek Prus do Konstytucji 3 maja*. *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1991—1992 t. 18, s. 139—157.

1992

- *Die Tätigkeit des österreichischen Gesandten Benedikt de Caché im letzten Jahr des Grossen Sejms*. [In:] *Die Französische Revolution, Mitteleuropa und Italien*. Hrsg. Helmut **Reinalter**. Peter Lang, Frankfurt/Main 1992, S. 221—235.

1993

- *Stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posłem pruskim w Warszawie Ludwigiem Buchholtzem*. *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1993—1994, t. 1, 9, s. 3—15.
- *Stosunek Rosji do Konstytucji 3 maja*. *Przeegl. Humanist.* 1993, R. 37, nr 4, s. 57—70.
- *Wstęp*. [W:] *Listy z Warszawy. Korespondencja dyplomatyczna Marie Louisa Descorchesa i Jeana Aleksandra Bonneau z lat 1791—1792*. Oprac. H. **Kocój**, Zofia **Libiszowska**, Dariusz **Rolnik**. [Nakł. aut.], Katowice 1993, s. 3—20.
- Rec.: **Kieniewicz** Stefan, **Zahorski** Andrzej, **Zajewski** Władysław, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, ss. 428, tabl. 48, map 16. *Synteza trzech powstań*. *Nowe Książki* 1993, nr 4, s. 20—21.
- Rec.: **Kieniewicz** Stefan, **Zahorski** Andrzej, **Zajewski** Władysław, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod.

red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, ss. 428, tabl. 48, map 16. *Przegl. Humanist.* 1993, R. 37, nr 2, s. 119—122.

1994

- *Berlin wobec powstania kościuszkowskiego*. *Przegl. Humanist.* 1994, R. 38, nr 1, s. 1—17.
- *Berlin wobec Powstania Kościuszkowskiego*. *Współpraca Prus i Rosji w tłumieniu Powstania Kościuszkowskiego w świetle korespondencji posła pruskiego w Petersburgu Leopolda Heinricha Goltza z Fryderykiem Wilhelmem II*. *Rocznik Lubuski* 1994, t. 19. *Ziemie zachodnie w okresie i zasięgu powstania kościuszkowskiego*, s. 19—42.
- *Wstęp*. [W:] [Dwusetna] 200 rocznica powstania kościuszkowskiego. Pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. W Katowicach*. Nr 1407. Uniw. Śl., Katowice 1994, s. 9—18.
- *Stosunek mocarstw europejskich do powstania kościuszkowskiego w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z Lucchesinim i Cesarem, posłami pruskimi w Wiedniu*. [W:] [Dwusetna] 200 rocznica powstania kościuszkowskiego. Pod red. H. **Kocója**. *Prace Nauk. Uniw. Śl. w Katowicach*. Nr 1407. Uniw. Śl., Katowice 1994, s. 74 — 100.
- *Stosunek Prus do Powstania Kościuszkowskiego w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posłem pruskim Ludwigiem Buchholtzem*. [W:] *W stronę Połania. Z dziejów insurekcji 1794 roku. Materiały sesji naukowej 6—7 maja 1993; Staszów—Połaniec*. Pod red. Macieja A. **Zarębskiego** i Lecha **Stępkowskiego**. *Staszowskie Towarzystwo Kulturalne*, Staszów 1994, s. 78—100.
- *Tadeusz Kościuszko — patriota, polityk i wódz*. [W:] *Almanach Staszowski* 1994. Pod red. Macieja Andrzeja **Zarębskiego**. *Staszowskie Towarzystwo Kulturalne*, Staszów 1994, s. 26—29.

1995

- [współaut.] Marcin **Wieczorek**, *Mocarstwa europejskie wobec powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Insurekcja kościuszkowska. Historia — tradycja — współczesność. Materiały konferencji naukowej poświęconej 200. Rocznicy insurekcji kościuszkowskiej*. Kielce, 13—14 maja 1994. Pod red. Henryka **Suchojada**. *Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne*, Kielce 1995, s. 17—32.

- *La politique de la cour de Prusse envers la Constitution du 3 Mai*. [In:] *La Costituzione Polacca del 3 Maggio 1791 E Il Costituzionalismo Europeo del XVIII secolo. Atti del Colloquio italo—polacco 1991 a cura di Jolanta Żurawska*. Istituto Universitario Orientale, Napoli 1995, p. 163—186.
- *Stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posełm pruskim w Warszawie Ludwigiem Buchholtzem*. [Streszczenie referatu wygłoszonego na xv Zjeździe Historyków Polskich w Gdańsku]. *Biuletyn Historyczny. Organ Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniw. Śl.* 1995, nr 4 (II), s. 1—2.
- Rec.: **Kieniewicz** Stefan, **Zahorski** Andrzej, **Zajewski** Władysław, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, ss. 428, tabl. 48, map 16. *Studia Hist. Slavo-Germanica* 1995, t. 19, s. 172—175.

1996

- *Dyplomacja pruska wobec II rozbioru Polski*. [W:] *Ojczyzna wielka i mała. Księga pamiątkowa wydana z okazji 40-lecia Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Cieszynie*. Pod red. Idziego **Panica**. PTH, Cieszyn 1996, s. 106—113.
- *Mocarstwa europejskie wobec powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Pamiętnik xv Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich*. T. 1 cz. 1. Pod red. Jacka **Staszewskiego**. Wyd. Adam Marszałek, Warszawa 1996, s. 249—255.
- *Die Tätigkeit des französischen Gesandten Marie Louis Descorches in Polen im letzten Jahre des Grossen Sejms 1792*. [W:] *Echo und Wirkungen der Französischen Revolution bei den slavischen Völkern und ihren Nachbarn*. Peter Lang, Frankfurt/Main 1996, S. 141—153.
- „Das Werk einer teuflischen Sekte”. *Der Kościuszko-Aufstand im Spiegel der preussischen diplomatischen Korrespondenz*. [W:] *Kościuszko und der polnische Aufstand 1794. Kampf und die Unabhängigkeit der Nation und Modernisierung der Gesellschaft. Internationale Konferenz, Schloss Waldegg/Solothurn, 23—25 März 1994*. Basel 1996, S. 95—106.
- „Das Werk einer teuflischen Sekte”. *Der Kościuszko-Aufstand im Spiegel der preussischen diplomatischen Korrespondenz*. [W:] *Der letzte Retter und erste Bürger im Osten Europas*. Hrsg. Heiko **Haumann** u. Jerzy **Skowronek** Mitarbeit Thomas **Held** u. Catherine **Schott**. *Studia Polono-Helwe-*

tica III. *Basler Beiträge zur Geschichtswissenschaft*. Bd. 169, Helbing und Lichtsnhahn Ver. AG., Basel 1996, S. 121—132.

1997

- *Dyplomacja pruska wobec II rozbioru Polski*. [W:] *Na przełomie stuleci. Naród — Kościół — Państwo*. Pod red. Mirosława Piotrowskiego. Klub Inteligencji Katolickiej, Lublin 1997, s. 82—97.
- *Francja a powstanie kościuszkowskie*. [W:] *Powstanie kościuszkowskie 1794. Z dziejów polityczno—społecznych*. Pod red. Janusza Wojtasika. Agencja Wydawnicza „EGROS” WIH AON, Warszawa 1997, s. 133—170.
- *L’image de la Révolution française aux yeux de la diplomatie prussienne d’après les sources conservées aux archives de Merseburg*. [W:] *Z dziejów XVII i XVIII wieku. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Michałowi Komarzyńskiemu*. Wyd. UŚ, Katowice 1997, s. 173—197.
- *Współpraca Prus i Rosji w tłumieniu powstania kościuszkowskiego w świetle korespondencji posła pruskiego w Petersburgu Leopolda Heinricha Goltza z Fryderykiem Wilhelmem II*. [W:] *Powstanie kościuszkowskie 1794. Z dziejów polityczno—społecznych*. Pod red. Janusza Wojtasika. Agencja Wydawnicza „EGROS” WIH AON, Warszawa 1997, s. 171—183.

1998

- *Fryderyk Wilhelm II wobec drugiego rozbioru Polski. (Przeddzień drugiego rozbioru Polski w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posłem Prus w Warszawie Girolamo Lucchesinim i posłem Prus w Petersburgu Heinrichem Goltzem)*. [W:] *Oświeceni wobec rozbiorów Polski*. Pod red. Jerzego Grobisa. Wyd. Uni. Łódz., Łódź 1998, s. 31—42.
- *La Révolution française vue par Bernard Guillaume Goltz, envoyé de Prusse à Paris*. *Ann. Hist. de la Révolution française* 1998, no 312, p. 265—283.

1999

- *Relacje posła pruskiego Augusta Friedricha Goltza z Warszawy po uchwaleniu Konstytucji 3 maja 1791 r.* *Univ. Gedan.* 1999, R. 11, nr 19/20, s. 199—214.
- *Rec.: Janik Wojciech, Bitwa pod Skoczowem 28—30 stycznia 1919 r. Geneza, przebieg i skutki*. Cieszyn 1999, ss. 145. *Bitwa pod Skoczowem. Zeszyty Hist.* [Paryż] 1999, z. 129, s. 213—215.

2000

- *Opinion publique de Stuttgart à l'Insurrection de novembre 1830/1831*. [W:] *Ojczyzna i wolność. Prace ofiarowane Profesorowi Janowi Ziółkowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Red. Anna **Barańska**, Witold **Matwiejczyk**, Ewa **Ziółek**. TNKUL, Lublin 2000, s. 403—408.
- *Obraz Polski i Polaków w relacjach posta francuskiego Marie Louisa Descorchesa w okresie Sejmu Wielkiego*. [W:] *Przełomy w historii. XVI Powszechny Zjazd Historyków Polskich, Wrocław 15—18 września 1999 roku*. *Pamiętnik*. T. 2, cz. 1. Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2000, s. 221—226.
- *Die Zusammenarbeit Preußens und Rußlands bei der Niederschlagung des Kościuszko — Aufstands im Lichte der Korrespondenz des Preußischen Gesandten in Petersburg, Leopold H. Goltz, mit Friedrich Wilhelm II*. [In:] *Aufklärung — Vormärz — Revolution. Jahrb. der „Internationalen Forschungsstelle Demokratische Bewegungen in Mitteleuropa von 1770—1850“ an der Universität Innsbruck*. Hrsg. Helmut **Reinalter**. Frankfurt a. Main 2000, Bd. 20, S. 31—42.
- *Das Verhältnis der europäischen Mächte Preussen, Russland und Österreich zum Kościuszko-Aufstand im Lichte der Korrespondenz Friedrich Wilhelms II. mit den preussischen Gesandten Lucchesini und Cesar in Wien*. [In:] *Aufklärung — Vormärz — Revolution. Jahrb. der „Internationalen Forschungsstelle Demokratische Bewegungen in Mitteleuropa von 1770—1850“ an der Universität Innsbruck*. Hrsg. Helmut **Reinalter**. Frankfurt a. Main 2000, Bd. 18/19, S. 10—24.

2001

- *Berlin face à l'insurrection de Kościuszko. Collaboration de la Prusse et de la Russie dans l'étouffement de l'insurrection de Kościuszko à la lumière de la correspondance de l'envoyé de Prusse à Saint-Pétersburg Leopold Heinrich Goltz avec Frederic Guillaume II*. [W:] *W kraju i na wychodźstwie. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Sławomirowi Kalembce w sześćdziesięciolecie urodzin*. Red. nauk. Zbigniew **Karpus** [i in.]. Wyd. UMK, Wyd. UWM, Toruń—Olsztyn 2001, s. 693—713.
- Rec.: **Davies** Norman, *Im Herzen Europa. Geschichte Polens*. Verlag C.H. Beck, München 2000, ss. 505. *Das Historisch-Politische Buch* 2001, Jg. 49, H. 1, S. 77.

- *Obraz Polski i Polaków w relacjach posła francuskiego Marie Louisa Descorchesa w okresie Sejmu Wielkiego*. [W:] *Z badań nad historią, oświatą i kulturą. Studia ofiarowane Ryszardowi Wołoszyńskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin i czterdziestą piątą pracy naukowej*. Pod red. J. **Kukulskiego**. Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2001, s. 233—241.
- *Rosja a rozbiory Polski i utrata Kresów Wschodnich*. [W:] *Przeszłość, terażniejszość i przyszłość Polaków na Wschodzie*. Konferencja naukowa, 8—9 maja 2001 w Gorzowie Wlkp. Pod red. Marka **Szczerbińskiego** [i in.]. Światowa Rada Badań nad Polonią, Gorzów Wlkp. 2001, s. 19—28.
- *Saksonia wobec powstania listopadowego*. [W:] *Gdańsk — Polska — Europa*. Praca zbiorowa ofiarowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Władysławowi Zajewskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Z. **Kropidłowskiego**. Fundacja Promocji i Rozwoju „Ekspert”, Gdańsk 2001, s. 171—176.
- *Upadek Konstytucji 3 maja w listach Fryderyka Wilhelma II do Girolamo Lucchesiniego. 1791—1792*. [W:] *Czasy Kościuszki i Napoleona*. Jan Zbigniew Lubicz — *Pachoński jako badacz epoki*. Praca zbiorowa pod red. Z. **Janeczka**. Wyd. Akad. Eknom. w Katowicach, Katowice 2001, s. 249—262.

2002

- *Obraz Polski i Polaków w okresie Sejmu Wielkiego w relacjach posła saskiego Franciszka Essena*. [W:] *Przełomy w historii*. XVI Powszechny Zjazd Historyków Polskich, Wrocław 15—18 września 1999 roku. Pamiętnik. Red. nauk. K. **Juchniewicz** [i in.] T. 3 cz. 2. Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2002, s. 487.
- *Die Zusammenarbeit Preussens und Russlands bei der Niederschlagung des Kościuszko — Aufstand im Lichte der Korrespondenz des preussischen Gesandten in Petersburg Leopold Heinrich Goltz mit Friedrich Wilhelm II*. [W:] *Spółczesństwo, armia i polityka w dziejach Polski i Europy*. Studia z dziejów politycznych i wojskowych dedykowane Profesorowi Benonowi Miśkiewiczowi z okazji jubileuszu siedemdziesięciolecia urodzin. Kom. Red. A. **Czubiński** [i in.]. IH UAM, Poznań 2002, s. 243—258.

2004

- *Blaski i cienie powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Insurekcja Kościuszkowska w dziejach i tradycji*. Red. nauk. J. **Gmitruk**, A. **Stawarz**. Muzeum Niepodległości, Warszawa 2004, s. 111—118.
- *Interwencja pruska wobec Insurekcji Kościuszkowskiej*. [W:] *Insurekcja Kościuszkowska w dziejach i tradycji*. Red. nauk. J. **Gmitruk**, A. **Stawarz**. Muzeum Niepodległości, Warszawa 2004, s. 51—56.
- *Mocarstwa europejskie wobec powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Historia i archiwistyka. Studia z dziejów Polski, Polonii i archiwistyki. Księga dedykowana księdzu doktorowi Romanowi Nirowi*. Pod red. J. **Farysia** [i in.]. Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej poznańskiej AWF, Gorzów Wlkp. 2004, s. 21—28.
- *Obraz Polski i Polaków w końcowej fazie Sejmu Wielkiego (1791—1792) w relacjach posła saskiego Franciszka Essena*. [W:] *Nadzieje, złudzenia, rzeczywistość. Studia z historii Polski xx wieku. Księga dedykowana profesorowi Tadeuszowi Wyrwie*. Pod red. W. **Hładkiewiczza** i M. **Szczerbińskiego**. Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej poznańskiej AWF, Gorzów Wlkp. 2004, s. 23—36.
- *Preussens Stellung zum Kościuszkos Aufstand in der Korrespondenz von Friedrich Wilhelm II mit dem preussischen Gesandten in Warschau Ludwig Buchholtz*. [W:] *Czyn zbrojny w dziejach narodu polskiego. Studia ofiarowane profesorowi Januszowi Wojtasikowi [ur. 1933] w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Pod red. P. **Matusaka** [i in.]. Wyd. Akad. Podlaskiej, Siedlce 2004, s. 111—130.

2005

- *Mocarstwa europejskie wobec Konstytucji 3 maja*. [W:] *Studia z dziejów Polski. Od końca XVIII do połowy XX wieku. Pamięci pani profesor Aliny Barszczewskiej-Krupy [1932—2001]*. Red. nauk. S. **Pytlas**. Wyd. Uniw. Łódz., Łódź 2005, s. 15—21.
- [współaut.] **Błaszczak** Aleksandra, *Dylematy polskiej polityki zagranicznej*. [W:] *Z dziejów polskiej służby dyplomatycznej i konsularnej. Księga upamiętniająca życie i dzieło Jana Nowaka-Jeziorańskiego 1914—2005*. Pod red. J. **Farysia**, M. **Szczerbińskiego**. Sonar, Gorzów Wlkp. 2005, s. 263—267.

2006

- *Dyplomacja pruska w przeddzień drugiego rozbioru Polski (1793)*. [W:] *Na szachownicy dziejów i międzynarodowej polityki. Księga dedykowana Profesorowi Zbigniewowi Brzezińskiemu*. Pod red. Z. **Farysia**, H. **Kocója**, M. **Szczerbińskiego**. PTH, Gorzów Wlkp. 2006, s. 25—34.
- *Mocarstwa europejskie wobec powstania kościuszkowskiego*. [W:] *Materiały Międzynarodowej Konferencji Popularno-Naukowej poświęconej słynnemu Polakom wywodzącym się z Polesia. Cz. 4. Tadeusz Kościuszko. Brześć, 21—23 maja 2004 r.* Akademia, Brześć 2006, s. 113—121.
- *Relacje posła pruskiego Augusta Fryderyka Ferdynanda Goltza z Warszawy po uchwaleniu Konstytucji 3 maja 1791*. [W:] *Polskie powstania narodowe — w 85. rocznicę wybuchu III powstania śląskiego. XVIII Tarnogórska Sesja Naukowa*. Pod red. M. **Wrońskiego**. Wydaw. Inst. Tarnogórskiego i Muzeum, Tarnowskie Góry 2006, s. 122—164.
- *Stosunek Rosji do Konstytucji 3 maja*. [W:] *Z dziejów Rosji i Polski w XX wieku. Księga dedykowana prof. Richardowi Pipesowi*. Pod red. H. **Kocója** [i in.]. PTH, Sonar, Gorzów Wlkp. 2006 s. 27—55.
- *Das Verhältnis der europäischen Mächte Preussen, Russland und Österreich zum Kościuszko-Aufstand im Lichte der Korrespondenz Friedrich Wilhelms II, mit den preussischen Gesandten Lucchesini und Cesar in Wien*. [In:] *Aufklärung — Vormärz — Revolution. Jahrb. der „Internationalen Forschungsstelle Demokratische Bewegungen in Mitteleuropa von 1770—1850“ an der Universität Innsbruck*. Bd. 22/23/24/25 (2002—2005) Peter Lang, Frankfurt am Main 2006, S. 47—62.

2007

- Rec.: **Janeczek** Zdzisław, *Zapomniany dowódca. Płk. Jan Emil Stanek (1895—1961)*. *Siemianowicki Rocznik Muzealny* 2007, nr 6, s. 178—181.
- *Misja posła pruskiego Lucchesiniego w Warszawie grudzień 1791 — sierpień 1792*. *Przeł. Nauk Historycznych* 2007, R. 5, nr 1, s. 291—322.
- *Misja posła pruskiego Girolamo Lucchesiniego w Warszawie (grudzień 1791 — sierpień 1792)*. [W:] *Między historią a prawem. Tom studiów dedykowany pamięci Profesora Bronisława Hełczyńskiego (1890—1978)* pod red. P. **Leszczyńskiego** [i in.]. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wlkp. 2007, s. 99—123.

2008

- Rec.: **Custine** de Astolphe, *Rosja w roku 1839*, t. 1—2, Warszawa 1995, PIW, t. 1., s. 570, t. 2, ss. 525. [współaut.] **Banaś** Piotr. *Z najnowszych dziejów Polski. Szkice historyczno—politologiczne*. Red. P.A. **Leszczyński**, M. **Szczerbiński**. PTH, Gorzów Wlkp. 2008, s. 387—396.
- Rec.: **Davies** Norman, *Serce Europy. Krótka historia Polski*. Londyn 1995, *Aneks*, ss. 414. [współaut.] **Banaś** Piotr, *Z najnowszych dziejów Polski. Szkice historyczno—politologiczne*. Red. P.A. **Leszczyński**, M. **Szczerbiński**. PTH, Gorzów Wlkp. 2008, s. 397—399.

2009

- *La Constitution du 3 Mai dans les rapports de l'envoyé d'Autriche Benedict de Caché. (L'attitude de l'Autriche envers la Constitution du 3 Mai 1791)*. [W:] *Silva rerum antiquarum. Księga pamiątkowa dedykowana prof. zw. dr. hab. Bartłomiejowi Szyndlerowi*. Red. Robert W. **Szwed**. Częstochowa 2009, Wyd. Akad. im. J. Długosz, s. 165—176.

2010

- *Pruska opinia publiczna wobec wojny polsko—rosyjskiej w 1831 r.* Univ. Gedan. 2010, R. 22, t. 39, s. 69—92.
- *Zarys dziejów katowickiej Akademii Wychowania Fizycznego w świetle relacji prasowych w pierwszym dwudziestoleciu 1970—1990*. [W:] *40-lecie Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach*. Red. M. **Ponczek**. Wyd. AWF im J. Kukuczki, Katowice 2010, s. 237—385.

2012

- *Podobieństwa i różnice powstań narodowych końca XVIII i XIX wieku*. *Przegl. Polsko-Polonijny*, 2012, nr 4, z 2, s. 39—62.
- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: kościuszkowskiego, listopadowego i styczniowego*. Univ. Gedan. 2012, R. 24, t. 43—44, s. 101—130.

2013

- *Powstanie listopadowe w świetle relacji posła saskiego Jeana Frédéric Lemaistre z Petersburga do ministra spraw zagranicznych Saksonii Minckwitz*. *Przegl. Polsko-Polonijny* 2013, nr 5—6, s. 495—518.

2014

- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego*. [W:] *Powstanie styczniowe w rejonie często-*

chowskim i w województwie kaliskim /1863—1864/. Red. Nauk. Maciej **Trąbski**, Norbert **Morawiec**, Robert W. **Szwed**. РТН, Wydawnictwo „Taurus”, Częstochowa 2014, s. 141—164.

2015

— *W 220. rocznicę powstania kościuszkowskiego*. Pod. red. Macieja Andrzeja **Zarębskiego**. Świętokrzyskie Towarzystwo Regionalne 2004—2014. Zagnańsk—Kielce 2015, s. 148—154.

2016

— *Obrady Sejmu Wielkiego w relacjach rezydenta saskiego Franciszka Essena. Wokół elekcji elektora saskiego*, [W:] *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI—XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru — między prawami a obowiązkami*. Red. M. **Markiewicz**, D. **Rolnik**, F. **Wolański**, Wyd. UŚ, Katowice 2016, s. 521—545.

2017

— Rec.: **Ordon** Longina, *Spory o Tadeusza Kościuszkę w polskiej historiografii i literaturze*. Polska Fundacja Kosciuszkowska. Warszawa 2017, ss. 423. *Tadeusz Kościuszko w historiografii i literaturze, Niepodległość i pamięć* 2017, nr 4 (60), s. 117—128.

— *Blaski i cienie powstania kościuszkowskiego*, [W:] *Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi*, red. A. **Stroynowski**. Wyd. Akad. im. J. Długosza, Częstochowa 2017, s. 719—727.

— *Blaski i cienie powstania kościuszkowskiego*, *Arcana* 2017, nr 133—134, s. 80—91.

— *Prusy, Rosja, Austria oraz Francja i Anglia wobec powstania kościuszkowskiego*, [W:] *Wokół początków powstania kościuszkowskiego i bitwy pod Racławicami*, red. D. **Nawrot**. Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu, IH UŚ, Sosnowiec 2017, s. 31—40.

2018

— *Wstęp*, [W:] *Wacław Tokarz, Warszawa przed wybuchem powstania 17 kwietnia 1794. Wznowił i wstępem opatrzył prof. Henryk Kocój, Napoleon V, Oświęcim* 2018, ss. 255. Rec.: Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 1—2, s. 4; Antoni **Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 7—8, s. 3.

- Rec.: **Wesołowski** Janusz, *Kościuszko. Bohater dwóch kontynentów*. Biały Kruk, Kraków 2017, ss. 191. *Arcana* 2018, nr 141, s. 175—179.

2019

- Rec.: *Rozważny i romantyczny. W 200 rocznicę śmierci Tadeusz Kościuszki*. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Pałac Krzysztofora, Kraków 2017, ss. 303. *Najnowsza książka opublikowana w 200—lecie śmierci Tadeusza Kościuszki, Niepodległość i pamięć* 2019, nr 1 (65), s. 403—417.
- Rec.: **Danilczyk** Adam, *Targowica czyli Zdrada*, Wydawnictwo Demart, Warszawa 2016, ss. 226. *Regres czy postęp w badaniach. Niepodległość i Pamięć* 2019, nr 3/67, s. 391—399.
- Rec.: **Kraszewski** Józef Ignacy, *Polska w czasie trzech rozbiorów 1772—1799*, t. 1, 1772—1787, ss. 327; t. 2, 1788—1791, ss. 304; t. 3, 1791—1799, ss. 412., Wydawnictwo Napoleon V, Oświęcim 2015; *Upadek Polski w świetle relacji dyplomatów saskich. Niepodległość i Pamięć* 2019, nr 3/67, s. 401—408.
- Rec.: **Wacław Tokarz** (1873—1937). *Z Legionów Polskich na Uniwersytet Warszawski*, red. Tadeusz Paweł **Rutkowski** i Tomasz **Siewierski**. Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2017, ss. 272, *Klasyki Historiografii Wojskowej. Kwartalnik Historyczny* 2019, nr 1, s. 164—166.

2020

- Rec.: *Polskie zabiegi dyplomatyczne wobec łamania zasad neutralności przez Prusy. Niepodległość i Pamięć* 2020, nr 4 (72), s. 33—70.
- Rec.: *Gdy Niemcy podziwiali Polaków*. [W:] *Chłuba i zguba. Antologia najnowszej publicystyki patriotycznej*, red. [Leszek **Sosnowski**]. Biały Kruk, Kraków 2020, s. 152—154.

Artykuły popularnonaukowe i publicystyczne

1959

- „Orka”. *Od Nowa* 1959, nr 37, s. 8.

1971

- *Na barykadach Komuny. Głos Wybrzeża* 1971, nr 61, s. 4.

1980

- *Mocarstwa europejskie wobec powstania listopadowego*. *Życie Literackie* 1980, R. 30, nr 48, s. 12.
- *Narody nie umierają*. W 150 rocznicę Powstania Listopadowego. *Więści* 1980, nr 48, s. 4.
- „Neutralność” Prus. *Nowiny* 1980, nr 259, s. 5.
- *Próba oceny*. W 150 rocznicę powstania listopadowego. *Sztandar Młodych* 1980, nr 286, s. 4.
- *Triumf albo zgon*. *Kierunki* 1980, R. 26, nr 48, s. 1, 6.
- *W 150 rocznicę nocy listopadowej*. *Trybuna Robotnicza* 1980, nr 259, s. 1, 5.
- *W 150 rocznicę powstania listopadowego*. *WTK Katolik* 1980, nr 48, s. 8.
- *Wartości niezbywalne*. 150 rocznica powstania listopadowego. *Głos Wybrzeża* 1980, nr 262, s. 3.

1981

- [pseud.] **Bieżan** Henryk, „Pozostawili gmach, uwzględnili wszystkich właścicieli...”. 3 Maja we współczesnej prasie. *Dziennik Bałtycki* 1981, R. 37, nr 86, s. 4.
- *Chłopi a Kościuszko*. *Nowiny* 1981, nr 2, s. 3.
- *Dokument narodowego geniuszu*. *Głos Wybrzeża* 1981, nr 87, s. 5—6.
- *Dumni wychodźcy*. *Trybuna Robotnicza* 1981, nr 202, s. 5.
- *Elektor saski wobec Konstytucji 3 maja*. *Kierunki* 1981, R. 26, nr 18, s. 7.
- *Jutrzenka o zmierzchu*. *Ziemia Kaliska* 1981, R. 24, nr 20, s. 6, 7.
- *Konstytucja 3 maja*. *WTK Katolik* 1981, nr 18, s. 1, 10.
- *Konstytucja 3 maja*. *Z reminiscencji historyka*. *Kamena* 1981, nr 10, s. 8.
- *Na barykadach Paryża*. *Głos Wybrzeża* 1981, nr 57, s. 5.
- *Niewspółmierność sił*. W rocznicę powstania listopadowego. *Słowo Powszechne* 1981, R. 35, nr 239, s. 4.
- *Pierwsza rocznica*. *Obchody Konstytucji 3 maja w czasie powstania listopadowego*. *Kierunki* 1981, R. 26, nr 18, s. 7.
- *Póki trwa oddech...* W rocznicę powstania listopadowego. *Głos Wybrzeża* 1981, nr 236, s. 3, 5.
- „Póki trwa oddech, póki tleje współczucie”. *Trybuna Robotnicza* 1981, nr 237, s. 5.

- *Proletariat sięgnął po władzę. W 110. rocznicę proklamowania Komuny Paryskiej. Trybuna Robotnicza* 1981, nr 56, s. 3.
- *Relacja de Cachégo, posła austriackiego w Warszawie o obchodach 1 rocznicy Konstytucji 3 maja w Warszawie. Tygodnik Powszechny* 1981, R. 35, nr 18, s. 2.
- *Rozmyślenia o powstaniu. Nowiny* 1981, nr 235, s. 5.
- *Trzeciomajowa rocznica. Nowiny* 1981, nr 86, s. 5.
- *Trzeciomajowa rocznica. Trybuna Robotnicza* 1981, nr 86, s. 7.
- *W oczach Europy. Kierunki* 1981, R. 27, nr 47, s. 7.
- *W 190 rocznicę Konstytucji 3 maja. Tygodnik Kulturalny* 1981, R. 25, nr 18, s. 12.
- *W 190 rocznicę 3 maja. Tygodnik Demokratyczny* 1981, R. 29, nr 17, s. 16, 21; nr 18, s. 11.
- *Walczyliśmy w sprawie ludzkości całej. W rocznicę powstania listopadowego. WTK Katolik* 1981, nr 48, s. 1, 9.
- *Zwycięstwo zwyciężonych. W 150. rocznicę Powstania Listopadowego. Głos Wybrzeża* 1981, nr 221, s. 5.

1982

- *Europa wobec powstania listopadowego. Polski zryw niepodległościowy 1830 roku. Głos Wybrzeża* 1982, nr 234, s. 3.
- *„Każdy człowiek na ziemi polskiej wolnym jest zupełnie”. Wieści* 1982, R. 26, nr 9, s. 7.
- *Mocarstwa europejskie wobec Powstania Listopadowego (1). Fakty* 1982, R. 24, nr 36, s. 6.
- *Mocarstwa europejskie wobec Powstania Listopadowego (2). Fakty* 1982, R. 24, nr 37, s. 10, 11.
- *Narody nie umierają.... W rocznicę powstania listopadowego. Kierunki* 1982, R. 28, nr 4, s. 1, 7.
- *„Naród tylko sam na siebie liczyć może...”. Życie Literackie* 1982, R. 32, nr 12, s. 1, 5.
- *Przegrana wojna ale nie sprawa.... Tygodnik Demokratyczny* 1982, R. 30, nr 39, s. 16.
- *Trzeci maja i dzień dzisiejszy. Tygodnik Demokratyczny* 1982, R. 30, nr 9, s. 4.

- *W 152 rocznicę. Ład 1982*, R. 2, nr 33, s. 4.
- *Wszyscy obywatele są obrońcami całości i swobód narodowych. Trybuna Robotnicza 1982*, nr 86, s. 5.

1983

- *Był wtorek, 3 maja 1791 r. Historyczna Ustawa Rządowa. Głos Wybrzeża 1983*, nr 103, s. 3.
- *Jan Jakub Patz, poseł saski o insurekcji warszawskiej. Tygodnik Demokratyczny 1983*, R. 30, nr 15, s. 19.
- *Konstytucja 3 maja. Relacja Prusaka. Tygodnik Demokratyczny 1983*, R. 31, nr 18, s. 8.
- *Na przekór apatii. Tygodnik Demokratyczny 1983*, R. 31, nr 18, s. 6, 7.
- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego. Nowiny. Widnokrąg nr 48, 1983*, nr 281, s. 1.
- *Nieprzemijające wartości Powstania Listopadowego. Słowo Powszechne 1983*, R. 37, nr 237, s. 1, 6.
- [współaut.] **Złotkowski** Dariusz, *Rok 1831 na Litwie. Kierunki 1983*, R. 29, nr 47, s. 6—7.
- *Sympatie i poparcie. Odgłosy 1983*, R. 26, nr 49, s. 4.
- *Trzeciomajowa rocznica. Nowiny. Widnokrąg nr 18, 1983*, nr 103, s. 1.
- *W rocznicę Konstytucji 3 maja. Słowo Powszechne 1983*, R. 37, nr 86, s. 3, 4.
- *Witaj majowa jutrzeńko. Tygodnik Polski 1983*, R. 2, nr 18, s. 1, 14.
- *Wiwat Trzeci Maj! Słowo Powszechne 1983*, R. 37, nr 86, s. 3, 4.

1984

- *Akt narodowego odrodzenia. W rocznicę Konstytucji 3 maja. Tak i Nie 1984*, nr 18, s. 4.
- *Dyplomatyczne depesze z Warszawy. W 190. rocznicę powstania kościuszkowskiego. Odgłosy 1984*, nr 14, s. 5.
- *„I unieśli się piękną nadzieją...” Poznań wobec powstania listopadowego. Gazeta Poznańska 1984*, R. 37, nr 284, s. 4.
- *Insurekcja. W rocznicę powstania kościuszkowskiego. Głos Wybrzeża 1984*, nr 72, s. 4.
- *Insurekcja w oczach współczesnych. Słowo Powszechne 1984*, R. 37, nr 71, s. 4.

- *Insurrekcja warszawska w relacji posta pruskiego. 190 rocznica powstania kościuszkowskiego.* Tygodnik Demokratyczny 1984, R. 32, nr 16, s. 10—11.
- *Ostatni rycerz, pierwszy obywatel.* Odgłosy 1984, R. 27, nr 13, s. 4.
- *W 190 rocznicę powstania.* Słowo Powszechne 1984, R. 37, nr 71, s. 4.
- *W 190 rocznicę powstania kościuszkowskiego.* Nowiny 1984, nr 72, s. 7.
- *Za samą szlachtę bić się nie będę... W 190. rocznicę Powstania Kościuszkowskiego.* Trybuna Robotnicza 1984, nr 72, s. 4.

1985

- *Mocarstwa europejskie wobec powstania listopadowego.* Kierunki 1985, R. 30, nr 49, s. 8—9.
- *Prusy wobec powstania listopadowego.* Tygodnik Polski 1985, R. 4, nr 1/2, s. 13.
- *W rocznicę Konstytucji 3 maja.* Nowiny 1985, nr 103, s. 5.

1986

- *Cztery lata nadziei.* Kierunki 1986, R. 31, nr 42s. 8—9.

1987

- *Trzeciomajowa rocznica.* Nowiny 1987, nr 101, s. 4.

1988

- *Czas nadziei i rozczarowań.* Trybuna Robotnicza 1988, nr 233, s. 3, 5.
- *Konstytucja Trzeciego Maja. Stale na nowo odkrywana.* Trybuna Robotnicza 1988, nr 102, s. 3.
- *Po swojemu. 200. rocznica Sejmu Wielkiego.* Wybrzeże 1988, R. 7, nr 44, s. 38—39.
- *Sejm Wielki. Fakty* 1988, R. 30, nr 41, s. 5—7; nr 42, s. 4—6.
- *[Trzeci] 3. Maja, W 197. rocznicę.* Wybrzeże 1988, R. 7, nr 19, s. 26—27.
- *Trzeciomajowa rocznica.* Słowo Powszechne 1988, R. 42, nr 87, s. 3.
- *W niewoli trzech potęg.* Trybuna Robotnicza 1988, nr 277, s. 3, 5.
- *W przededniu 200. rocznicy konstytucji 3 maja.* Tygodnik Polski 1988, nr 18, s. 8.

1989

- *Coś więcej niż tragiczny patos.* Przemiany 1989, R. 20, nr 12, s. 1, 5.
- *Czy Francja mogła pomóc Polsce? Fakty* 1989, R. 31, nr 27, s. 7, 10.
- *Czy Rewolucja Francuska mogła przynieść pomoc Polsce?* Kierunki 1989, R. 34, nr 29, s. 1, 9.

- *Konstytucja 3 maja i dzień dzisiejszy. Tradycje, z których byliśmy i jesteśmy dumni.* Tygodnik Polski 1989, R. 8, nr 19, s. 1, 5.
- *„Nie przeciwko narodowi rosyjskiemu podnosimy oręż”. W rocznicę powstania listopadowego.* Kierunki 1989, R. 34, nr 49, s. 1, 9.
- *Od anarchii do porządku.* Fakty 1989, R. 31, nr 18, s. 7—8.
- *Polski odzew. 200 lat Rewolucji Francuskiej.* Wybrzeże 1989, R. 8, nr 29, s. 34—35.
- *Uczciwiej było nic nie obiecywać. Rewolucja Francuska wobec Polski.* Trybuna Robotnicza 1989, nr 164, s. 6.
- *U kolebki współczesnej demokracji. 200-lecie Wielkiej Rewolucji Francuskiej.* Trybuna Robotnicza 1989, nr 160, s. 5.
- *Z woli narodu. Konstytucja 3 maja.* Trybuna Robotnicza 1989, nr 103, s. 3.
- *Zbliżenia i rozstania. Z prof. dr. Henrykiem Kocójem rozmawia Kazimierz Targosz.* Panorama 1989, nr 28, s. 8, 9, 15.

1990

- *Tradycje, z których byliśmy i jesteśmy dumni. Słowo Powszechne.* Dziennik Stowarzyszenia PAX 1990, R. 44, nr 85, s. 6.

1991

- *Akt narodowego odrodzenia.* Prawo i Życie 1991, nr 18, s. 11.
- *[Dwusetna] 200. rocznica Konstytucji 3 maja.* Życie i Myśl 1991, R. 39, nr 5/6, s. 41—46.
- *Fundament pod narodową przyszłość. Nieprzemijające wartości powstania listopadowego.* Polska Zbrojna 1991, nr 231, s. 3.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja.* Ład 1991, R. 9, nr 18, s. 1, 5.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji.* Tygodnik Siedlecki 1991, nr 20, s. 4.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja.* Tygodnik Solidarność 1991, nr 18/19, s. 18.
- *„Polska przyszła do znaczenia” — Petersburg o konstytucji 3 maja.* Trybuna Śląska 1991, nr 101, s. 3.
- *Reforma bez przelewu krwi.* Polityka 1991, R. 35, nr 18, s. 10.
- *Rosja wobec Konstytucji 3 maja.* Słowo 1991, nr 16/17, s. 1, 11.
- *Rzeczpospolita otwarta dla szpiegów.* [Z prof. Henrykiem Kocójem rozmawia Andrzej Bajorek]. Kulisy Express Wieczorny 1991, nr 85, s. 5.
- *Spisek studentów i podchorążych.* Trybuna Śląska 1991, nr 274, s. 3.

- Trzeciomajowa rocznica. *Gazeta Robotnicza* 1991, nr 18, s. 1, 8, 9.
- Trzeciomajowa rocznica. Na 200-lecie Konstytucji 3 maja. *Kurier Wileński* 1991, nr 82, s. 3.
- Wielka feta w Królewskiej Hucie. W 100 lat po powstaniu listopadowym. *Trybuna Śląska* 1991, nr 275, s. 3.
- Wielkość i stracone szanse. 161. rocznica powstania listopadowego. *Rzeczpospolita* 1991, nr 279, s. 5.
- Za pomyślność Ojczyzny.... Obchody Konstytucji 3 maja w czasie Powstania Listopadowego. *Słowo Powszechne* 1991, R. 45, nr 101, s. 4.
- Zaborcy wobec Konstytucji 3 maja. *Jutro* 1991, s. 93.
- Żłudne nadzieje 3 Maja. *Tygodnik Gdański* 1991, R. 3, nr 17, s. 14.

1992

- [aut. nieznanym] List z Krakowa z 26 marca 1794 r. [do druku podał ...] *Zeszyty Hist.* [Paryż] 1992, s. 236—238.
- [Dwusetna] 200 rocznica Powstania Kościuszkowskiego. *Trybuna Śląska* 1992, nr 246, s. 4.
- Gdyby znali swoją siłę.... *Trybuna Śląska* 1992, nr 68, s. 5.
- Kościuszko — legenda demokratyczna. *Nowy Świat* 1992 (z 11/12 kwietnia) s. 8—9.
- Kościuszkowskie nauki pod rozważę. *Polska Zbrojna* 1992, nr 59, s. 3.
- Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja. *Polska Zbrojna* 1992, nr 85, s. 3.
- Naczelnika blaski i cienie. 198 rocznica powstania kościuszkowskiego. *Rzeczpospolita* 1992, R. 11, nr 69, s. 5.
- Na 201. rocznicę Ustawy Zasadniczej. *Kurier Wileński* 1992, nr 85, s. 6.
- Nadzieja w beznadziejności. Poznać się na własnej sile. *Nowy Świat* 1992, nr 263, s. 6.
- Patriota, polityk i wódz. *Gazeta Kielecka* 1992, R. 4, nr 67, s. 8.
- Patriota, polityk i wódz. *Kurier Wileński* 1992 (z 5 października), s. 6.
- Poryw narodu. *Trybuna Śląska* 1992, nr 101, s. 4.
- *Te Deum* przy huku armat. *Rzeczpospolita* 1992, R. 11, nr 103, s. 5.
- Trzeciomajowa rocznica. *Katolik* 1992, nr 18, s. 1, 13.
- W rocznicę Powstania Listopadowego (porównanie szans trzech powstań). *Goniec Staszowski* 1992, R. 3, nr 12, s. 1, 3.
- Zaproszenie na tron. *Prawo i Życie* 1992, nr 18, s. 10—11.

- *Zryw narodu. Na 198 rocznicę powstania kościuszkowskiego*. Kurier Wileński 1992, nr 57, s. 7.
- Rec.: **Kieniewicz Stefan, Zahorski Andrzej, Zajewski Władysław**, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, 428 s., tabl. 48, map 16. Trybuna Śląska 1992, nr 288, s. 6.

1993

- *Berlin o Konstytucji 3 maja*. Prawo i Życie 1993, nr 19, s. 12.
- *Caryzm wobec Konstytucji 3 maja*. Kurier Wileński 1993, nr 82, s. 5.
- *Emilia Plater i jej ludzie w powstaniu listopadowym*. Goniec Staszowski 1993, R. 4, nr 3, s. 1, 4.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja*. Goniec Staszowski 1993, R. 4, nr 5, s. 1, 3.
- *Na obronę całości granic*. Trybuna Śląska 1993, nr 71, s. 6.
- *Nie było ni zdrady ni obelgi.... 202. rocznica Konstytucji 3 maja*. Trybuna Śląska 1993, nr 99, s. 6.
- *Niewykorzystana szansa Powstania Listopadowego*. Polska Zbrojna 1993, R. 4, nr 230, s. 1.
- *W kościuszkowską rocznicę*. Kurier Wileński 1993 (z 24 marca), s. 7.
- *W rocznicę Powstania Listopadowego. (Porównanie szans trzech powstań)*. Głos Polski [Toronto] 1993, nr 47, s. 7.
- *W rocznicę upadku Powstania Listopadowego*. Wiadomości Polskie [Sydney] 1993, nr 47, s. 8—9.
- Rec.: **Kieniewicz Stefan, Zahorski Andrzej, Zajewski Władysław**, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, 428 s., tabl. 48, map 16, *Trzy Powstania Narodowe. Kultura* [Paryż] 1993 styczeń/luty, s. 192—194.
- Rec.: **Kieniewicz Stefan, Zahorski Andrzej, Zajewski Władysław**, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, 428 s., tabl. 48, map 16., *Goniec Staszowski* 1993, R. 4, nr 2, s. 3.
- Rec.: **Kieniewicz Stefan, Zahorski Andrzej, Zajewski Władysław**, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod.

- red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, 428 s., tabl. 48, map 16. *Nowy Świat* 1993 (z 3 lutego), s. 10.
- Rec.: **Kieniewicz** Stefan, **Zahorski** Andrzej, **Zajewski** Władysław, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod. red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, 428 s., tabl. 48, map 16. *Prawo i Życie* 1993, nr 22, s. 5.
- Rec.: **Kieniewicz** Stefan, **Zahorski** Andrzej, **Zajewski** Władysław, *Trzy powstania narodowe (kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe)*. Pod. red. Władysława **Zajewskiego**. kiw, Warszawa 1992, 428 s., tabl. 48, map 16. *Rzeczpospolita* 1993, nr 18 (z 20/21 lutego) s. 4.

1994

- *Był królem wszystkim Rzplitej. W 200. Rocznicę powstania kościuszkowskiego*. *Dziennik Ludowy* 1994, nr 13, s. 5.
- *Konstytucja trzeciego maja i dzień dzisiejszy. Tradycje, z których byliśmy i jesteśmy dumni*. *Polska zbrojna* 1994, R. 5, nr 85, s. 3.
- *Kościuszek i lud wiejski*. *Zielony Sztandar* 1994, nr 12, s. 5.
- *Kościuszek jako patriota, polityk i wódz*. *Wiadomości Polskie [Sydney]* 1994, R. 52, nr 19, s. 8—9.
- *Legenda Tadeusza Kościuszki i źródła jego wielkości*. *Wiadomości Polskie [Sydney]* 1994, R. 52, nr 15, s. 8—9.
- *Mąż nieustraszony. W przededniu 200 rocznicy powstania kościuszkowskiego*. *Dziennik Częstochowski* 1994, R. 5, nr 30, s. 16.
- *Myśli patriotyczne Naczelnika. Nieznany list Fryderyka Wilhelma II (odnalazł i opublikował Henryk Kocój)*. *Słowo* 1994, R. 2, nr 59, s. 7.
- *Odważył się być wolnym*. *Zielony Sztandar* 1994, nr 19, s. 7.
- *Pod Raclawicami i Maciejowicami*. *Tygodnik Solidarność* 1994, R. 7, nr 14, s. 12—13.
- *Postrach niemieckich tyranów*. *Prawo i Życie* 1994, nr 50, s. 15.
- *Siła i słabość powstania. W 200 rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej*. *Tygodnik Ciechanowski* 1994, R. 16, nr 12, s. 5.
- *Stosunek Prus do Powstania Kościuszkowskiego w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posłem pruskim Ludwigiem Buchholtzem*. *Wiadomości Polskie [Sydney]* 1994, R. 52, nr 29, s. 8—9, 10.

- *Symbol wolności. W 200 rocznicę przysięgi Tadeusza Kościuszki. Polska Zbrojna* 1994, R. 5, nr 61, s. 1.
- *W kościuszkowską rocznicę. Dziennik Śląski* 1994, R. 3, nr 50, s. 15.
- *W kościuszkowską rocznicę. Przegląd Katolicki* 1994, nr 6, s. 11.
- *W przededniu 200 rocznicy Powstania Kościuszkowskiego. Goniec Staszowski* 1994R. 5, nr 2, s. 1.
- *W przededniu 200 rocznicy Powstania Kościuszkowskiego. Wiadomości Polskie [Sydney]* 1994, R. 52, nr 14, s. 8—9, 14.
- *Za samą szlachtę bić się nie będę.... Prawo i Życie* 1994, nr 12, s. 10.

1995

- *Akt narodowego odrodzenia. Tygodnik Ciechanowski* 1995, nr 19 (805), s. 5.

1998

- *Albo tryumf, albo zgon. W 168. Rocznicę Powstania Listopadowego. Nasz Dziennik* 1998, nr 255, s. 9.
- *Konstytucja 3 maja. Niedziela. Tygodnik katolicki* 1998, R. 41, nr 18, s. 16.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja. Nasz Dziennik* 1998, nr 78, s. 9.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja. Była gwiazdą przewodnią na lata niewoli. Dziennik Zachodni* 1998, nr 102, s. 9.
- *Źródło tradycji. Każde pokolenie po swojemu ocenia powstanie listopadowe. Dziennik Zachodni* 1998, nr 279, s. 310.

1999

- *Konstytucja 3 maja. Głos. Tygodnik nowohucki* 1999, nr 18 (421) s. 1, II.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja. Niedziela. Tygodnik katolicki* 1999, R. 42, nr 18, s. 18.

2000

- *[Dwieście dziewięć] 209 rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja. Akt znikomy a wielki. Dziennik Zachodni* 2000, nr 102, s. 8.
- *Mocarstwa wobec Konstytucji 3 maja. Między entuzjazmem a wrogością. Trybuna* 2000, nr 102, s. 11.
- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego. Przegląd Koniński* 2000, nr 46, s. 33.
- *Noc Listopadowa. Nasz Dziennik* 2000, nr 278, s. 12.
- *Powstanie Listopadowe miało szanse, ale... zabrakło wodza. Dziennik Zachodni* 2000, nr 275, s. 9.

— *Przegrana wojna — nieprzegrana sprawa.* Kurier Lubelski 2000, nr 273, s. 11.

2001

— *Moskwa i 3 Maja.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2001, nr 17—18, s. 16.

— *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2001, nr 48, s. 10—11.

— *Pokarm na wiek kłęski.* Tygodnik Nowohucki 2001, nr 18, s. 11.

— *Sen o wolności.* 210. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja. Tygodnik Zamojski 2001, nr 18, s. 12.

— *Stracona szansa.* W 171. rocznicę wybuchu powstania listopadowego. Dziennik Zachodni 2001, nr 280.

— *W rocznicę powstania listopadowego.* Wieści. Tygodnik Społeczno-Gospodarczy 2001, nr 47—48, s. 14.

— *Zamach na złotą, wolność.* Dziennik Zachodni 2001, nr 103.

2002

— *Blaski i cienie powstania kościuszkowskiego.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2002, nr 13, s. 16—17.

— *[Dwieście jedenasta] 211 rocznica Konstytucji 3 maja. Najcenniejsze dziedzictwo.* Dziennik Zachodni 2002, nr 102, s. 14.

— *Europejskie mocarstwa wobec niepodległości Polski.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2002, nr 48, s. 10—11.

— *Naczelnik Kościuszko.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2002, nr 13, s. 16—17.

— *Ocaliła naród polski.* W 208 rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej [cz. 1]. Wieści. Tygodnik Społeczno-Gospodarczy 2002, nr 15—16, s. 8, nr 17—18, s. 7, 15.

— *Pierwsza w Europie!* Tygodnik Zamojski 2002, nr 18, s. 14.

— *Przemówienie Edmunda Różyckiego 29 XI 1880 roku w Krakowie. Pół wieku po powstaniu.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2002, nr 48, s. 11.

— *Trzeci Maja: reforma bez przelewu krwi.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2002, nr 18—19, s. 16—17.

— *W stolicach Europy o polskiej konstytucji.* Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2002, nr 18—19, s. 16—17.

— *Z woli narodu.* Gazeta Krakowska 2002, nr 102, s. 9

2003

- Dokumenty z pruskiego Zentrales Staatsarchiv w Merseburgu dotyczące stosunku Prus do powstania listopadowego. Berlin, 10 stycznia 1831 r. Sztab generalny Prus do min. Bernstorffa. Warszawa, 30 listopada 1830 r. Konsul J. Schmidt do min; Bernstorffa. Poznań, 21 czerwca 1831 r., feldmarszałek von Gneisenau do ministra Bernstorffa. Berlin, 23 czerwca 1831 r. minister Bernstorff do feldmarszałka von Gneisenau. Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2003, nr 48, s. 13.
- Droga do wolności. 173. rocznica wybuchu powstania listopadowego. Tygodnik Zamojski 2003, nr 48, s. 17.
- Europejskie mocarstwa wobec niepodległości Polski. Tylko Polska 2003, nr 48, s. 8—9.
- Konstytucja 3 maja i dzień dzisiejszy. Tygodnik Płocki 2003, nr 17, s. 8.
- Nieprzemijające wartości powstania listopadowego. Wieści. Tygodnik Społeczno-Gospodarczy 2003, nr 47—48, s. 15.
- Pierwsza relacja posła pruskiego Juliusza Schmidta o wybuchu powstania listopadowego. Schmidt do Bernstorffa, Warszawa 30 listopada 1830. Wieści. Tygodnik Społeczno-Gospodarczy 2003, nr 47—48, s. 15.
- Porównanie szans trzech powstań. Tylko Polska 2003, nr 48, s. 9.
- Rewolucyjna Francja wobec powstania kościuszkowskiego. Trzeba by porzucić Polskę. Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2003, nr 16—17, s. 20.

2004

- Anglia nie zrobi nic... Wobec powstania listopadowego między Londynem a Petersburgiem. Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy 2004, nr 48, s. 10.
- Mąż konieczności. Polska Zbrojna 2004, nr 16, s. 30.
- Mąż nieustraszonej. Goniec Szczeciński 2004, nr 6(7) s. 2.
- Patriota, polityk i wódz. Goniec Szczeciński 2004, nr 6(7) s. 2.
- Patriota, polityk, wódz. Wieści. Tygodnik Społeczno-Gospodarczy 2004, nr 9—10, s. 13.
- W 210. Rocznicę powstania kościuszkowskiego. Niepodległość i Pamięć 2004, R. 11, nr 1, s. 9—18.
- Z raportów do Berlina. Rezurekcja niepodległości. Fragmenty raportów wysłanych w kwietniu 1794 roku przez posła pruskiego w Warszawie

Ludwiga Buchholtza do króla Fryderyka Wilhelma II. *Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy* 2004, nr 15—16, s. 25.

2006

- *Konstytucja Trzeciego Maja i dzień dzisiejszy (Tradycje, z których byliśmy i jesteśmy dumni)*. *Tylko Polska* 2006, nr 19, s. 10—11.
- *Mocarstwa europejskie wobec Konstytucji 3 maja*. *Opcja na Prawo* 2006, nr 5/53, s. 21—22.
- *Rewolucja polska*. *Dziennik Polski* 2006, R. 62, nr 100, s. 21 i 23.
- *Tajemnice Konstytucji 3 maja. (niedostępne archiwa wciąż na straży prawdy o drugim rozbiorze i hańbie targowicy)*. *Głos. Tygodnik Katolicko-Narodowy* 2006, nr 16—17.

2008

- *Powstanie największej szansy. W 1830 roku mogło nam się udać*. *Kurier Szczeciński* 2008, nr 231, s. 13.
- [współaut.] **Brągiel Aneta**, *Zmarnowana szansa. Czy listopadowy zryw mogło zakończyć zwycięstwo?* *Trybuna* 2008, nr 278, s. 7.

2010

- *Co Polska straciła, a co zyskała. W 180. rocznicę wybuchu powstania listopadowego*. *Gazeta Polska* 2010, nr 48, s. 30.
- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego*. *Nasza Polska* 2010, nr 48, s. 1, 14.

2011

- *Bez litości*. *Gazeta Polska* 2011, nr 48, s. 18—19.
- *Konstytucja 3 maja po 220 latach*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2011, nr 5—6, s. 4.
- [współaut.] **Blaut Sławomir**, *Osamotnieni powstańcy*. *Niedziela. Tygodnik Katolicki* 2011, nr 48, s. 16.

2012

- *Pierre Coubertin jako historyk, filozof i pedagog*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2012, nr 7—8, s. 4.
- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego (cz. 1)*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2012, nr 9—10, s. 4.

- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego* (cz. 2). *Wrocławska Gazeta Polska* 2012, nr 11—12, s. 4.
- [współaut.] **Lenkiewicz Antoni**, 221 rocznica Konstytucji 3 maja. *Wrocławska Gazeta Polska* 2012, nr 5—6, s. 4.

2013

- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego* (cz. 3). *Wrocławska Gazeta Polska* 2013, nr 1—2, s. 4.
- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego* (cz. 4). *Wrocławska Gazeta Polska* 2013, nr 3—4, s. 4.
- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego* (cz. 5). *Wrocławska Gazeta Polska* 2013, nr 5—6, s. 4.
- *Porównanie szans trzech powstań narodowych: Kościuszkowskiego, Listopadowego i Styczniowego* (cz. 6). *Wrocławska Gazeta Polska* 2013, nr 7—8, s. 4.
- [współaut.] **Lenkiewicz Antoni**, 225 rocznica rozpoczęcia obrad Sejmu Wielkiego 1788—1792. *Wrocławska Gazeta Polska* 2013, nr 9—10, s. 4.

2014

- [współaut.] **Lenkiewicz Antoni**, *Badania archiwalne. Powstanie listopadowe w świetle relacji posła saskiego Jeana Frédéric Lemaistre z Petersburga do ministra spraw zagranicznych Saksonii Johanna Minckwitza*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2014, nr 1—2, s. 4.
- [współaut.] **Lenkiewicz Antoni**, *Z tradycji rodzinnych profesora Henryka Kocója*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2014, nr 9—10, s. 4.

2015

- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2015, Nr 11 (61), s. 42—46.
- [współaut.] **Lenkiewicz Antoni**, *Dyplomaci sascy wobec Sejmu Wielkiego*, *Wrocławska Gazeta Polska* 2015, nr 1—2, s. 4.

- *Tonący brzytwy się chwyta*. Z profesorem Henrykiem Kocójem rozmawia Józef Krzyk. *Gazeta Wyborcza* 2015 Wydanie specjalne: *Ale Historia*. *Tygodnik Historyczny* nr 26, s. 7—9.

2016

- 225 rocznica Konstytucji 3 maja. *Goniec Świętokrzyski* 2016, nr 1—2 (64—65), s. 1—3.
- *Berlin o Konstytucji 3 maja*. *Obywatelska Gazeta Kornela Morawieckiego* 2016, nr 113, s. 12—13.
- *Kościuszko nigdy nie bał się nawet najsilniejszego wroga. Do ostatniej chwili miał wolę zwycięstwa*. *Miesięcznik WPiS* 2016, nr 2 (64), s. 51—54.
- *Obrońca narodów amerykańskiego i polskiego*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2016, nr 3 (65), s. 20—23.
- *Sens polskich dążeń przed i po Konstytucji 3 maja*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2016, nr 4 (66), s. 13—19.
- *Pierre de Coubertain szczerzy przyjaciel Polaków*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2016, nr 7—8 (69—70), s. 69, 71.
- 270 rocznica urodzin Tadeusza Kościuszki. *Wrocławska Gazeta Polska* 2016, nr 1—2, s. 4.

2017

- Rec.: *Wesołowski Janusz, Kościuszko — bohater dwóch kontynentów*, Kraków 2017, ss. 191. *Wrocławska Gazeta Polska* 2017, nr 3—4, s. 4.
- Rec.: *Ordon Longina, Spory o Tadeusza Kościuszkę w polskiej historiografii i literaturze*. Polska Fundacja Kościuszkowska. Warszawa 2017, ss. 423. *Wrocławska Gazeta Polska* 2017, nr 9/10, s. 4.
- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2017, nr 11—12, s. 6.
- *Obrońca narodów amerykańskiego i polskiego*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2017, nr 3/65, s. 62—63.
- *Tadeusz Kościuszko bohater narodowy. Poznać się na własnej sile*. *Tygodnik Płocki* 2017, nr 45, z. 7, s. 19.
- *Za sama szlachtę bić się nie będę*. *Tygodnik Podlaski* 2017, nr 42, s. 3.
- *Słowo wstępne*. [W:] Z. *Janeczek, Jak zostałem historykiem*. Muzeum Miejskie w Siemianowicach, Siemianowice Śląskie 2017, s. 11—13.

2018

- Rec.: *Wacław Tokarz (1873–1937). Z Legionów Polskich na Uniwersytet Warszawski*. Red. Tadeusz Paweł **Rutkowski** i Tomasz **Siewierski**. Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2017, ss. 272. *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 5–6, s. 4.
- *Witaj Majowa Jutrzenko*. *Tygodnik Podlaski* 201, nr 17, s. 1.
- *Polska nie może liczyć na złudne poparcie mocarstw*. *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 5–6, s. 4.
- „*Prawda i Wolność*” albo istnieją razem albo razem marnie giną. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2018, nr 1/87, s. 46–59.
- *Ze szlachcica przedsiębiorca*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2018, nr 2 (88) s. 73–77.
- *Kościuszko: Polska nie może liczyć na złudne poparcie mocarstw*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2018, nr 3/8, s. 11–13.
- *Rosja a Konstytucja 3 maja (1). Polityka podtych intryg imperatorowej*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2018, nr 5/91, s. 54–58.
- *Rosja a Konstytucja 3 maja (2). Caryca o Polsce wyrażała się z szyderstwem*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2018, nr 6/92, s. 82–85.
- *Rosja a Konstytucja 3 maja (3). Wojsko nasze zredukują, arsenał zniszczą, wolność druku obalą*. *WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2018, nr 7–8 (93–94) s. 64–73.
- *Noc listopadowa, młodzi i starsi*. *Gazeta Krakowska* 30 XI 2018, s. 17.
- *Nieprzemijające wartości powstania listopadowego*. *Kurier Poranny* 30 XI 2018, s. 24–25.
- Rec.: *Rozważny i romantyczny. W 200 rocznicę śmierci Tadeusz Kościuszki*. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Pałac Krzysztofory, Kraków 2017, ss. 303, *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 11–12, s. 54.

2019

- Rec.: *A. Danilczyk, Targowica czyli Zdrada*. Wydawnictwo Demart, Warszawa 2016, ss. 226. *Regres czy postęp w badaniach nad Targowicą*. *Wrocławska Gazeta Polska*, 2019, nr 1–2, s. 5.
- *Konstytucja 3 maja. Polska rewolucja bez kropli krwi, bez jednej ofiary*. *Gazeta Krakowska* 2–3 V 2019.

- *Konstytucja 3 maja w relacjach posła pruskiego. Gazeta Kościańska* nr 18, 29 IV 2019, s. 3.
- *Pamiętnik Legionisty Artura Wierzbiańskiego. Cz. 1. Wrocławska Gazeta Polska* 2019, nr 9—10, s. 5.
- *Pamiętnik Legionisty Artura Wierzbiańskiego. Cz. 2. Wrocławska Gazeta Polska* 2019, nr 11—12, s. 5.
- *Mocarstwa europejskie wobec powstania Listopadowego. WPiS. Wiara, Patriotyzm i Sztuka* 2019, nr 11 (109) s. 90—95.

Prace edytorskie

- *Układy o ofiarowanym Elektorowi Fryderykowi Augustowi III o następstwie tronu w Polsce i saska tajna misja Essena. Theodor Flathe, Meissen 1870. Wydanie z pierwodruku pracy Flathego Die Verhandlungen über die dem Kurfürsten Friedrich August III von Sachsen angeboten Thronfolge in Polen und der sächsische Geheime Legationsrath von Essen. Tekst pisany gotykiem przetłumaczył Mieczysław Kocój. [Nakł. aut.], Katowice 2018.*
- **Wacław Tokarz**, *Warszawa przed wybuchem powstania 17 kwietnia 1794. Wznowił i wstępem opatrzył prof. Henryk Kocój*, *Napoleon V, Oświęcim* 2018, ss. 255. Rec.: **Antoni Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 1—2, s. 4; **Antoni Lenkiewicz**, *Wrocławska Gazeta Polska* 2018, nr 7—8, s. 3.

Udział w konferencjach międzynarodowych

1. Frankfurt/Main, 23—25 x 1981, Ostakademie Königstein: Symposium zum 150. Gedenktage des polnischen Novemberaufstandes 1830 und zur liberalen deutschen Polenfreundschaft 1830—1834. — Der Niederschlag des deutschen Polen-Enthusiasmus in der zeitgenössischen Presse (referat wygłoszony 24 x 1981).
2. Düsseldorf, październik 1988, Seminarium Historyczne Uniwersytetu. — Frankreich und der Untergang Polens. Polnische Hoffnungen auf die Hilfe Frankreichs zur Zeit des Vierjährigen Sejms und des Kościuszko-Aufstands (referat wygłoszony 25 x 1988).
3. Berlin, 20—25 VI 1988, 1789 — L'Influence mondiale d'une Grande Révolution. Colloque International en jonction avec le IXe Colloque des Historiens de la RDA et de la République Française. — Die Rolle und Tätigkeit des französischen Gesandten Marie Louis Descorches in Polen im letzten Jahr des Grossen Sejms (referat wygłoszony 23 VI 1988).
4. Magdeburg 23—25 V 1989, Lazare Carnot — Revolutionär und Wissenschaftler. — Polen und die Grosse Revolution in Frankreich. Reaktion auf die Tätigkeit des französischen Gesandten Marie Louis Descorches in Polen im letzten Jahre des Grossen Sejms (referat wygłoszony 23 V 1989).
5. Belfort, 27—28 x 1988, 1-er Colloque International de Belfort: L'Idée de Nation et l'idée de citoyenneté. — Le rôle et l'activité de l'envoyé

- de France en Pologne Marie Louis Descorches dans la dernière année de la Grande Diète (1792) (referat wysłany i opublikowany w materiałach zjazdowych).
6. Köthen 21—23 II 1989, Uniwersytet w Halle—Wittenberg. — Polen und die Grosse Revolution in Frankreich (referat wygłoszony 21 II 1989).
  7. Innsbruck, 19—23 X 1988, Internationaler Historikerkongress. Die Französische Revolution, Mitteleuropa und Italien. — L'activité de Benedikt de Caché l'envoyé de l'Autriche à Varsovie pendant la diète de quatre ans et le soulèvement de Kościuszko (referat wygłoszony 21 X 1988).
  8. Drezno, 27—29 VI 1989, Sachsen und die Wettiner — Chancen und Realitäten. — Der sächsische Kurfürst Friedrich August III. und die Verfassung vom 3. Mai 1791 (referat wygłoszony 28 VI 1989).
  9. Erlangen-Nürnberg, 18—20 I 1990, Die Auswirkungen der Französischen Revolution ausserhalb Frankreichs und in Lateinamerika. — Die Meinung preussischer und sächsischer Diplomaten zur Rolle der französischen Gesandten Descorches bei der Verbreitung des Jakobinismus in Polen (referat wygłoszony 19 I 1990).
  10. Neapol, 22—24 X 1991, Istituto Universitario Orientale. — La politique de la cour de Prusse envers la Constitution du 3 Mai (referat wygłoszony 24 X 1991).
  11. Paryż 17—18 XI 1990, Association Colloque „Etudiant” Révolution Française: 200-lecie Wielkiej Rewolucji Francuskiej. — L'attitude de la Prusse et de la Saxe envers la Révolution française à travers les archives de Merseburg (referat wygłoszony 17 XI 1990).
  12. Grasse, 26—27 X 1991, Association Historique du Pays de Grasse: Le comte de Thorenc et les relations culturelles entre la France et L'Allemagne à l'époque de Goethe. — L'image de la Révolution française aux yeux de la diplomatie prussienne d'après les sources conservées aux archives de Merseburg (referat wygłoszony 27 X 1992).
  13. Solothurn, 23—25 III 1994, Kościuszko und der polnische Aufstand 1794. Kampf um die Unabhängigkeit der Nation und Modernisierung der Gesellschaft. — Das Verhältnis der europäischen Mächte Preussen, Russland und Österreich zum Kościuszko — Aufstand im Lichte

der Korrespondenz Friedrich Wilhelm II. mit den preussischen Gesandten in Wien, Lucchesini und Cesar, und dem Gesandten in Petersburg, Goltz (referat wygłoszony 24 III 1994).

14. Brześć, 21—23 V 2004, Międzynarodowa Konferencja Popularno-Naukowa poświęcona słynnemu Polakom wywodzącym się z Polesia. Cz. IV: Tadeusz Kościuszko. — Mocarstwa europejskie wobec powstania kościuszkowskiego (referat wygłoszony 22 V 2004).
15. Wrocław, 14—17 VI 2006, Deutsch-Polnischer Kulturtransfer im 18. Jahrhundert. — Preussens Stellung zu der Konstitution vom 3. Mai (referat wygłoszony 16 VI 2006).

Wykaz dysertacji doktorskich napisanych pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Henryka Kocója

1. Marek **Szczerbiński** — *Idee patriotyczne w działalności „Sokoła” na obczyźnie do roku 1914*. Kraków AWF (1975).
2. Ryszard **Aleksander** — *Wychowanie fizyczne i sport na tle przemian społeczno-ekonomicznych w regionie sądeckim w okresie xxx-lecia PRL*. Kraków AWF (1976).
3. Krzysztof **Janik** — *Ideowo-wychowawczy program ZMW w latach 1957—1975 na przykładzie województwa krakowskiego*. Katowice Uniw. Śl. (1977).
4. Marian **Deptuła** — *Funkcje społeczne sportu w żywieniu w okresie xxx-lecia PRL*. Kraków AWF (1977).
5. Jerzy **Świeca** — *Ekspansja polityczno-wojskowa Stanów Zjednoczonych w Ameryce Łacińskiej po II wojnie światowej*. Kraków UJ (1978).
6. Piotr **Baranowski** — *Wkład powszechnej organizacji „Służba Polsce” w ekonomiczny i kulturalny rozwój województwa katowickiego*. Kraków UJ (1978).
7. Piotr **Radzikowski** — *Antykomunistyczna ekspansja ideologiczna USA w Afryce w latach 1960—1972*. Katowice Uniw. Śl. (1978).
8. Czesław **Bugdalski** — *Działalność Uniwersytetów Robotniczych w województwie katowickim*. Katowice Uniw. Śl. (1980).

9. Bogusława **Grusiewicz** — *Działalność Towarzystwa Gimnastycznego sokół na Górnym Śląsku w latach 1918—1939*. Kraków AWF (1981).
10. Mirosław **Ponczek** — *Sport i wychowanie fizyczne w pracach organizacji młodzieżowych Zagłębia Dąbrowskiego (1942—1978)*. Kraków AWF (1985).
11. Zdzisław **Janeczek** — *Rola polityczna Ignacego Potockiego w okresie Sejmu Wielkiego 1788—1792*. Łódź Uniw. Łódzki (1987).
12. Dariusz **Nawrot** — *Działalność dyplomacji polskiej w Wiedniu w dobie Sejmu Wielkiego (Z dziejów stosunków polsko-austriackich w latach 1788—1792)*. Katowice Uniw. Śl. (1995).
13. Maciej **Kucharski** — *Działalność dyplomacji polskiej w Berlinie w latach 1788—1792*. Katowice Uniw. Śl. (1996).
14. Dariusz **Rolnik** — *Szlachta koronna wobec konfederacji targowickiej 1792—1793*. Katowice Uniw. Śl. (1997).
15. Anna **Klinik** — *Rola Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w krzewieniu polskiej kultury fizycznej na Śląsku Opolskim w latach 1895—1939*. Kraków AWF (1999).
16. Kamil **Paździor** — *Polityka Sejmu Czteroletniego wobec Kościołów Wschodnich*. Katowice Uniw. Śl. (2001).
17. Wojciech **Janik** — *Obraz Polski po Konstytucji 3 maja w relacjach posła angielskiego w Warszawie Daniela Hailesa (V 1791—VII 1792)*. Katowice Uniw. Śl. (2002).
18. Paweł **Matyszkiewicz** — *Rola polityczna prasy konserwatywnej w powstaniu listopadowym*. Katowice Uniw. Śl. (2002).
19. Joanna **Knapik** — *Postawy polityczne posłów na sejmie grodzieńskim 1793 roku*. Katowice Uniw. Śl. (2003).
20. Dorota **Kubica** — *Opozycja antykonstytucyjna na Sejmie Wielkim w latach 1791—1792*. Katowice Uniw. Śl. (2003).
21. Krzysztof **Tracki** — *Działalność polityczna Joachima Litawora Chreptowicza w okresie Sejmu Czteroletniego 1788—1792*. Katowice Uniw. Śl. (2003).
22. Marta **Zajac** — *Mikołaj I wobec sprawy polskiej i Polaków w latach 1830—1831*. Katowice Uniw. Śl. (2005).

23. Sebastian **Ziółek** — *Sejm Królestwa Polskiego w okresie powstania listopadowego 1830—1831*. Katowice Uniw. Śl. (2005).
24. Marzena **Profaska** — *Stosunek polskich elit do rosyjskiej polityki wobec Rzeczypospolitej w latach 1788—1792*. Katowice Uniw. Śl. (2009).
25. Agnieszka **Tyc** — *Rozwój piłki ręcznej na Górnym Śląsku w latach 1922—1993*. Katowice AWF (2011).

Spis treści

Henryk Kocój — życiorys naukowy | 7

Bibliografia prac

prof. zw. dr. hab. Henryka Kocója za lata 1959—2020 | 27

Udział w konferencjach międzynarodowych | 88

Wykaz dysertacji doktorskich napisanych

pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Henryka Kocója | 91

Redakcja
Marta Tomczok

Opracowanie graficzne, projekt okładki, skład i korekta
Beata Klyta

Redaktor inicjujący
Michał Kompała

Wersją referencyjną publikacji jest wersja elektroniczna
Publikacja na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach
4. o Międzynarodowe (CC BY-SA 4. 0)

ISBN 978-83-226-4035-7
(wersja elektroniczna)

<https://doi.org/10.31261/PN.4034>
Henryk Kocój : bibliografia z okazji pięćdziesiątych urodzin
Profesora. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2021

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@us.edu.pl

Wydanie I. Arkuszy drukarskich: 6,00. Arkuszy wydawniczych: 5,00. PN 4034.

Do brania tym sobie należących,
miałoby być z tym wszystkim w
gł. Regeneri także kancelarii nie
wiele mieli pracy, w literaturze
Pamięć bo Cule Job mało było,
w Job. P. Kancelaryjści nie mieli
wiecej mieli do wymienia zapisu
suius Manifesta y Filozofii, a tu
ci J. P. którzy popierają prace
i zdawali strawniejszy na Express
Podroznym z innych piemiędzy
wyjechali wioząc z sobą tytuł
Sollennitates Juris. J. P. talie
tędy Kontraktu Munster nie je.
Den pouru pourvoi z nieudowolen-
towaniem y prawnym workiem.
Auto kahal Wileński storliwym
z tym P. ... mela Wig
Dorowisz ... go był od
tey

Egzemplarz bezpłatny

ISBN 978-83-226-4035-7

9 788322 640357

Więcej o książce

